

ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
Τριμηνιαίο όργανο
της Αδελφότητας
Αγναντιτών

Γραφεία: Σοφοκλέους 33 - 5ος όροφος - Τ.Κ. 10552 - Τηλ. - Fax: 210-3313.067 - Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2009, Αρ. Φύλλου 168 • www.agnanta.com.gr

Η 10^η Συνδιάσκεψη Πολιτιστικών Συλλόγων
και Αδελφοτήτων Δήμου Αγνάντων

Την 14^η Αυγούστου 2009 στο Δασικό Χωριό στον Καταρράκτη Αρτας πραγματοποιήθηκε η 10^η Συνδιάσκεψη των Πολιτιστικών Φορέων του Δήμου Αγνάντων με θέμα: «*Τα πολιτιστικά μνημεία του τόπου μας*». Παρέστησαν: Ο Τζουμμερκιώτης Υφυπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Βουλευτής Αρτας κ. *Γιώργος Παπαγεωργίου*, ο επίσης Τζουμμερκιώτης Βουλευτής Αρτας κ. *Δημ. Τσιρώνης*, ο Νομάρχης Αρτας κ. *Γιώργος Παπαβασιλείου*, ο Δήμαρχος Αγνάντων κ. *Χρ. Χασιάκος*, ο Πρόεδρος της Π.Σ.Ε. Καθηγητής Ιατρικής κ. *Κώστας Αλεξίου*, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Τζουμμερκίων κ. *Χρ. Λαυράς*, πολλοί Δημοτικοί Σύμβουλοι και Πρόεδροι ή Εκπρόσωποι των πολιτιστικών Φορέων του Δήμου μας. Το απόγευμα του Δασικού Χωριού και η μη έγκαιρη και ευρεία δημοσιότητα (είχαν εκδοθεί όλες σχεδόν οι εφημερίδες των Αδελφοτήτων πριν ορισθεί ο τόπος και ο χρόνος της Συνδιάσκεψης), συνεβόησαν, ίσως, στη μειωμένη έναντι των προηγούμενων συνδιασκέψεων συμμετοχή συνέδρων.

Μετά το καθυσόρισμα του Συντονιστή της Συνδιασκέψεως κ. *Κώστα Μαργώνη*, Προέδρου της ΙΛΕΤ και Εκπροσώπου του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Γουριανών, ακολούθησαν οι κεντρικές εισηγήσεις επί του θέματος, Ι) του φιλόλογου κ. *Χρ. Μακρυγιάννη* που αναφέρθηκε κυρίως στα Βυζαντινά Μνημεία της Περιοχής και στην Αγιογραφία των Μοναστηριών και των Εκκλησιών και ΙΙ) της κς *Ανθής Αγγελή*, Αρχαιολόγου, που αναφέρθηκε στα Μνημεία και τα ευρήματα της προβυζαντινής και κλασικής περιόδου. Και οι δυο εισηγήσεις ήταν καταπληκτικές. Στη συνέχεια ο κ. *Ιωάννης Σκούτας*, Πρόεδρος της Αδελφότητας Καταρρακτινών, αναφέρθηκε διεξοδικά στο Μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης Καταρράκτη και σε άλλα Μνημεία του χωριού του. Ακολούθως μίλησαν και αναφέρθηκαν στα Μνημεία των χωριών τους οι Πρόεδροι και οι Εκπρόσωποι των Συλλόγων και Αδελφοτήτων.

Ακολούθησαν οι χαιρετισμοί-παρεμβάσεις των επιστόμων, που είναι όλοι τους Τζουμμερκιώτες! Ο Δήμαρχος Αγνάντων κ. *Χρ. Χασιάκος* παρακάλεσε τους ομιλητές - εκπροσώπους των φορέων να του στείλουν αντίγραφα των ομιλιών τους για την εξέταση της δυνατότητας αξιοποίησής των προτάσεων τους για τα Μνημεία. Επίσης έκανε αμέσως δεκτή την πρόταση του

Προέδρου της Ομοσπονδίας Τζουμμερκιών κ. *Χρ. Λαυρά* για την πραγματοποίηση στο Δήμο Αγνάντων της προσεχούς Συνδιάσκεψης των Αδελφοτήτων της Ομοσπονδίας. Ο Νομάρχης Αρτας κ. *Παπαβασιλείου*, ο Βουλευτής κ. *Τσιρώνης* και ο Υφυπουργός Υγείας κ. *Παπαγεωργίου*, δήλωσαν ανεπιφύλακτα τη συμπαράστασή τους στις προσπάθειες που κάνουν οι Πολιτιστικοί Φορείς για την ανάδειξη του πολιτισμού του τόπου μας. Ο Υφυπουργός Υγείας κλείνοντας τη Συνδιάσκεψη απάντησε σε ερωτήματα και αιτήσεις των εκπροσώπων των Συλλόγων.

Από πλευράς των Συλλόγων και Αδελφοτήτων του Δ. Δ. Αγνάντων έκανε γενική τοποθέτηση ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Αγναντιτών Αθηνών κ. *Χρ. Χριστοδούλου* και κάλεσε στο βήμα τον Επίτιμο Πρόεδρο της ίδιας Αδελφότητας κ. *Χρ. Παπακίτσο*, ο οποίος αναφέρθηκε στα υπάρχοντα και στα «εν δυνάμει» Μνημεία του χωριού μας, επισημαίνοντας με έμφαση την αξία ανάδειξης και προβολής όλων των Μνημείων της Περιοχής των Τζουμμερκίων. Ειδικότερα αναφέρθηκε:

1) Στο περικαλλές Μνημείο (Ηρώο) στο Παλαιοχώρι Αγνάντων. Το Μνημείο στήθηκε το 1980 από την Αδελφότητα Αγναντιτών της Αθήνας (με δαπάνη του Υπουργείου Πολιτισμού) προς τιμή όλων των Αγναντιτών που φονεύθηκαν από τους Γερμανούς κατά την κατοχή. Ανεγέρθηκε ακριβώς στο σημείο, όπου στις 26-10-1943 τυφεκίστηκαν τρεις από τους πέντε χωριανούς μας (οι άλλοι δύο σώθηκαν πηδώντας στον γκρεμό). Το Μνημείο πρέπει να συντηρηθεί και να καθιερωθεί η 26 Οκτωβρίου ως ημέρα Μνήμης, Τιμής και Εμπνευμένης Δέησης.

2) Στην Εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής (Αγία Φανερωμένη) Αγνάντων, την οποία η Εφορεία Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων χαρακτήρισε «Διατηρητέο Μνημείο». Μάλλον κρίστηκε τις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα. Σε παρακείμενο της Εκκλησίας κτίριο λειτουργούσε από το 1868 (ίσως και λίγο νωρίτερα) έως το 1892 η «Ιδιωτική Σχολή Μπίτσας» με Σχολάρχη τον Σωτ. Μπίτσα, από το Νησί Ιωαννίνων και από το 1883-1893 το Ελληνικό Σχολείο (Σχοληρείο) Αγνάντων. Τουλάχιστον μια αναμνηστική μαρμάρινη πλάκα είναι

Συνέχεια στη σελίδα 14

Πολιτιστική - Πνευματική
«υπερθέρμανση»

(Καλοκαιρινές εκδηλώσεις του 2009 στα Δυτ. Τζουμμέρκα)

Το φετινό Καλοκαίρι στα Δυτ. Τζουμμέρκα ήταν, όπως πάντα, πλούσιο σε πολιτιστικές - πνευματικές εκδηλώσεις. Αξίζει να καταγραφούν επιγραμματικά μερικές απ' αυτές:

Γράφει ο
Χρήστος Αρ. Παπακίτσος

1) Την 31-5-2009 έγιναν στα Άγναντα τα εγκαίνια του Λαογραφικού Μουσείου Τζουμμερκίων, έργο της ΙΛΕΤ. Κοσμοσυρροή, επισιρότητα και έκρηξη φιλοξενίας ήταν μερικά από τα χτυπητά χαρακτηριστικά της άριστα σχεδιασμένης και οργανωμένης αυτής εκδήλωσης. Ο Τζουμμερκιώτικος πολιτισμός στις δόξες του! Λεπτομερείς περιγραφές καταχωρίστηκαν στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας.

2) Την 1-8-2009 στο Δασικό Χωριό «Κέδρος» έγινε η τελετή έναρξης του «Φεστιβάλ Τεχνών στο Εθνικό Πάρκο Τζουμμερκίων» με καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Η συναυλία παραδοσιακής Ηπειρώτικης μουσικής, με τον αεπερασό *Γρηγόρη Καψάλη*, μας μάγεψε! Η συμμετοχή όμως του κοινού δεν ήταν η αναμενόμενη. Ίσως επεδράσαν αρνητικά το απόγευμα του Χωριού και η «επί πληρωμή» είσοδος.

3) Την 2-8-2009 στο Πνευματικό Κέντρο Κτιστάδων εγκαινιάστηκε Έκθεση Ζωγραφικής με 32 νέα έργα, δωρεά φίλων καλλιτεχνών, με τα οποία εμπλουτίστηκε η αξιόλογη Πινακοθήκη του Πνευματικού Κέντρου. Στα πλαίσια της εκδήλωσης απονεμήθηκαν τιμητικές διακρίσεις στους διατελέσαντες Προέδρους της τρέχουσας Κοινότητας Κτιστάδων κ. κ. *Γεώργιο*

Δ. Θεοκάρη και Αθανάσιο Γ. Λένη για τη συμβολή τους στην ανάπτυξη του χωριού και στη δημιουργία του Πνευματικού Κέντρου. Ήταν χρέος τιμής η ηθική αυτή αμοιβή. Δεν

ξέρω ποιος τιν σφείλει και στην «ψυχή» του Πολιτιστικού Κέντρου, στον Πρόεδρό του κ. *Κώστα Δ. Βήκα*, Γεν Γραμματέα του Δήμου Ιωαννινών. Η δεξίωση- φιλοξενία που, στη συνέχεια, παρασχέθηκε ήταν, όπως πάντα, εξαιρετική. Θα επαναλάβω και εδώ τα λόγια που είπα συγχαιρώντας, ευχαριστώντας και αποκαιριώντας τον Πρόεδρο του Κέντρου: «*Η κυψέλη του Πνεύματος και του Πολιτισμού των Τζουμμερκίων, που ιδρύσε και επιμελείται ο ίδιος στους Κτιστάδες, βγάλει πολύ, και πάρα πολύ καλό μέλι*». Συχαριστήρι!

4) Την 8-8-2009 πραγματοποιήθηκε στα Άγναντα το «αντάμωμα» των παλαιών μαθητών του Γυμνασίου Αγνάντων. Πολύ ζεστό η παρέα, πολλές οι παλαιές αναμνήσεις, αλλά η συμμετοχή ήταν μικρότερη των προσδοκίων μας. Φαίνεται πως οι κατά τάξεις συναντήσεις λειτουργούν αποσυσπειρωτικά.

5) Την 8-8-2009 έγιναν στην Πατανούσα οι καθιερωμένες πλέον «Εορτές Λόγου και Τέχνης» με παρουσιάσεις διδασκάλων και με τα Αποκαλυπτήρια της προτομής του μουσουργού Δημήτρη Φραγκάκη, τον φιλοτέχνησε ο γλύπτης Θ. Παπαγιάννης. Η απογευματινή νεροποντή εμπόδιζε πολλούς από

Συνέχεια στη σελίδα 12

Ετήσια Γεν. Συνέλευση των Μελών της ΙΛΕΤ στα Γουριανά

Με μεγάλη επιτυχία έγινε την Κυριακή 9-8-2009 στα Γουριανά η ετήσια Γεν. Συνέλευση των Μελών της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμμερκίων (ΙΛΕΤ). Η συμμετοχή ξεπέρασε τις προσδοκίες και των πλέον αισιόδοξων! Η αίθουσα του Πολιτιστικού Συλλόγου Γουριανών αποδείχτηκε μικρή για τόσο μεγάλη συμμετοχή. Καλούς, όμως, χωράει πολλούς. Καλοί οι «οικοδομητές», καλοί και οι καλεσμένοι, χώρεσαν όλοι! Χώρεσαν και άκουσαν με προσοχή από τον Πρόεδρο της ΙΛΕΤ κ. *Κώστα Μαργώνη* τα πλούσια πεπραγμένα, τα οποία εγκρίθηκαν ομόφωνα. Άκουσαν και τις πολύ επικοδομητικές εισηγήσεις και προτάσεις των μελών της.

Ο χωριανός μας κ. *Χρ. Αρ. Παπακίτσος* ιδρυτικό μέλος και πρώην Αντιπρόεδρος της Εταιρείας, αφού εξέφρασε τη χαρά και τα συγχαιρήτά του για το έργο που η Εταιρεία επιτελεί, πρότεινε: α) «Να αξιοποιηθούν οι καλές σχέσεις και προσβάσεις που η Εταιρεία απέκτησε τόσο με τα Πανεπιστήμια όσον και με τα Ερευνητικά Κέντρα άλλων Φορέων, με στόχο την ανάθεση σε νέους επιστήμονες ερευνών και μελετών, σχετικών με την Ιστορία και τον Πολιτισμό των Τζουμμερκίων. β) Να επιδιωχθεί η υπαγωγή της ΙΛΕΤ στις «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις» για καλύτερη προβολή και περισσότερες πηγές χρηματοδότησης, ώστε η Εταιρεία μας να μπορεί αυτοδυνάμως να καταρτίζει και να υλοποιεί προγράμματα επιστημονικών ερευνών και μελετών, με τη στήριξη, βέβαια, της Πολιτείας και

Ευρωπαϊκής Ένωσης. γ) Να διατίθενται μερικές σελίδες κάθε τεύχους των «Τζουμμερκιώτικων Χρονικών», για να καταχωρίζονται σ' αυτές οι προτάσεις και τα πορίσματα της πριν από την έκδοσή του τεύχους Γεν. Συνέλευσης. Οι προτάσεις και οι ιδέες, έστω και αν δεν υλοποιούνται, γιατί κοστίζουν ή γιατί είναι πολύ προχωρημένες, θα μολιάζουν και θα γονιμοποιούν τις ιδέες των κάθε φορά διοικούντων και, πάντως, θα αποτελούν σημαντικές πηγές της ιστορίας του τόπου μας».

Τη Γεν. Συνέλευση τίμησαν και χαιρέτησαν ο Βουλευτής Αρτας (Τζουμμερκιώτης) κ. *Δημ. Τσιρώνης* (ο επίσης Τζουμμερκιώτης Βουλευτής Αρτας και Υφυπουργός Υγείας κ. *Γ. Γιώργος Παπαγεωργίου*, που δεν μπόρεσε να παρευρεθεί, έστειλε θερμή επιστολή διαβεβαιώνοντας για τη συμπαράστασή στο έργο της ΙΛΕΤ), ο Νομάρχης Αρτας κ. *Γ. Παπαβασιλείου*, οι Δήμαρχοι Αγνάντων και Πραμάντων κ. κ. *Χρ. Χασιάκος* και *Ιωάν. Σεντελής*, ο Αντιδήμαρχος Αθαμανίας κ. *Χρ. Κουτσάτης*, πολλοί Νομαρχιακοί και Δημοτικοί Σύμβουλοι, Καθηγητές Πανεπιστημίων, Στρατηγός, Συγγραφέας, Εκδότες και Δημοσιογράφοι, ανάμεσα στους οποίους διακρίναμε τους κ. κ. *Χάρη και Ελένη Πάτση*, *Βασ. Σχίζα* (Εκδότης της Εφημερίδας «Κρητική Ενημέρωση»), *Λευτέρη Τζόκα* (Πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών), *Μπάμπη Αρτινό*, *Κώστα Μπασιή* και πολλούς ανθρώπους της Επιστήμης, των Γραμμάτων και των Τεχνών.

Η συνεισφορά που αποδόθηκε, δεν είχε προη-

γούμενο. Πλούσια και ποικίλα εδέσματα, οβελίας και παραδοσιακές νοστιμότητες πίτες και άφθονα εκλεκτά ποτά, μας περίμεναν στα καλοστρωμένα τραπέζια του Κέντρου του *Θανάση Μαργώνη*. Προπάντων μας περίμενε η καλοσύνη, η χαρά και η προθυμία του Καταστηματούχου και των Γουριανών και Γουριανισσών που μας εξυπηρετούσαν. Η καταρρακτώδης βροχή, που διήρκεσε καθ' όλη τη διάρκεια του γεύματος, δεν μας ενόχλησε. Είχε την προνοητικότητα ο Καταστηματούχης και «στέγάσε» προσωρινά, αλλά τέλεια, τον τεράστιο υπαίθριο χώρο.

Στα περιθώρια της Συνέλευσης και του γεύματος ο δραστήριος και αεικίνητος Πρόεδρος του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Γουριανών κ. *Φάνης Γιαννακούλας*, που είχε την επιμέλεια της μικροφωνικής εγκατάστασης και της πλούσιας και πολιτισμένης συνεστίασης, μας εξέπληξε διανέμοντας κείμενο του δασκάλου κ. *Χαράλ. Μήτση*, στηνριμένο σε μαρτυρίες παππούδων μας, σύμφωνα με τις οποίες ο Αρχιστράτηγος της Ρούμελης, ο *Ηρώας Γ. Καραϊσκάκης* είχε μάνη τη Ζώισσα Μπαθέα από τα Γουριανά και πατέρα συγχωριανό της, που άκουγε στο όνομα «Στασιάνος». Το πλήρες κείμενο-ντοκουμέντο δημοσιεύεται στο με αριθμό 74 φύλλο της εφημερίδας «ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ» και αποτελεί σημαντική ιστορική πηγή, από την οποία μπορούν να ξεκινήσουν τις έρευνες οι πολύ καλοί ιστορικοί ερευνητές της περιοχής μας.

Χρ. Αρ. Παπακίτσος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

> Στις 5.6.2009, η σύζυγος του Νικολάου Κ. Καραμάνη γεννήσε διδυμα αγοράκια στα Γιάννενα.

> Στις 11-7-2009 το ζεύγος ΚΟΤΣΙΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ και ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ Π. ΚΟΤΣΙΝΗ (ΔΗΜΗΤΡ. ΜΙΝΤΣΑ) απέκτησε το τρίτο του παιδί, ένα υγιστάτο κοριτσάκι. Ευχόμαστε να τους ζήσει.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

> Στις 4 Ιουλίου, η Αλεξία Βάννα και ο Γεώργιος Ντανέλης, βάφτισαν το κοριτσάκι τους στον Καταράκκι και το ονόμασαν Μαρία.

> Ο Δημήτρης Αγγελής και η Χριστίνα Καπέλη τον Βασίλειο βάφτισαν τα δίδυμά τους στην Κωφέλη της Άρτας στις 16-8-2009. Νονά Παπακυροπούλου Γεωργία.

> Η Κωνσταντίνη Φάνη Καπέλη βάφτισε το τρίτο παιδάκι της στις 13-8-2009 το όνομά του Φίλιππος. Η βάφτιση έγινε στη Μηλιά.

Νονά η Αναστασία Κατσαρού.

> Ο Νίκος Β. Καπέλης και η Ανδριάνα Γ. Κοντογεωργίου την 18 Αυγούστου 2009 στον Ιερό Ναό Αγίας Φανερωμένης Αγνάντων βάφτισαν τη δεύτερη κόρη τους και την ονόμασαν Σταυρούλα. Ακολούθησε δεξίωση συνεστιάση - γλέντι στον παραδοσιακό Ξενώνα «Αρχοντικό των Τζουμέρκων». Ευχόμαστε να τους ζήσει η νεοφώστη.

> Στις 30/08/2009 βαπτίστηκε στο εξοκλήσι Φανερωμένης Αγνάντων το τέκνο της Μαρίας Παππά και του Γεωργίου Σαμίου, εγγόνι του Αθανασίου Παππά κατοίκου Κοζάνης. Το όνομά αυτού Σπυριδωνάς Αθανάσιος.

> Στις 14/06/2009 στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου στο Καματερό, η Γεωργία Σ. Καπέλη και ο Χαρίλαος Μελισσιανός βάφτισαν το δεύτερο αγοράκι τους και τον έδωσαν το όνομα Στέλιος.

ΓΑΜΟΙ

Την Παρασκευή 28 Αυγούστου του 2009 ο Βασίλης ο Κωστάκης του Δημ. Πάντρεψε την κόρη του τη Δήμητρα με τον Παναγιώτη Σταματοπούλου στον Ιερό Ναό Αγίου Κων/νίνου στη Γλυφάδα.

Ακολούθησε γλέντι στη Βάρη Αττικής.

Η Αδελφότητα της εύχεται να ζήσουν.

ΘΑΝΑΤΟΙ

> Απεβίωσε στην Αθήνα στις

25 Ιουνίου και κηδεύθηκε την επομένη στα Άγναντα, η Γεωργία Χρ. Καπέλη, το γένος Αθα-

νασίου Τσιόκου, ετών 85.

> Την 19/07/2009 απεβίωσε και κηδεύτηκε στην Άρτα σε ηλικία 81 ετών η Αναστασία Φ. Λώλου, κόρη του Κωνσταντίνου και της Μαρίας Γκουβά.

> Απεβίωσε στο Γεροσκήπου Πάφου της Κύπρου, ο Δημήτριος Νικολάου Μασαλής ετών 65.

> Απεβίωσε στην Πάτρα, όπου κατοικούσε και κηδεύτηκε εκεί την 4-9-2009, η χωριανή μας Ανθή Ν. Ζάραγκα-Τσακίρα, ετών 81.

> Απεβίωσε στην Αθήνα την 1η Αυγούστου και κηδεύτηκε

την επομένη στα Άγναντα ο χωριανός μας Σωτήριος Ευαγγ. Μαυροπάνος, ετών 66.

> Απεβίωσε στην Αθήνα την 28η Αυγούστου και κηδεύτηκε στα Άγναντα ο χωριανός μας Βασίλειος Γ. Μαυροπάνος, ετών 91.

> Απεβίωσε την Κυριακή 20-9-2009 στην Αθήνα και κηδεύτηκε την επομένη στην Παλλήνη ο Βασίλης Χρ. Λεμονιάς, ετών 30.

> Απεβίωσε στις 11 Σεπτεμβρίου και κηδεύτηκε στα Άγναντα η Χριστίνα Χριστοβασιλίδη συζ. Ιωάννη, το γένος Γεωργίου Κώστα, ετών 83.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

> Ο Βασίλειος Πρισιβέλης προσφέρει στην Αδελφότητα το ποσό των 50 ευρώ εις μνήμη της συζύγου του Ανδρονίκης.

> Ο Στέλιος Καπέλης έδωσε 200 ευρώ στο Σύλλογο Αγίου Γεωργίου για το Νεκροταφείο.

> Η Καπέλη Αντιγόνη του Χρήστου έδωσε 100 ευρώ για το νεκροταφείο εις μνήμη των γονιών της.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Ο ΝΑΤΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ του Χριστόφορου πέτυχε στις Πανελλήνιες εξετάσεις στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αιγαίου τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (Χίος).

> Η Δήμητρα Ροζή, κόρη της χωριανής μας Άννας Μαυροπάνου του Δημητρίου, πέτυχε στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Μετσοβίου Πολυτεχνείου Αθηνών.

> Η Στεφανία Ροζή, κόρη της χωριανής μας Άννας Μαυροπάνου του Δημητρίου, πέτυχε στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

> Η Αθηνά Κρανίδη, κόρη του Γεωργίου Κρανίδη και της χωριανής μας Άννας Ν. Κοντογεωργίου, πέτυχε στο Μαθηματικό Αθηνών.

Νεκρολογία

Το 30χρονο γελαστό παλικάρι, ένας από τους δυο απαstraπτοντες πυλώνες-στολidia της μέχρι χθες ευτυχισμένης, δημιουργικής και γεμάτης αισιοδοξία Οικογένειας του Χρήστου (Τάκη) Β. Λεμονιά, ένα από τα δυο καμάρια της, που ήταν και καμάρι του χωριού μας, ο αγαπητός σε όλους μας **Βασίλης** τους, δεν είναι πια ανάμεσά μας. Την Κυριακή 20-9-2009 καιροφυλακτούσε ο αιμοβόρος Μολάχ της ασφάλτου και τον άρπαξε!... Ζήλεψε, ο μοχθηρός, τα νιάτα και τη λεβεντιά του, τη λάμψη και τη ζωντανία του, το σφρίγος και τη δράση του, τη χαρά και την αισιοδοξία του και του 'κοψε με μιας το νήμα της ζωής του!...

Ο τραγικός επίλογος γράφτηκε την επομένη στον Ιερό Ναό της Παναγίας των Βλαχερνών της Παλλήνης και στο παρακείμενο Κοιμητήριο, με στεφάνια πολλά, με γαρύφαλλα λευκά, με κλάματα πνιχτά και με δάκρυα καυτά, γεμάτα συμπόνια και ανθρωπιά. Βαθύς, σκληρός, βωβός και ανεπίπλωτος ήταν ο πόνος των εκατοντάδων συγγενών και χωριανών, φίλων και γνωστών που έφτασαν εκεί απ' όλες τις γωνιές της Αθήνας, απ' όλους τους συνοικι-

ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΡ. ΛΕΜΟΝΙΑΣ (ΕΤΩΝ 30)

σμούς των Αγνάντων, απ' όλη την Ελλάδα, για να πουν στον αδικωμένο λεβέντη το ύστατο αντίο και να του δώσουν τον τελευταίο ασπασμό... Τραγικές φιογούρες του δράματος οι συνητρισμένοι γονείς και οι στενοί συγγενείς... Πώς να τους παρηγορήσει κανείς; Τα λόγια δε βγαίνουν, τα πνίγει ο πόνος. Μακάρι νά 'βγαιναν και να μπορούσαν να ρουφήξουν λίγο απ' τον αβάσταχτο δικό τους πόνο... Όμως, των γονιών ο πόνος δε ρουφίεται, δε μοιράζεται, δεν ισοκατανέμεται.

Αποχαιρετώντας και εμείς τον αλησμόνητο **Βασίλη**, προσευχόμαστε στον Πολυεύσπαστο Θεό, την μεν αγνή ψυχούλα του να την αφήσει να φτερουγίζει ανάλωρα, ελεύθερα και αιώνια στη γειτονία των αγγέλων, στους δε συνητρισμένους οικείους και ιδιαίτερα στους γονείς του να στείλει βείο βάλαμο, για να απαλαίνουν μ' αυτό, όσο γίνεται, τον πόνο τους από την αθεράπευτη πληγή και συμφορά που τους προκάλεσε ο αναπάντεχο κεραυνόβολος, το οποίο στερήσε τη ζωή από το σπλάχνο τους.

Χρήστος Αρ. Παπακίτσος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ανδών - Ιωάννου Ιφιγένεια.....	25	Μπαζούκα Κλεονίκη.....	30
Ανδών - Λιανού Αικατερίνη.....	25	Μπακογιάννου - Ρίζου Αικατερίνη.....	15
Ανδών - Φλωράκη Αλεξάνδρα.....	50	Μπάκος Θόδωρος.....	20
Αποστόλου Χρήστος.....	20	Μπάκος Ιωάννης του Βασίλειου.....	50
Βρόντου - Φλεριανού Άννα.....	30	Μπάκου Ζωή του Ηλία.....	15
Βρόντου Φρειδερίκη.....	30	Μπασάκος Κωνσταντίνος.....	20
Γιαννακόπουλος Γεώργιος.....	20	Νικιτοπούλου - Μπάρμπα Κασσιανή.....	20
Γιαννούλα - Πρέντζα Αριστεά.....	20	Νικολός Δημ. Βασίλειος.....	20
Γιαννούλας Χρήστος.....	50	Νικολός Θανάσης.....	20
Γκουβά - Τσιρώνη Αικατερίνη.....	20	Νικολός Ιωάννης του Κωνσταντίνου.....	20
Δήμου-Τζήμα Κλημεντία.....	50	Νικολός Κωνσταντίνος.....	20
Δήμου-Στεργίου Ελένη.....	20	Νικολός Νικόλαος.....	20
Δούμα Λαμπρινή (κόρη Ανθούλας Φίλου).....	20	Ντιούβαλης Δημήτριος.....	20
Ευταξίας Άγγελος.....	100	Ντιούβαλης Χρήστος του Ηλία.....	10
Ζάραγκας Ιωάννης του Κωνσταντίνου.....	30	Παπαγιάννης Χρήστος (Καναδάς).....	100
Ζάκου Στέλλα.....	10	Παπαθεοδώρου Ιππολύτη.....	20
Ζιάβρα - Γώγου Ευαγγελία.....	25	Παπαθεοδώρου Σπυριδούλα.....	10
Ζιάβρας Αλέξιος.....	25	Παπακίτσου-Μάντζου Σπυριδούλα.....	10
Ζιάβρας Περικλής.....	50	Παπακίτσου - Στάμου Αριστεά.....	10
Ζιάραγκας Νίκος.....	30	Παπάς Γεώργιος του Ιωάννη (Ναύπλιο).....	20
Θεοδωρή Μαρίνα του Γεωργίου.....	50	Παπακατζί - Μπάρμπα Ειρήνη.....	20
Καπέλη - Ασημακοπούλου Αναστασία.....	20	Πολύζου - Αγόρου Βασιλική.....	20
Καπέλη - Νιόβα Αθηνά.....	20	Ρίζος Γεώργιος του Χρήστου.....	20
Καπέλη Αικατερίνη του Δημητρίου.....	20	Ρίζος Χρήστος του Βασίλειου.....	20
Καπέλη Αντιγόνη του Χρήστου.....	20	Σιαπάτη Νίκη.....	25
Καπέλης Νικόλαος του Θωμά.....	20	Σιαπάτης Δήμητρα.....	25
Καπέλης Στέλιος του Αθανασίου.....	20	Σκουήκαρης Αχιλλέας.....	30
Καραβάτσος Κώστας.....	20	Στάμος Δημήτριος του Χρήστου.....	30
Καραβάτσος Νίκος.....	20	Στάμου Λαμπρινή.....	20
Καραβάτσος Φρειδερίκη.....	10	Στάμου Μαίρη.....	10
Καραμάνη-Τσίση Σπυριδούλα.....	20	Τάσης Κωνσταντίνος.....	10
Καραμάνης Κωνσταντίνος.....	20	Τάσης Λάμπρος του Κωνσταντίνου.....	10
Κατσούδα Μαριάνθη.....	20	Τσιμάντας Κωνσταντίνος του Ιωάννη.....	100
Κατσούδα Σωτ. Διονυσία.....	20	Τσιόρας Κωνσταντίνος.....	10
Κατσούδας Σωτ. Δημήτριος.....	20	Τσιμπέρη - Μάνου Νίκη.....	20
Κατσουράνης Ιωάννης του Κωνσταντίνου.....	20	Τσιμπέρης Κωνσταντίνος.....	20
Κοντογιώργου Γεωργία του Χρήστου (Κονάκια).....	10	Τσιμπέρης Αθ. Χρήστος.....	10
Κουλοχέρη - Ρίζου Ελένη.....	15	Τσίτσος Πόπη (Αυστραλία).....	10
Κράβαρη - Καμένου Γούλα.....	20	Τσιώλης Βασίλειος του Κωνσταντίνου.....	10
Κράβαρη - Κασελούρη Διαμάντω.....	20	Τσιώλης Γεώργιος του Χρήστου.....	20
Κράβαρη - Παπά Ελευθερία.....	20	Τσιώλης Ιωάννης του Γεωργίου.....	50
Κράβαρη - Τσουπάκη Σοφία.....	20	Φίλος Αθανάσιος του Δημητρίου.....	20
Κράβαρη Βάσω.....	30	Φλούδας Γεώργιος του Χρήστου.....	20
Κράβαρης Βασίλειος του Γεωργίου.....	20	Χαμπίνη-Κούβα Σοφία.....	10
Κρεμπούνης Βασίλειος του Κωνσταντίνου.....	30	Χαμπίνης Δημήτριος του Κων/νου (Καταράκτης).....	20
Κρεμπούνης Νικόλαος του Αθανασίου.....	30	Χασαλεύρης Χρήστος του Αθανασίου.....	20
Κωστάκης Γεώργιος του Σωτηρίου.....	60	Χασαλεύρης Χρήστος του Γεωργίου (Λουτράκι).....	50
Κώστας Αθανάσιος (Γραμμενίστα Άρτας).....	20	Χριστοβασιλίδης Γιάννης του Στέφανου.....	10
Κώστας Ιωάννης του Δημητρίου.....	20	Χριστογεωργιάκης Κωνσταντίνος (Κόρνηθος).....	10
Κώστας Παναγιώτης του Κωνσταντίνου.....	20		
Λεμονιάς Δημήτρης.....	20		
Λένης Αθανάσιος.....	20		
Λιόντος Νικόλαος.....	20		
Μαυροπάνος Γεώργιος του Δημητρίου.....	50		
Μαυροπάνος Δημήτριος του Σωτηρίου.....	20		
Μαυροπάνος Κωνσταντίνος.....	20		
Μαυροπάνος Σωτήριος του Δημητρίου.....	30		
Μαυροπάνου Άννα του Δημητρίου.....	20		
Μαυροπάνου Δήμητρα.....	50		
Μελιζώκης Κωνσταντίνος.....	20		
Μπαζούκα Αικατερίνη.....	30		
Μπαζούκα Βασιλική.....	30		

Αν κάποιος δεν δει το όνομά του γραμμένο στις συνδρομές, να περιμένει και το επόμενο φύλλο της εφημερίδας. Αν δεν υπάρχει και τότε, ας επικοινωνήσει με την Αδελφότητα.

Ευχαριστούμε όλη τα μέλη και μη τα οποία μας δίνουν πληροφορίες και νέα από το χωριό είτε τηλεφωνικώς είτε μέσω fax είτε με επιστολές.

Οι εκδηλώσεις, πνευματικές, πολιτιστικές, καλλιτεχνικές που έγιναν το περασμένο Καλοκαίρι στην περιοχή μας, ήταν πολύ πετυχημένες. Κάθε χρόνο, κάτι καινούργιο προστίθεται. Σε άλλες σελίδες θα βρείτε στοιχεία αυτής της πνευματικής και πολιτιστικής «υπερθέρμανσης». Φανταστείτε τι θα μπορούσαμε να παρουσιάσουμε, αν οι Πολιτιστικοί Φορείς κάθε Δήμου πραγματοποιούσαν από κοινού μια καλά μελετημένη και οργανωμένη εκδήλωση! Ο πολιτισμός των χωριών μας βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα. Μόνο που οι εκφραστές του είναι διάσπαρτοι ανά την Ελλάδα. Μια φορά το χρόνο μπορούν να συνεννοηθούν, να συμπτυχθούν και να καταπλήξουν. Ας το επιχειρήσουν.

Όμως, στην προβολή ή την υποβάθμιση του πολιτισμού του τόπου μας, όλοι μας συμβάλλουμε. Με τα όσα λέμε και με τα όσα πράττουμε και προπάντων με το σεβασμό που δείχνουμε στον συνάνθρωπό μας, τον προβάλλουμε ή τον... προσβάλλουμε. Και για να γίνω συγκεκριμένος, θα σημειώσω μια απαράδεκτη ενέργεια που κάνουν μερικοί, χωρίς να καταλαβαίνουν τη ζημία που προξενούμε. Εκείνες τις έρμες πινακίδες που απαγορεύουν τη στάθμευση των οχημάτων στο τμήμα του δρόμου μεταξύ της πλατείας Αγ. Γεωργίου Αγνάντων και του Ταχυδρομείου, κάποιοι δεν τις βλέπουμε, δεν τις «σεβόμαστε»!... Εξαιρέση αποτελούν μερικοί ευπειθείς ηλικιωμένοι... Τα «μποτιλιάρια», τα κορναρίσματα, τα καυσάκια στις μύτες των θαμώνων των παρακείμενων καφενείων και ταβερνών, οι βρισιές και οι κατάρρες «δίνουν και παίρνουν» καθ' όλη τη διάρκεια του Καλοκαιριού!... Στραπατσάρουν την εικόνα του χωριού μας και το κάνουν να παίρνει πολύ κακούς βαθμούς στις επιδόσεις του στον πολιτισμό. Το ρίχνουν κάτω από τη βότση!... Κύριε Δήμαρχε, κάτι πρέπει να γίνει. Δυστυχώς Υπάλληλοι, επιφορτισμένοι και με καθήκοντα Τροχονόμου, μπορεί να μας νουθετούσαν.

Όταν βλέπω το χωριό μας το κατακαλόκαιρο (Ιούλιο-Αύγουστο) να πνίγεται στους καπνούς από το κάψιμο των βάτων και των αγριόχορτων, «πάει η ψυχή μου στην Κούλουρη»!... Μια απροσεξία ή κάποιες ριπές αέρα «από το πουθεν», μπορεί να φέρουν τη συμφορά...

Βλέπω, ακούω, σχολιάζω

Ο αυστηρότατος απαγορευτικός νόμος, κάτι ξέρετε και προβλέπει γι' αυτές τις περιπτώσεις βαρύτερες ποινές. Αλλά, η οποία τιμωρία μετά τη συμφορά, μετά το έγκλημα, δε φέρνει πίσω ούτε τα δάση ούτε τις περιουσίες μας. Γι' αυτό, ο καθένας μας ας ασκεί στον εαυτό του αυστηρό προληπτικό έλεγχο. **Καμία φωτιά το καλοκαίρι στα χωράφια μας, κανένα τσιγάρο αναμμένο στο δρόμο...**

Μερικοί εγκαλούν την εφημερίδα μας και τους συντάκτες της, επειδή δεν «καυτηριάζουν», όπως λένε, όλα τα «κακώς κείμενα» του χωριού μας. Η εφημερίδα μας ποτέ δεν πέταξε «στο καλάθι των αχρήστων» επώνυμες και στοιχειοθετημένες καταγγελίες, εφόσον αυτές δεν προσκρούουν στο Καταστατικό μας, στους νόμους του Κράτους και στη στοιχειώδη δημοσιογραφική δεοντολογία. Φήμες και υποκειμενικές απόψεις (πολλές φορές αλληλοσυγκρουόμενες) για πολλά και διάφορα, που ακούγονται στα καφενεία μεταξύ τσιπουρού και στραγαλιού, δεν είναι φρόνιμο να καταχωρίζονται στις στήλες της εφημερίδας της Αδελφότητας.

Υπάρχουν αρκετοί χωριανοί μας με αγάπη και πραγματικό ενδιαφέρον για το χωριό μας, που το συγκρίνουν με τα γειτονικά μας Πράμματα και το βρίσκουν ελλειμματικό στον αναπτυξιακό τομέα. Δεν κάνουν λάθος στη σύγκριση. Λάθος κάνουν στις παραμέτρους που χρησιμοποιούν και στην κατεύθυνση προς την οποία ρίχνουν τις ευθύνες. Ξεχνούν ότι: α) Τα Πράμματα έχουν υπερδιπλάσιο μόνιμο πληθυσμό από τα Αγνάντα, ο οποίος τα Σαββατοκύριακα τριπλασιάζεται, ενώ ελάχιστοι από εμάς τους Αγναντίτες φεύγουμε από τις πόλεις για να πάμε στο χωριό μας για ένα ή δύο εικοσιπεντάχρονα. β) Τα πολλά καταστήματα που λειτουργούν στα Πράμματα, πέραν του ότι εντείνουν τον υγιή εμπορικό ανταγωνισμό επ' ωφελεία των καταναλωτών, καλλιεργούν και το σεβασμό των καταστηματαρχών προς τους πελάτες. γ) Κατά την ΑΠΟΓΡΑΦΗ του πληθυσμού που γίνεται στην αρχή κάθε δεκαετίας, χωριά που έχουν το χειμώνα 10 ή 20 μόνιμους κατοίκους, εμφανίζονται με υπερχίλιους,

ενώ τα Αγνάντα με 300 ή 400 μόνιμους κατοίκους, δεν προσεγγίζουν τους 1.000... Θα μου πείτε ότι εμείς είμαστε πιο «ευπειθείς» (και καλά κάνουμε) και απογραφόμαστε, όπως πρέπει, στον τόπο της διαμονής μας, αλλά αυτή την ευπείθεια την «πληρώνουμε» σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας, αφού οι ενισχύσεις και οι επιδοτήσεις χορηγούνται με κριτήριο τον νόμιμο πληθυσμό. Και για να μη γράψω και άλλα, που όλοι μας τα «νιώθουμε στο πετσί» μας, σταματώ εδώ ενθουσιωμένος τα λόγια του αείμνηστου Προέδρου των Η. Π. Α. Κέντρων, τα οποία, σε παράφραση, λένε στον καθένα μας τα εξής: «Μην κοιτάξεις τι κάνουν οι άλλοι για το χωριό σου· κοίταξε τι κάνεις εσύ γι' αυτό»... Κάνουμε, άραγε, ο καθένας μας, από το οποίο «μετερίζι» μας, ό,τι ωφελεί το χωριό μας;

Και επειδή ο καθένας μας πρέπει να κάνει ό,τι μπορεί για το καλό του χωριού του, δε θα παραλείψω να εξάρω την πρωτοβουλία του πετυχημένου και ευρηματικού χωριανού μας Επιχειρηματία **Κ. Γιάννη Μπάρμπα**, που μετέβαλε την παλαιά Αποθήκη του Γεωργικού Συνεταιρισμού Αγνάντων από αρχαιολογική καλύβα σε απαστράπτον Κέντρο Διασκέδασης, εφάμιλλο των καλύτερων των Αθηνών! Την ανακίνησε, τη φώτισε, τη σόλισε, την επίπλωσε κατάλληλα, διευθέτησε με ευαισθησία τον περιβάλλοντα χώρο, την μετέβαλε σε πολυτελή αίθουσα και την έθεσε στη διάθεση, όχι μόνο των Αγναντιτών, αλλά όλων των Τζουμερκιωτών, εξωραϊζοντας και αναβαθμίζοντας ταυτόχρονα τις μνήμες από τις δικές εισόδους των Αγνάντων. Ό,τι καλύτερο υπάρχει σήμερα στο χώρο της δημοτικής και της λαϊκής μουσικής, πέρασε φέτος το Καλοκαίρι από τα

Γράφει ο
ΧΡ. ΑΡ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ

Αγνάντα, από το Κέντρο Διασκέδασης του Γιάννη Μπάρμπα, η σοβαρότητα, η υπευθυνότητα και η επαγγελματικότητα του οποίου αποτελούν εγγύηση για τη λειτουργία του Κέντρου με προδιαγραφές που προβάλλουν τον πολιτισμό, το ήθος και την παράδοση της Περιφέρειας μας. Τον συγχαίρουμε και του ευχόμαστε καλές δουλειές.

Στα κείμενα του χωριανού μας και κυρίως σ' εκείνο που δημοσιεύθηκε στο 167 φύλλο της εφημερίδας μας (σελίδα 11) με τον πηχαιό τίτλο «ΣΧΟΛΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ... ΣΧΟΛ(Ι)ΑΖΟΝΤΑ», δεν απαντώ. Όχι γιατί με «σχόλασε» ο «Αντί-σχολιαστής» μου (άλλος θα με σχολάσει στην ώρα μου), αλλά γιατί κάποια «αλλαντάλλα» γραπτά δεν αντέχουν σε κανενός είδους σχολιασμό. Σέβομαι τους αναγνώστες της εφημερίδας μας και με την (όχι αιδήμονα, αλλά ψύχραιμη) σιωπή μου επί της ουσίας, αρνούμαι να τους κατεβάσω στο «μαργαριταρένιο» περιβόλι του «Αντί-σχολιαστή» μου, όπου «οργαρίζει η βλάστηση» των λογικών, εννοιολογικών και πραγματολογικών συμφορημάτων και «παράγονται» σωρηδόν κομπογιαννίτικες «ιατρικές γνωματεύσεις», που αφορούν την ψυχροσωματική μου υγεία!... Όλα τα αντιπαρόνομα μειδώντας με συμπάθεια...

Επειδή πολλοί Αγναντίτες, νεαροί κυρίως, ζητούν πληροφορίες για τη σχέση που έχει ο **Νίκος Κ. Αλαχμανέτης** με το χωριό μας και εμφανίζεται πού και πού από τις στήλες της εφημερίδας μας, έψαξα, ρώτησα, έμαθα και παρέχω εδώ τις σχετικές πληροφορίες: Οι γενεαλογικές του ρίζες από πλευράς μητρός ξεκινούν

από το μεγάλο οικογενειακό δέντρο του Γεωργίου Ν. Κοντογεώργου και της Μαρίας Γ. Μαρκοπούλου, παιδιά των οποίων ήταν ο Νικόλαος και Χρήστος Κοντογεώργος, η Ευαγγελία, μόνον του Ν. Αλαχμανέτη και οι αδελφές της Κωσταντίνια Ιω. Αγόρου, Αικατερίνη Χρ. Τσαντή, Ανδρομάχη Απ. Ντούβαλη και η Άννα Γ. Μπάκου. Ο Νίκος Αλαχμανέτης μεγάλωσε στην Άρτα και νεαρός έλαβε ενεργό μέρος στην Εθνική Αντίσταση κατά των κατακτητών από τις τάξεις των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών (ΕΟΕΑ-ΕΔΕΣ) του Στρατηγού Ναπ. Ζέρβα. Διακρίθηκε σε όλες τις κατά των κατακτητών μάχες που έδωσε η μεγάλη και αξιόμαχη Μονάδα του ΕΔΕΣ, που διοικούσε ο πρωτεξάδελφός του, τότε Επίλαρχος και μετέπειτα Στρατηγός Γεώργιος Ι. Αγόρος. Η εθνική, κοινωνική και πολιτιστική προσφορά του στα Τζουμερκα, την Άρτα και την Ήπειρο, μέσω των πατριωτικών Οργανώσεων υπήρξε εξαιρετική. Μετείχε επί πολλές δεκαετίες στα Δ. Σ. του Συνδέσμου Αρτινών Αττικής και από διάφορες θέσεις προσέφερε σημαντικές υπηρεσίες. Την προσφορά του αυτή αναγνώρισε ο Συνδέσμος και τον ανακήρυξε Επίτιμο Πρόεδρό του. Είναι αυτοδιδασκόμενος, πετυχημένος οικογενειάρχης και επιχειρηματίας-βιοτέχνης, ευφύημος γνωστός μεταξύ των Ηπειρωτών Αττικής, και όχι μόνο, και όπου βρεθεί, προβάλλει με καμάρι το χωριό μας και μετέχει ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες της Αδελφότητάς μας. Αυτούς σχετικές πληροφορίες: Οι γενεαλογικές του ρίζες από πλευράς μητρός ξεκινούν

ΟΙΚΟΔΟΜΗ Ο.Ε.
ΤΣΙΑΜΑΝΤΑΣ ΚΩΝ. - ΤΖΙΜΑΣ ΜΙΧ.
Οικοδομικά & Υδραυλικά Υλικά - Είδη Υγιεινής
Πλακάκια - Κεντρική Θέρμανση
Κόρυμνο 16 & Αρμ. Μακαρίου • Ιωάννινα
Τηλ.: 26510 23.833 • 26510 23.834 • Fax: 26510 36.766
E-mail: oikodomioi@hol.gr • Web site: www.oikodomioi-oe.gr

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ
Γραφ. Σοφοκλέους 33
Τ.Κ. 105 52 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. - Fax: 210-3313067
www.agnanta.com.gr
E-mail:
info@agnanta.com.gr
Εκδότης:
Χρήστος Γ. Χριστοδούλου
Πρόεδρος της Αδελφότητας
Κωδικός: 3734
Υπεύθυνος
τυπογραφείου:
ΑΦΟΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ Ο.Ε.
Γερανίου 7 - 2ος όροφος
Τηλ. - Fax: 210-52.38.107
E-mail: costasz@yahoo.gr

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΑ
Hair Beauty
ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ - ΤΟΝ ΑΝΔΡΑ - ΤΟ ΠΑΙΔΙ
ΝΤΙΝΑ ΚΑΠΕΛΗ
ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ 8 ΧΟΛΑΡΓΟΣ
ΤΗΛ. 6535 908
ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ
Π. ΔΕΛΤΑ 12 Ν. ΨΥΧΙΚΟ
ΤΗΛ. 6755 863

Κων/νος Γ. Μουστακλής
Χειρουργός Οφθαλμίατρος
• Οπτικά πεδία
• Παχυμετρία κερ/δους
• Μελέτη ευαισθησίας
στη φωτεινή αντίθεση
Στοά Ορφέα - Κτίριο Γ - 2ος όροφος
(δίπλα από το μέγαρο της Αστυνομίας)
Ιωάννινα 453 32
Τηλ./Fax: 26510 79888
Κιν.: 6938 497 497
e-mail: moustaklis@yahoo.gr

Σοβαρά κι εύδυμα

Το ξέρω, θ' ακούσω όσα σέρνει η σκούπα και ο γράβαλος. Θα το επιχειρήσω και ο Θεός βοηθός. «Χειμωνιάτσα» μόνιμος κάτοικος Αγνάντων, την αδελφή μου την Μαρίκα εννοώ.

— Πού να πάω χ' στανέμ' στα ξένα τα στίπια καλά είμαι εδώ που 'μια!!

Παρέα με τα κηπάρια της και τις κοτούλες της. Κάθε μέρα μέσα στη φύση.

Λατρεύει και τα άψυχα και τα έμψυχα. Μιλάει μαζί τους, καμαρώνει γι αυτά. Αν δεν πάει κάτι καλά στενοχωριέται, όχι μέχρι πεθαιμού γιατί λέει:

— Έχει ο Θεός!!!

Βαθιά θρησκευόμενη η αδελφή μ' η Μαρίκα. Τα τετραδοπαράσκαυα, όπως γράφει και ο Παπαδιαμάντης νηστεία. Δεκαπενταύγουστο νηστεία, σαντανήμερο νηστεία, όχι αστεία. Τη Μεγάλη Παρασκευή, όταν είμαι στο χωριό, εκείνη τη μέρα... αγιάζω!!

Να 'σου σταυρούς, να σου θυμιάσματα, να σου προσευχές. Το στίπ γίνεται ινδουιστικό μοναστήρι. Για φαγητό, ποικιλίες αλευρωμένες, αλάδωτες. Γινόμαστε όλοι...Μεγάλη Παρασκευή. Όμως δεν ξεχνάει.

— Πώς έρχεται μωρ' αδερφέ μ' αυτή η χολιστερίν'!

Δεξί χέρι του παπα-Σιάχαλου. Το πρόσφορο απαραιτήτο, από σπαρένιο αλεύρι «οριτζιναλ». Έφερε κι απ' το Άγιο Όρος ειδική σφραγίδα, διαβασμένη απ' τον Εφραίμ' γιαυτό κόστιζε τότε, 1000 δραχμές.

Καυχιέται για τα καλαμπόκια της. Θέλει να 'χει πάντα τον ίδιο σπόρο κληρονομιά απ' «τ' μάνα μ'» όπως λέει.

Η χειμωνιάτσα!!

Τα βάζουμε κάτω. Τόσα για το σπόρο, τόσα για το όργωμα, τόσα για τις μπλάνες, τόσα για το σπαρμό, τόσα για το νερό, τόσα για το μάζεμα, τόσα για το ξεφλούδισμα, τόσα για το στούμπισμα, τόσα για

Το ζεύγος Χάρη και Βάνας Ζάχου, έχοντας στο μέσον την αδελφή του Χάρη Μαρίκα.

το μύλο, τόσα για μεταφορικά. Λογαριάζουμε και τα βγάζουμε πλην.

— Τι να λέει η δ' λεία, αφού μένα μ' αρέσ'!! θα τα πάρω απ' τ'ς κότες.

Πουλáει τα αυγά και συμπληρώνει, έτσι θέλει να λέει. Κι εκεί το ίδιο δεν είναι;

Άντε τροφίματα, άντε ασβεστώματα, άντε φάρμακα. Το αποτέλεσμά, πάλι μέσα.

Εκείνο το «κ' νάβ'» δεν μπόρεσε να τις αποτελειώσει!! Λέει, το ένα συμπληρώνει τ' άλλο. Να 'ναι έτσι; όχι βέβαια. Η σύνταξη των 320 ευρώ χωρίς

την αύξηση, εκεί πάει. Και όχι μόνο. Έχει και τα μνημόσυνα. Αν σας γράψω τη διαδικασία, δεν φτάνουν τετράδια.

Πάντα λέει:

— Το δ' κόμ' το σταρ' όλοι το τρων κι όλοι λένε.

— Άμα το φτιάχνει η Μαρίκα είναι νόστιμο. Μίκη μου το δικό μου το σπάρει Δε θέλω να το φάει κανένας!!

Θρησκευόμενη όπως είπαμε στην αρχή. Πιστεύει αυτό που πιστεύει με το δικό της τρόπο. Μη της ανοίξεις συζήτηση κήκες. Ξημερώθηκες, ίσως ξημερωθείς και στα Γιάννενα.

Τακτική στο κοιμητήριο. Ανάβει σ' όλους τα καντήλια μόνο που δεν τα...κατεβάζει!!

Δε θα ξεχάσω το περιστατικό, που εμείς θέλαμε να φάμε καλαμπόκια.

Την έπιασα σε κουβέντα και ο συνάδελφος ο Κώστας ο Γκέλια, τα έκοβε. Την άλλη μέρα η αδερφή μ'.

— Τι να σ' πω, ολ' τ' νύχτα αλομάναγε το ζ'λάπ', δέκα μου 'φαγε. Τ' χρόν' θα πάρω ντ' φέκ'!

Δεν το έμαθε ποτέ, τώρα που θα το διαβάσει, ξέρω τι θα πει:

Δε θα 'ρ'ς δώθε, κατέβα τ' σκάλα αν σ' κουτάει, το στ' λάρ' το 'χω πίσω απ' τ' μπόρτα!!

Μαρικάκι, όλοι σ' αγαπάμε!!

Υ.Γ. Η Μαρίκα η Ζάχου ήταν εργαζόμενη για χρόνια στο οικοτροφείο του Γυμνασίου Αγνάντων και ποιος δεν τη γνωρίζει, έτσι δεν είναι Λία Νάστο, Σωτήρη Πεταλά, Νίκο Αποστόλου από Θεσσαλονίκη!!!

Γράφει ο Χάρης Ζάχος Συντάχης Δάσκαλος - Συγγραφέας

Ο Διαγωνισμός

Παρά τους κακούς καιρούς - βροχή, αέρας, ολόκληρο νερό, κατεβασιά, αστραπές - πραγματοποιήθηκε στο Μέγα ο πρώτος μεγάλος δι-

μαγισμός μαζί με τον Νίκο Λιόντο και τον ευχαριστώ να οργανώσουν το διαγωνισμό.

Έλαβαν μέρος απ' όσους γνωρίζω: Ο Νίκος ο Λιόντος,

ήρθαν: Ο Στέλιος ο Καπέλης με την κόρη του και τον εγγονό του, ο Νίκος ο Μέγας ο Φιλόλογος, η Ρίτα η Νάστου και πολλοί άλλοι.

Το τρόπαιο που ήταν ένα όμορφο ψάρι το κέρδισε ο μικρός Σταύρου - Κωστούλας Κώστας από τα Φράστα.

Τον ευχόμεστε πάντα επιτυχίες. Να ξέρετε ότι το ψάριμα ξεκουράζει.

Ακολούθησε δεξίωση στο καφενείο του Λευτέρη Γιαννούλα στην Πλάκα, κοντά στο ποτάμι με το ιστορικό τοξοτό γεφύρι. Η Αδελφότητα μοίρασε σ' όλους αναμνηστικά καπέλα.

Ήταν μια εκδήλωση θα το έλεγα πρωτοποριακή της Αδελφότητας των Αγναντιτών της Αθήνας. Πρόεδρε, Τάκη Χριστοδούλου πάντα μπροστά.

Ζάχος Χάρης
Ερασιτέχνης ψαράς

Ο νικητής του διαγωνισμού ψαρέματος Κων/νος Σταύρου-Κωστούλας (από Φράστα) με τον αντιπρόεδρο της Αδελφότητας Χάρη Ζάχο

αγωνισμός ψαρέματος. Στα καφενεία γινόταν συζητήσεις για ζωντανά δολώματα, για καινούργιες τεχνικές του ψαρέματος. Λίγοι ήταν αυτοί που πήραν μέρος. Δικαιολογία, ήθελαν να πάνε στον εσπερίνο. Βοήθειά τους και του χρόνου.

Με τα ψαροψέματα που λένε, θα πάνε στην... κόλαση. Ο πρόεδρος, ο Τάκης ο Χριστοδούλου, παρών όπως πάντα. Όσο για την επιτροπή κρίσεως, δε θα πω ότι αδιαφόρησαν, αλλά άλλος για Χίο τράβηξε κι άλλος για Μυτιλήνη.

Τα ψάρια αρκετά και μεγάλα. Αναδείχθηκε ο πρώτος πρόεδρος των ερασιτεχνών ψαράδων του Μέγα. Είναι ο μικρός Σταύρου - Κωστούλας Κώστας μαθητής της πρώτης Γυμνασίου από τα Φράστα. Του χρόνου έχει υποχρέωση

ο Γιώργος ο Στασινούλας από Σγάζα, ο Κώστας ο Νίκου ο Καράμπαλης απ' τα Κουκούλια, η Δανάη, η Βίκη και ο Στάθης από τον Άγιο Σπυρίδωνα της Άρτας, ο Ναύαρχος και γιατρός ο Ηλίας ο Νάστος από τη Σκούπα που τα κατάφερε και στο ποτάμι. Ο γιατρός ο Χρίστος ο Κατσάνος δεν πήρε μέρος, γιατί κυνηγάει στην εντατική στα Γιάννενα τη γρίπη των χοίρων. Γέμισε το ποτάμι από καλάμια!!!

Για «χαβαλέ»

Η μικρή Δανάη από την Πάτρα, ο γιατρός Ηλίας Νάστος και ο... Μεγάλος!

Γράφει η Αριστέα Γιαννούλα Πρεντζα

ΚΕΝΤΡΟ (ΑΠΟΘΗΚΗ)

Μια αποθήκη ήτανε κι αυτή παρατημένη, ήτανε τον συντεταγισμό απ' όλους ξεχασμένη.

Κάτι αετοί την πιάσανε για να τη σουλυνώσουν, και νόημα μες το χωριό σε όλους για να δώσουν.

Κέντρο μεγάλο έγινε Μοιάζει με τα «αγρίμια», Το κάνανε δυό χωριανοί Αδέσφια και σαΐνια.

Είναι τον Μπάμπια τα παιδιά που αγαπούν τον τόπο ζωή να δώσουν ήθελαν μ' αυτόν εδώ τον τρόπο.

Απ' έξω μοιάζει άχαρο δε δίνει σημασία, μα όταν η νύχτα κατεβεί αρχίζει η φωταγία.

Εκεί που όλα ησυχάζαν

από ερημιά μεγάλη, ήθελε η κατάλληλη στιγμή κι έφερε παραζάλη.

Εκεί στον Σάλτο στη στορφή που πήμε για πλατεία, το καλοκαίρι έγινε μεγάλη τρικυμία.

Αντήχσαν οι ρεματιές απ' τα πολλά κλαρίνα, τραγουδούσαν κι' έπαιζαν άριστα καναρίνια.

Όλοι χορεύανε τρελλά γέροι μικροί μεγάλοι τρώγανε πίνανε πολύ κι ήταν μες τη ζάλη.

Τα φώτα ρέχνανε το φως πέρα στα Τζονκαρόλια, όλοι χορεύανε τρελά αγόρια και κοπέλια.

Ήθελε απ' όλα τα χωριά καλά για να περάσουν, να βρουν παλιούς συμμαθητές και να διασκεδάσουν.

Τον χρόνον όλοι ευχόμεστε το δέπια που θα γίνει ξενοδοχείο μας είπαμε πολύ χαρά να δίνει.

Να ο επιχειρηματίας Ιωάννης Μπάμπας (κέντρα «Αγρίμια» (Αθήνα) και «Αποθήκη» (Αγναντα)) φορτωμένος με τα γνήσια προϊόντα του βουνού (τσάι, ρίγανη, μέλι, θρούμπι κ.λπ.) που διαθέτει στους πελάτες του κατά τις πρωινές ώρες

Συνέντευξη από το προηγούμενο

ΝΙΚΟΣ ΜΕΓΑΣ

Δ. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1952 - 1972

Η δεκαετία του '50, αν και σημαδεύεται θετικά με την κατασκευή του κτηρίου, έχει πολλά προβλήματα. Η χρονιά ξεκινούσε με 2 ή 3 μόνο καθηγητές (με αριθμό μαθητών που πλησίαζε τους 400), γιατί οι καθηγητές δεν αποδέχονταν το διορισμό τους, αλλά και όσοι αποδέχονταν, όταν έρχονταν στ' Αγναντα, προσπαθούσαν με πλάγια μέσα να μετατεθούν ή να αποσπαστούν. Οι ανάγκες σε διδακτικό προσωπικό καλύπτονταν με αποσπασμένους ή συμβασιούχους που προσλαμβάνονταν από το Σύνταγμα Γονέων, την Κοινότητα και τη Σχολική Εφορεία και πληρώνονταν από την «εισφορά» μαθητών από το «σχολικό ταμείο». Διαβάζουμε σε τηλεγράφημα του Γυμνασίου προς το Υπουργείο Παιδείας: «Αδύνατον λειτουργήσει Ακριτικών και πολυπαθές Γυμνάσιον Αγνάντων έχουν 400 μαθητές να ένα μόνον φιλόλογον και ένα θεολόγον. Είναι κατάσταση νόθος και επιζήμια η λειτουργία ενός προ εικοσαετίας ολοκληρωμένου Γυμνασίου με καθηγητάς απεσπασμένους και επί συμβάσεως... Είναι ακατάστατα και καταθλιπτικά όταν να υποχρεούνται υπό του Κράτους οι φιλοπάτριδες αλλά λιμοκτονούντες Ηπειρώται των Τζουμέρκων, της πτωχότερας του κράτους περιφέρειας, να πληρώνουν τους καθηγητάς των τέκνων των εκ του υπερήματος ή μάλλον εκ του ελαχίστου αμιάτος των».

Η αδιαφορία της πολιτείας όμως χαρακτηριστική. Φαίνεται αυτό και από την απόφαση της 5/9/1959 της Σχολικής Εφορείας να μην απαλλάξει κανένα μαθητή από την «εισφορά» (ενώ μέχρι τότε απαλλάσσει το 1/3 των μαθητών) κι αυτό γιατί οι ανάγκες ήταν πάρα πολλές. «Το Γυμνάσιον στερείται εν μια λέξει των πάντων» αναφέρεται στην απόφαση.

Ένα κουτούρεμένο, λοιπόν, Γυμνάσιο δίπλα σε συνθήκες διαβίωσης, ειδικά των μαθητών από τα άλλα χωριά, πολύ δύσκολες (Δρομολόγια Σαββατοκύριακα προς και από τα χωριά τους -για κάποιους σε καθημερινή βάση βλέπε: Ν. Κατσούλη, «Το ταχυδρομικό Καταρράκτη» σελ. 375 - 387 - με ανάληψης χειμάρδων και αγριεμένων καιρούς, βροχές, παγετούς, φοουσκομένα ποτάμια, χιόνια).

Ήταν αδιανόητο αν μην πάνε στα χωριά τους το Σάββατο οι μαθητές «να πλυθούν, ν' αλλάξουν, να φάνε λίγο ζεστό φαί» και να επιστρέψουν την Κυριακή με κάποια τρόφιμα στον τρουβιά, για να βγάλουν την βδομάδα. Διαβάζουμε στη σελ. 340 για «δύο φίλους, δύο συμμαθητές, δύο συνοδοιπόρους... αγναντιστές της μάθησης».....

«Οι δύο φίλοι άρχισαν να ροβολάν κατά το Αμπελοχώρι. Ακοφτος ο δρόμος, πολύ το χιόνι, η πορεία γινόταν όλο και περισσότερο αργή, δύσκολη και βασανιστική. Δεν πρόλαβαν να φτάσουν μέρα στο χωριό. Βράδαισε. Παραμέρισαν το χιόνι και κούρνιασαν τουρτουρίζοντας σε μια μπιστοούρα. Μέχρι να ξημερώσει. Κι όταν ξημέρωσε, ο ένας κατάφερε να φτάσει στο χωριό. Ο άλλος; Έμεινε εκεί. Πάγωσε. Πέθανε! Ο ένας ονομαζόταν Νικόλαος Νίκου,

«ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΝΑΝΤΩΝ, Ο Πνευματικός Φάρος των Τζουμέρκων»

ο άλλος Γεώργιος Βλάχος. Ο πρώτος σώθηκε, ο δεύτερος έπεσε ηρωικά στον αγώνα της μάθησης. Ας θεωρηθεί το σημείωμα αυτό ένα ταπεινό και ευλαβικό μνημόσυνο».

Αναφερθήκαμε στις συνθήκες μαθητείας και διαβίωσης που ήταν ζοφερές. Τα αποτελέσματα όμως δυσαναλόγως λαμπρά! Από στατιστικά που συγγράφει πληροφορούμαστε ότι στους 142 αποφοιτήσαντες τα σχολ. έτη 1958-59 έως 1961-62 οι 24 αποκαταστάθηκαν επαγγελματικά με το απολυτήριο και οι 118 πέτυχαν σε Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές (ποσοστό επιτυχίας 83% έναντι του τότε πανελληνίου δείκτη 13%). Τρανηχτή αποδείχθηκε για τη δύναμη της θέλησης που την ατσάλωνουν οι κακουχίες και για το πάθος γονιών και παιδιών «να μάθουν γράμματα». Όπως προανάφερε ο κ. Δήμαρχος στα τέλη της δεκαετίας του '50 τα Τζουμερκιώτπουλα, τελειώνοντας το Δημοτικό, συνέχισαν στο Γυμνάσιο σε ποσοστό 94%.

Οι δυσκολίες στις οποίες αναφερθήκαμε, συνεχίστηκαν βέβαια και τη δεκαετία 62-72, αλλά λύθηκε το βασικό πρόβλημα της στίσισης των μαθητών (και των καθηγητών) με το Οικοτροφείο που λειτουργεί από το '62 έως το '80 υπό την αιγίδα του Φιλεκαπαιδευτικού Συνλόγου Τζουμέρκων «Η ΠΑΙΔΕΙΑ». Αρχεία για τη λειτουργία του Οικοτροφείου δεν βρέθηκαν, αλλά είναι πολύ καταπονητικό το κείμενο, που υπάρχει στο βιβλίο, του Χρ. Παπακίτσου που διέτελεσε Διευθυντής του από το 1963 ως το 1966. Τον διαδέχτηκε ο καθηγητής Ν. Αποστόλου, κείμενο του οποίου υπάρχει στο βιβλίο.

Οι Αγναντίτες στήριξαν όλοι τη λειτουργία του Οικοτροφείου, ακόμα και οι καταστηματάρχες που αρχικά μπορεί να αντέδρασαν λόγω της κατακόρυφης πτώσης των πωλήσεων του χαλβά, της ρέγγας, της ελιάς και της σαρδέλας, αλλά με μεθοδικό αγώνα των Κοινοτικών Αρχών πείστηκαν για την υπεροχή του κοινού συμφέροντος και τη σημασία που είχε το Οικοτροφείο για την ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων.

Στο κεφάλαιο αυτό θα διαβάσουμε και κείμενα -ύμνους για την Αγναντίτισσα σπιτονοικοκυρά, τη δεύτερη μάνα μας, τη μεγάλη ευεργέτιδα, που δεν μας ξεχώριζε από τα παιδιά της. Η σπιτονοικοκυρά δεν ήταν ο ψυχρός εισπράκτορας του ενοικίου. Ήταν ο μεγάλος συνδρομητής στην προσπάθεια που κάναμε να δούμε κάποτε καλύτερες μέρες. Καθάρωνε, όπως και όλοι οι Αγναντίτες, όταν πηγαίναμε καλά στα γράμματα, γιατί το θεωρούσαν και δική τους υπόθεση, κι όταν τελειώνοντας το σχολείο προέβλεπε Ελεγκν: «Εξιδετε τι παιδιά βγάλαμε εμείς». Τι πιο τρανή απόδειξη του ότι μας θεωρούσαν μέλη της οικογένειάς τους;

.....
Αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι

Από τις καταστάσεις που εμφανίζονται για κάθε σχολική χρονιά

- Το μαθητικό δυναμικό
- Τη σύνθεση του Συνλόγου Καθηγητών

Και εν γένει από το διάβασμα όλου του βιβλίου θα θυμηθούμε ο καθένας μας πάρα πολλά και κάθε φορά που θα το ξεφυλλίζουμε ή το ξαναδιαβάζουμε θα θυμόμαστε ακόμα περισσότερα για το σχολείο μας, ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΝΑΝΤΩΝ, που μας «ξεταίμπλιασε» και στο οποίο οφείλουμε τα πάντα.

Ο συγγράφας παρουσιάζει την κατάσταση της λειτουργίας του Γυμνασίου Αγνάντων από το 1946 ως το 1972 αντικειμενικά, όπως ακριβώς ήταν, χωρίς υποκειμενισμό. Βεβαίως επικαλείται και τα προσωπικά του βιώματα, την προσωπική μνήμη. Αυτή όμως δεν αρκεί και λόγω της παραπάνω, στην οποία πιθανόν να οδηγήσει και λόγω του ότι πρέπει να καλύψει γεγονότα και καταστάσεις χρονικών περιόδων πριν και μετά απ' αυτόν που αφορούν την ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων σε σχέση με το Γυμνάσιο Αγνάντων, οπότε ασφαλίως οδηγώ τον είναι οι μαρτυρίες άλλων (μνήμες μαθητείας) -κι αυτές διασταυρωμένες- και ποικίλες άλλες πηγές (φωτογραφικό και αρχειακό υλικό) για κάθε περίοδο και για κάθε Τζουμερκιώτη χωριό.

Το ογκώδες αυτό υλικό, αν παρετίθετο, δεν θα βοηθούσε στην αναγνωσιμότητα του βιβλίου. Γι' αυτό ο συγγράφας, για την οικονομία του έργου, από τον όγκο του υλικού που συγκέντρωσε έκαμε επιλογές και «με τη λαβίδα του μελετητή και το σεβασμό του ερευνητή», κατά τον Ν. Κατσούλη, πήρε ό,τι έπρεπε να πάει και φιλοτέχνησε την αριστοτεχνική σύνθεση της ιστορικής πορείας του Γυμνασίου Αγνάντων και κατά πώς αναφέρει στο πρόλογόμα ο Χρ. Παπακίτσος «πῆρε τις καλύτερες μελωδίες, τις ξεδιάλυσε, τις φίλτράρισε, τις λήχνισε και λήχνισμένες τις ενσαρκώσε απαρχής και τις παραμόρφωσε στις δοξαριές του χεριού του και στις σαΐτες του μυαλού του».

Οι φωτογραφίες (261 τον αριθμό), τα φιλοξενούμενα κείμενα (50 τον αριθμό) και το άλλο αρχειακό υλικό καταλαμβάνουν στο έργο 430 σελίδες, ενώ η ιστορική αφήγηση του συγγράφα 58 σελίδες (αναλογία 1 προς 7.4). Αυτό δείχνει τη σημασία που έχουν οι πηγές για το συγγράφα.

Το υλικό που χρησιμοποιεί το ομαδοποιεί και το απλώνει στις οικείες θέσεις και με το γλαφυρό και ιδιότυπο ύφος (καθότι γνήσιος, ατόπιος και ντόπιος) κάθε φορά προειδάζει στην αρχή, κάπου στη μέση παρεμβάλλει διευκρινιστικά και διαφοροιστικά και στο τέλος ανακεφαλαιώνει και συμπεραίνει.

Δοθέντος ότι φιλοξενεί 50 κείμενα σε συνδυασμό με άλλο υλικό, θα λέγαμε ότι είναι αριστοτέχνως συντονιστής και αρχιτέκτονας ενός συλλογικού έργου.

Φίλε Χρίστο
Λαβώνοντας υπόψη τη σεμνότητα και τη μετροποροσύνη που σε διακρίνει, κλείνοντας, θέλω να σου πω κάτι και να δεχτείς: όταν φίλοι μιλάνε για

έργα φίλων, ελλοχεύει συνήθως ο κίνδυνος της υπερβολής. Εγώ, πάντως, τον προσπέρασα αυτόν τον κίνδυνο, γιατί ως πραγματικός φίλος αυτολογώκριθηκα και γιατί όσα είπα για το βιβλίο δεν είναι περισσότερα από αυτά που του αξίζουν, που σου αξίζουν.

Σε συχαίρουμε και σε ευχαριστούμε για το βιβλίο σου, το οποίο στο πλαίσιο μιας τελικής αποτίμησης και απήχρησης εντυπώνει σ' όλους τους αναγνώστες ένα αξιακό σύστημα, το αξιακό σύστημα της ευρύτερης περιοχής των Τζουμέρκων που μας ενώνει, μας ενδυναμώνει και δεν αφήνει να ατονήσει η παντζουμερκιώτικη συνειδηση σε μια εποχή με ανασταρμένη την πυραμίδα των αξιών.

Και θα έλεγα ότι το βιβλίο σε επιτομή (είναι αυτή εξάλλου που μένει ως σταθερή γεύση στον αναγνώστη) είναι ένα εγκόλπιο αρετών που γεννήθηκαν σε συνθήκες σκληρής πραγματικότητας του τόπου μας, σφυρηλατήθηκαν και ολοκληρώθηκαν στο κοινό σημείο αναφοράς όλων των Τζουμερκιωτών, στο πνευματικό εργαστήρι του Γυμνασίου Αγνάντων.

Είναι ένα βιβλίο πρόκληση για συγγραφή και άλλων βιβλίων από άλλους παλαιούς συμμαθητές, ώστε να μη χαθούν αυτά που στοιχειοθέτησαν την παντζουμερκιώτικη συνειδηση.

Φίλε Χρίστο
Ήδη μας προσηγγέλεις δύο νέα σου βιβλία, ένα για τα Δημοτικά των Τζουμέρκων και ένα για τη λειτουργία του Γυμνασίου Αγνάντων από το 1972 ως σήμερα (Β' τόμος), στα οποία θα δώσεις βήμα σε πολλούς, άρα βιβλία προσάδονται στην παντζουμερκιώτικη συνειδηση.

Κυρίες και κύριοι, φίλες και φίλοι από τα παλαιά.

Θα κλείσω όπως κλείνει και ο συγγράφας, πριν από τον επιλόγο, στο κείμενο όπου αναπτύσσει τα αίτια της πραγματικής κατάρρευσης του Γυμνασίου, με ένα ποίημά του που «μπορούμε να πούμε όσοι αποφοιτήσαμε από το Σχολείο αυτό».

Στην μνήμη σπαράγματα ει-
κότων

το βλέμμα καρφωμένο στο παιδικό φεγγάρι.
Ο λογισμός συνεσταλμένος, σαν της πρώτης μέρας το καλωσόρισμα.

Συνεχώς ιχνηλατώ τα παιδικά μου χρόνια.
Ο λανθιστός ροδόνας την ώρα των ονείρων.

Ένα μουσικό αισθημάτων στην αυλή του βίου μου.
Το Γυμνάσιο Αγνάντων, ο ανθοκήπος! Σας ευχαριστώ»

Άλλοι ομιλήτες:
1. ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΚΟΝΤΟΠΑΝΝΗ

(Συνταξιούχος Φιλόλογος, μαθήτρια του Γυμνασίου Αγνάντων (Μονολίθι):
«Αγαπητοί φίλοι

Αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω κάποιες σκέψεις γι' αυτό το βιβλίο, γιατί ένα κομμάτι από την άνοιξη της ζωής μου συνδέεται και ταυτίζεται άμεσα με το περιεχόμενό του. Δε θα προσπαθήσω να εξωρα-

Σπυριδούλα Κοντοπάννη

ίσω τα πράγματα, αυτά όμως που θα επισημάνω βγαίνουν απ' τα καταβάθα της ψυχής μου αυθόρμητα και αυθεντικά.

Διαβάζοντας το βιβλίο του Χρίστου Τούμπουρου ένιωσα να με συγκλονίζει μια γλυκιά ταραχή. Περιττό να σας πω ότι λαγρύνησα όλο το βράδυ, ο ύπνος δεν άγγιξε τα βλέφαρά μου και η συγκίνηση περισσεύε τόσο, ώστε ξεχείλισε. Ένα ρίγος διαπέρασε το κορμί μου και ασυναίσθητα ξανάγινα μια χαϊψιά λιανοπαίδι που με τον τωρβά στην πλάτη και το κατασφαλάκι στο χέρι ανηφόρισα από το Μονολίθι για την Αγναντα. Ποτέ δεν πέρασε από το μυαλό μου, ότι θα ξαναζούσα τόσο έντονα τα γυμνασιακά μου χρόνια, ανασύροντας απ' το ντουλάπι της λήθης χιλιάδες ανάμικτες αναμνήσεις και θολά πρόσωπα μιας άλλης εποχής. Ένα, ένα τα μαθητικά μου χρόνια, παρήλασαν μπροστά μου σαν ασπρόμαυρη κινηματογραφική ταινία χάρη στις φιλότιμες και άοκνες προσπάθειες του συγγράφα.

Υποπτεύομαι πως αρχικά συνέλαβε την ιδέα να γράψει αναμνήσεις από τη μαθητική ζωή στη γενέθλια γεννητό. Όμως οι έμπυτες συνθετικές του ικανότητες, η αγχαλνωτή φαντασία και το καθαρό και Τζουμερκιώτικο μυαλό του τον ώθησαν να γράψει αυτό το ανεπανάληπτο έργο, μέσα στο οποίο το επίκο στοιχείο, αναμνηστικά με το δραματικό, το ρεαλιστικό με το λυρικό και αδελφωμένα βαδίζουν πλάι - πλάι με τα βιώματά και τις προσωπικές αναπολήσεις του συγγράφα και των ηρώων του.

Όπως και νά 'χει το πράγμα το αποτέλεσμα είναι μοναδικό, γιατί έχουμε μπροστά μας μια δημιουργία, που αγκαλιάζει σφιχτά αυτά τα στοιχεία, τα συμπλέκει και τα συνταιριάζει σε μια θαυμαστή ενότητα. Ξαναζωντανεύει με πιστικότητα, γνησιότητα και αλήθεια ζωής μια δύσκολη εποχή και μια πολυπρόσωπη κοινωνία. Με το ασήαστο πάθος της μελέτης, της ανάληψης, της καταγραφής του παρελθόντος και με το χαρισματικό ταλέντο που διαθέτει βοηθούμενος και από τις προσωπικές του εμπειρίες εντυπωσιάζει, γοητεύει και συναρπάζει τον αναγνώστη. Παράλληλα το γεμίζει και με μια γλυκιά νοσταλγία για τα Τζουμέρκα και ιδιαίτερα για τον πνευματικό φάρο της περιοχής, το Γυμνάσιο Αγνάντων.

Η πένα του έχει αμεσότητα, ρεαλισμό αλλά και δύναμη που αγγίζει με μοναδικό τρόπο την ψυχή του αναγνώστη. Με την πολυπλευρή παιδεία του, αριστοφώνος της Τζουμερκιώτικης κοινωνίας, όντας ο ίδιος Τζουμερκιώτης, παίζει με την ντοπιολαλιά και απλώνεται σε όλες τις αποχρώσεις των ανθρωπινων χαρακτήρων, αλλά κυρίως γνωρίζει

Συνέχεια από τη σελίδα 5

καλύτερα απ' όποιονδήποτε τη φτωχολογία της επαρχίας και την παρουσιάζει όπως ακριβώς ήταν. Το ύφος του έργου είναι απλό, λιτό και χωρίς ιδιαίτερα στολίδια για να συμβαδίζει απόλυτα με τους ήρωες και την κοινωνία που ζωντανεύει.

Ξεχωριστή εντύπωση μας προξενεί το γεγονός ότι ο ολόκληρο το έργο δεν υπάρχει κεντρικός ήρωας ο οποίος να δεσπόζει με την προσωπικότητα και τη δράση του. Αυτό συμβαίνει γιατί ο συγγραφέας θέλει να μας παρουσιάσει μια πολυπρόσωπη κοινωνία, όπου όλοι είναι πρωταγωνιστές της κάθε ημέρας, ο καθένας βέβαια με το δικό του τρόπο, με τα προβλήματα και τα βάσανά του, τις προσωπικές συμπάθειες και αδυναμίες, τη φτώχεια, την πείνα και τη ν αγωνία της επιβίωσης. Θέλει τον απλό λαό να είναι ο καθημερινός ήρωας και πρωταγωνιστής της έρωας.

Το βιβλίο είναι μοναδικό και καταγράφει με ξεχωριστό τρόπο τη διαχρονική πορεία του Γυμνασίου Αγνάντων από το 1946 ως το 1972. Είναι πλαισιωμένο από σπάνια ντοκουμέντα και φωτίζει ιδιαίτερα τα πρώτα δύσκολα χρόνια της λειτουργίας του, όπως αυτό προκύπτει από την επίτωση και πολυμήνη έρευνα που έκανε ο συγγραφέας στα αρχεία του παρπαπάνω Γυμνασίου.

Ίσως και άλλοι να συνέλαβαν την ιδέα της συγγραφής τέτοιου είδους βιβλίου. Ο Χρίστος Τούμπουρος όμως εντύχησε να την πραγματοποιήσει και να χωρίσει μια ανεξάντλητη πηγή πλούτου όχι μόνο σε μας τους Τζουμερκιώτες, αλλά και σε όσους θα έχουν την τύχη να το διαβάσουν και αυτοί σας βεβαιώνω ότι θα είναι πολλοί. Το γνήσιο και αυθεντικό περιεχόμενο του έργου και οι απλοί και καθημερινοί ήρωες θα συγκινήσουν τον αναγνώστη ο οποίος κοινωνική τάξη κι αν ανήκει.

Η προσπάθεια του συγγραφέα που στέφθηκε με επιτυχία, είναι ο προπομπός και ο οδηγός για όσους μελλοντικά θελήσουν να ακολουθήσουν τα βήματά του. Είναι ο φάρος που ποτέ δεν θα σβήσει και θα φωτίζει για πάντα τη φτωχή μας επαρχία χαρίζοντας ελπιδοφόρο φως στις μετέπειτα γενιές.

Τα μπράβω και τα συγχαρητήρια απ' όλους μας στο Χρίστο Τούμπουρο στην προκειμένη περίπτωση είναι πολύ λίγα. Ας τον αφήσουμε λοιπόν να εισπράξει την αμοιβή του από το αναγνωστικό κοινό και είμαι απόλυτα σίγουρη πως η ανταπόκριση του κοινού θα ξεπεράσει τις προσδοκίες όλων μας. Θα τον παρακαλέσουμε όμως θερμά αυτό το «εικονοστάσι ανωνύμων αγίων», όπως ο ίδιος το αποκαλεί που άρχισε να στήνεται να το ολοκληρώσει και όλοι θα είμαστε δίπλα του. Ευχαριστώ».

2. ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ

Αγαπητοί φίλοι/φίλες-συμμαθητές/συμμαθήτριες

Έχω φίλους που η συντροφιά τους είναι πολύ ευχάριστη και που έζησαν σε διάφορες εποχές και τόπους. Και αυτοί είναι τα βιβλία έλεγε ο μεγάλος ουμανιστής και ποιητής Φραγκίσκος ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ. Και εγώ εδώ που ήλθαμε σήμερα ο καθένας μόνος του θα φύγουμε παρέα με ένα πολύτιμο φίλο, το αξιόλογο βιβλίο του συντοπίτη μας Χρίστου Τούμπου-

Ναπολέον Κατσούλης

ρου, «Το Γυμνάσιο Αγνάντων, ο Πνευματικός Φάρος των Τζουμερκίων».

Χαρακτηριστικός και επιτυχημένος ο τίτλος του βιβλίου, γιατί το φως του στεραιανού αυτού φάρου φωτίζει τη ρότα στα Τζουμερκιωτόπουλα (αγάρια και κορίτσια) που πέρασαν από τα θρανία του, τους χάρισε πλούσια μόρφωση και παιδεία, τα διαπαιδαγόησε με αρχές και αξίες, χαλύδωσε με τη θέλησή τους για επιτυχία και κάνοντας –τα παιδιά αυτά– τη φτώχεια δύναμη και τη στήριξη αποφασιστικότητα γκρέμισαν τα τείχη και κατέκτησαν κορυφές.

Πριν όμως η απεραντοσύνη του χρόνου ξεθωριάσει μνήμες και ενθυμήματα, ο φίλος Χρίστος Τούμπουρος, μαθητής κι αυτός του Γυμνασίου Αγνάντων μας παραδίνει σήμερα ένα διαχρονικό βιβλίο, ιστορικό, αφηγηματικό, μεστό περιεχομένου, γεμάτο από βιώματα και αναμνήσεις, ένα σχυρό αντίστασης στο χρόνο, ανάχωμα στη λήθη και στη λησμονιά.

Σήμερα μέσα στο βιβλίο ξαναβρίσκω το Σχολείο μας. Νοερά ακούει ο καθένας να χτυπά το κουδούνι και ο ήχος του μας έφερε εδώ, χωρίς τίτλους και διακρίσεις –με μόνο τον τίτλο του μαθητή του Γυμνασίου Αγνάντων– όπως αναφέρει και ο συγγραφέας, να ταξιθεύουμε για λίγες ώρες, να βρεθούμε στη φιλόξενη αυλή του, στις αιθουσές, με συμμαθητές, καθηγητές, φίλους, αγάτες, όνειρα, προσδοκίες, που σημάδεψαν τη μαθητική μας ζωή στο πνευματικό μας σπίτι. Εδώ ταιριάζουν εύστοχα οι στίχοι του Βάρδου της ποιήσής μας Κωστή Παλαμά, από τη «Φλογέρα του Βασιλιά».

Κι ακούστε! Πρέπει κι ο άνθρωπος/ κάθε φορά που θέλει/ να ξαναβρεί τα νεύρα του/ να νάρχηται στο ποτάμι/ της μορφορίας να λούζεται. Σ' όλα μπροστά τα όμορφα (τα υπαίτια)

να στέκεται αδιαφόρετα και γκαρδικά/ να σκύβει, προσκυνώντας, ερωτευτής./ τραγουδιστής, διαβάτης...

Έτσι κ' εμείς σήμερα ξαναγυρίζουμε και αναβαπτίζουμε –μέσα από το βιβλίο– στην πνευματική μας δεξαμενή, αυτή που πότισε με τα Νάματα της Παιδείας, τις ψυχές των μαθητών του κ' άνοιξε τα μάτια τους στο «πνεύμα και στο φως», όπως λέει και ο στίχος του πατριώτη μας ποιητή, Γ. Παπαγεωργίου.

Καταθέτουμε σήμερα την ευγνωμοσύνη μας σ' αυτούς που έβαλαν στόχο και όραμα την ίδρυση του Γυμνασίου Αγνάντων που πάλεψαν κι αγωνίστηκαν ενάντια σε τόσες αντιξοότητες και δυσκολίες των καιρών, προσφέροντας ακόμη –όχι εκ του υστερήματος, αλλά μάλλον εκ του αίματός των– όπως γράφει ο Γυμνασιάρχης προς το Υπουργείο Παιδείας προκειμένου να ιδρυθεί και λει-

τουργήσει το Γυμνάσιο Αγνάντων και οι «νεαροί βλαστοί» απολαύσουν τους γλυκούς καρπούς της παιδείας.

Επίσης η ευγνωμοσύνη μας παραμένει ζωντανή στους καθηγητές μας, που αγωνιστήκαν να κρατήσουν αναμμένο το φως του φάρου, να μεταλαμπαδεύσουν παιδεία, αγωγή και μόρφωση, στα φτωχά μεν στην εμφάνιση, αλλά με περισπούδαστα εσωτερικού πλούτου, παιδιά της «απομακρυνόμενης και παρομιώδους πενίας περιφέρειας Τζουμερκίων» – όπως χαρακτηριστικά περιγράφονται στα Πρακτικά της Σχολικής Εφορείας. Είναι ένα συγκλονιστικό και ελάχιστο δείγμα από όσα φιλοξενούνται στο γλαφυρό βιβλίο, στο οποίο γίνεται μια αναδρομική δόνηση, παλμοί ζωής, συνασθημάτων, αναμνήσεων, υφαρμυγμένα στον αργαίο του χρόνου με ενδιαιφέροντα αφηγήματα, ιστορικά στοιχεία, πλούσιο φωτογραφικό και αρχαιολογικό υλικό, μια πνευματική γέφυρα που ενώνει το χτες με το σήμερα, χτισμένη με τη μαεστρία του Τζουμερκιωτή Πρωτομάρτυρα. Ο Συγγραφέας πέτυχε να παντρέψει τις φωτογραφίες με τα κείμενα σε μια άριστη και αρμονική ενότητα και η συναισθηματική του φόρτιση έδωσε τη θέση της στην αντικειμενική καταγραφή των γεγονότων μοιράζοντας ίσα τον έπαινο και την επίκριση, αφήνοντας ελεύθερο τον αναγνώστη να βγάλει τα συμπεράσματά του.

Το βιβλίο καλοδιόχετο στην εκτύπωση, ενδιαφέρον στην αφήγηση, συναρπαστικό στην ανάλυση, πολύμορφο και πολυποικίλο κουβάλα ένα πολύτιμο συλλεκτικό φορτίο από μνήμες, στοχασμούς, βιώματα μαθητών και καθηγητών του Γυμνασίου Αγνάντων που ο συγγραφέας μέσα από μια διακριτική ταπεινοφροσύνη άφησε, να προβληθεί η ιστορία του Πνευματικού μας Ιδρύματος, που η φήμη του ξεπέρασε τα στενά μας γεωγραφικά όρια και έφθασε πολύ ψηλά ξεπερνώντας και τις κορυφές των Τζουμερκίων.

Θα μπορούσε να γράψει κανείς ότι το βιβλίο του φίλου Χρίστου είναι η φωνή των ανθρώπων του τόπου, είναι η φωνή του μικρού Φώτη, που ρωτούσε τη μάνα του «θα πετύχω να πάω στην Αγναντία ή θα χαθώ», είναι τα ανάμικτα παιδικά συναισθήματα στην έκθεση του Χρίστου, που πεζοπορούσε μόνος από τα Κοιματάκια (Πράμαντα), είναι το όραμα του Λεωνίδα που το τρύπιο του παντελόνι του γέμιζε γράμματα, είναι το όνειρο από το Ημερολόγιο της Σπυριδούλας, που έκανε εργαστήριο χημείας τη θημονιά από τα ροκφύλλα, είναι το βιβλίο, που βλέπει ο καθένας τον εαυτό του. Αλήθεια, ποιά αλλού αυτά, τα ασημάντα για άλλους, αλλά σημαντικά για όλους μας βιώματα θα έβρισκαν φιλόξενη στέγη παρά μόνο στο βιβλίο του Γυμνασίου μας, το οποίο θα είναι η ζωντανή παρακαταθήκη για τους επγενόμενους, που μέσα από αυτό θα γνωρίσουν την ιστορία του Γυμνασίου Αγνάντων, τη λάμψη και το φωτισμό, την προσφορά και την καταξίωσή του στο χώρο της Παιδείας.

Σε ευχαριστώ Χρίστο, που κράτησες ζωντανή την Ιστορία του Γυμνασίου μας, μαζί με τα όνειρα, τις προσδοκίες και τις αναμνήσεις που μας

συντροφεύουν και αποτελούν κομμάτι από τη δύσκολη, αλλά ευχάριστη μαθητική μας ζωή. Και σ' αυτή την περίοδο της ζωής μας δεν ανοίξαμε μόνο τους πνευματικούς μας ορίζοντες, αλλά και την καρδιά μας και σφυρηλατήσαμε δεσμούς και φιλίες πέρα και έξω από τα τείχη των χωριών μας που ακόμα μας κρατούν δεμένους, με τους κρίκους της εκτίμησης και της αγάπης.

Τελειώνοντας θέλω να συγχαρώ τον συγγραφέα και φίλο Χρήστο Τούμπουρο, για την ανιδιοτελή προσφορά του στον τόπο και στα γράμματα και να μεταφέρω εδώ ένα συλλογισμό μου, σαν απόθεση μνήμης στον πνευματώδη καθηγητή μας αείμνηστο ΧΡΗΣΤΟ ΜΠΟΝΙΑΚΟ, που θα έλεγε από την πέτρινη σκάλα του Γραφείου των Καθηγητών περίπου τα εξής λόγια: «Α, ορέ Τούμπουρε: Συγχαρητήρια: μας κατέπληξε με το βιβλίο σου. «Ανεδείχθηκε σε άοκνο εργάτη και σκαπανέα του πνεύματος» και μαζί με ο καλουνάτος επιστάτης, ο Στέλιος με ένα χαρτάκι στο χέρι που γράφει: ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΡΟΣ, Άριστο!-20-, και Διαγωγή ΚΟΣΜΙΩΤΑΤΗ.

Σας ευχαριστώ θερμά! ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΚΑΝ ΟΙ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΕΣΤΕΙΛΑΝ ΟΙ:

1. ΚΩΣΤΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Διευθυντής του Γυμνασίου και Λυκειακών Τάξεων Αγνάντων): «Ένα απόγευμα, ενάμιση χρόνο πριν, καθόμουν σε ένα καφεενεδάκι με τον φίλο μου τον Κώστα, Διευθυντή ενός Λυκείου της Ημιορεινής Άρτας και κουβεντιάσαμε.

«Ρε, συ Κώστα», μου είπε, «για δε κάνεις αίτηση για τα 'Αγναντα; Η θέση Διευθυντή είναι κενή, δεν τη δήλωσε κανένας μας από τους 55 υποψηφίους Διευθυντές του Νομού Άρτας».

Δεν μου πήρε και πολύ ώρα για να το αποφασίσω.

Οι περισσότεροι συνάδελφοι, μου είπαν ότι είναι δύσκολος και επικίνδυνος δρόμος, ότι είναι ξαπατωμάρα, ότι θα δεξόευε πολλά στη βενζίνη, ότι θα φθείρω το αυτοκίνητό μου, αλλά και το ότι είναι όμορφο το τοπίο και πολύ καλά τα παιδιά.

Βρέθηκα στα Αγναντα για τρεις λόγους.

Πρώτον: Δεν ήθελα να είμαι ο οικιακός βοηθός του κάθε τεχνολογικά ανακάβητου Διευθυντή, γιατί δυστυχώς ο καθηγητής πληροφορικής είναι ο μικρός για όλες τις δουλειές.

Δεύτερον: Για το ουσιαστικό παιδαγωγικό κλίμα που υπάρχει στα σχολεία με μικρό αριθμό μαθητών.

Τρίτον: Ήθελα να ζήσω το βουνό, να δω το χιόνι να πέφτει, να αισθανθώ το κρύο, να μυρίσω τα λουλούδια, να δω ποιος βλέπει κάποιος όταν δεν μπορεί να δει από την ομίχλη. Ήθελα η φύση να γίνει η καθημερινότητά μου. Να ακούσω το πρωί στο ραδιόφωνο για την κίνηση στους δρόμους της Αθήνας και να λέω: Αχ, γλίσωσα...

Την περασμένη Άνοιξη ήρθε στο Σχολείο ο κ. Χρήστος Τούμπουρος κρατώντας στο χέρι του την άδεια που του είχε χορηγήσει η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Άρτας, για να μελετήσει το αρχείο του Σχολείου. Μετά από λίγες κουβέντες που ανταλλάξαμε αισθανθήκαμε ότι θα γινόμασταν φίλοι και δεν χρειαζόταν να μου δείξει την άδεια. Είναι τόσο

δύσκολο στις μέρες μας να συναντάς ανθρώπους με ουσία.

Πριν δυο βδομάδες διαβάζοντας το βιβλίο άρχισα να συνειδητοποιώ τι ήταν το Γυμνάσιο Αγνάντων. Αρχισα να υποψιάζομαι ποιά βρίσκομαι.

Ένωσα πολύ μικρός και λίγος απέναντι σε όλους αυτούς τους απίστευτα ηρωικούς μαθητές εκείνης της εποχής.

Έτρωγα και εγώ ξύλο όταν ήμουν μαθητής, αλλά όχι τόσο πολύ. Βίωσα την ανταρχικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά είχαμε καλοριφέρ, τοσιέρες και τηλεόραση στις αρχές της δεκαετίας του 70 στην Αθήνα.

Μπόρεσα να αντιληφθώ, γιατί η Χαρίκλεια που φροντίζει για την καθαριότητα του Σχολείου μας, μόλις με βλέπει στέκεται προσοχή, γιατί έχει σέβας, όπως μου λέει, και εγώ της λέω «μη φοβάσαι καλή μου, πέρασαν αυτές οι εποχές».

Φίλε Χρίστο

Θέλω να σε ευχαριστήσω γι' αυτό το μάθημα ζωής που μας πρόσφερε, εσύ και όλοι όσοι αφηγούνται τις στιγμές της ζωής τους στο Γυμνάσιο Αγνάντων και γενικότερα στα Τζουμερκία. Αυτό το μάθημα ζωής θα το εντάξω στο ορολόγιο πρόγραμμα (η ενέργεια αυτή χαρακτηρίζεται από την Παιδαγωγική Επιστήμη ως κρυφό αναλυτικό ή παραπρόγραμμα).

Και κάτι άλλο.

Επειδή αρκετοί θεωρούν εμένα και τους περισσότερους συνάδελφους μου ρομαντικούς, λόγω του ότι συνειδητά έχουμε επιλέξει να υπηρετούμε στο Γυμνάσιο Αγνάντων, ενώ θα μπορούσαμε να είμαστε κοντά σε ένα σχολείο στο σπίτι μας, ο τίτλος και μόνο του βιβλίου σου είναι το καλύτερο επιχείρημα γι' αυτή την επιλογή.

Ο φάρος είναι συνήθως τοποθετημένος σε απομονωμένα σημεία.

Και αυτόν τον φάρο που καίει ακόμα για 16 μαθητές και μαθητρίες των Τζουμερκίων που σε αποτιμούν με την ευγένειά τους και το μεγαλείο της αγωνιστικότητάς τους, το Υπουργείο Παιδείας θέλει να τον σβήσει.

Αν τελικά το κάνει, εμείς και σεείς, αγαπητοί φίλοι, θα τον ανάψουμε ξανά.

Ο Διευθυντής του Γυμνασίου και Λυκειακών Τάξεων Αγνάντων **Κωνσταντίνος Νικολάου** Καθηγητής Πληροφορικής

2. ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΑΧΑΝΑΣ (μα-

θητής του Γυμνασίου Αγνάντων, Πραμανιώτης. Από τη μακρινή Κομοτηνή)

«Αγαπητοί μου συμπατριώτες, Αξιότιμοι Κυρίες και Κύριοι! Λόγω που παίρνει το βιβλίο του κ. Χρίστου Τούμπουρου έχει τις γνωστές απορίες. Τι βιβλίο είναι αυτό; Τι περιεχόμενο έχει και ποιος το έγραψε;

Εγώ λίγα λόγια σύντομα θα σας πω για το δημιουργό.

Η γνωστή συνήθεια του τόπου μας να υμνούνε δήθεν το δημιουργό για να προβάλουν τον εαυτό μας δεν με αγιάζει καθόλου. Ο ομιλών δεν είχε ποτέ και ούτε βεβαίως σήμερα έχει τέτοια διάθεση αυτοπροβολής.

Έρχομαι λοιπόν στον δημιουργό. Σταματώ και υποκλίνομαι μπροστά του. Θα διακρύψει και άθελα και ηθελήμενα όποιος ήταν μαθητής του Γυμνασίου Αγνάντων και διαβάσει το βιβλίο.

Όλο αυτό το υλικό που με

Συνέχεια στη σελίδα 9

ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Οι Αυγουστιάτικες, πολιτιστικές και αθλητικές, εκδηλώσεις για το χωριό μας έχουν γίνει πια θεσμός! Γι' άλλη μια χρονιά οι μαχαλάδες του χωριού γέμισαν από παιδιά κάθε... ηλικίας, ντυμένα με τις χρωματιστές μπλούζες τους, που γυρνοβόλαγαν ανυπομονώντας για την ώρα του αγώνα!!!

Ημερομηνίες αδειών άλλαξαν και πολλά προγράμματα τροποποιήθηκαν έτσι ώστε το "κρίσιμο" δεκαήμερο να είναι όλοι στο χωριό!

Πραγματικά η συμμετοχή των παιδιών φέτος ήταν άνευ προηγουμένου. Αρκεί εδώ να σημειώσω πως στο τρέξιμο συμμετείχαν 55(!!!) παιδιά, ηλικίας 5 έως 11 χρόνων!!

Κάποιες εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν με μεγάλη επιτυχία, όπως το τρέξιμο, η ποδηλασία, το τουρνουά ποδοσφαίρου, και το ψάρεμα και κάποιες άλλες, όπως το ράφτινγκ και η χορωδία ακυρώθηκαν. Είναι φυσικό όμως αυτό γιατί κάποια στιγμή επέρχεται και η κόπωση των συμμετεχόντων. Πραγματοποιήθηκε και μία νέα, που ήταν η αναρρίχηση σε βράχια στον Καταρράκτη. Οι συμμετέχοντες σ' αυτό γύρισαν ενθουσιασμένοι!

Η καθιερωμένη εκδρομή άλλαξε... προορισμό, εξαιτίας της βροχόπτωσης

της προηγούμενης μέρας που καθιστούσε αδύνατη την πρόσβασή μας στο εκκλησάκι του Αη Γιάννη στο Ζίφκο, αλλά παρ' όλ' αυτά πραγματοποιήθηκε στον Αη Νικόλα στις Άρτισσες, με μεγάλη συμμετοχή! (Μας το χρωστούσε ο καιρός εδώ και τρία χρόνια). Υπάρχουν σκέψεις η εκδρομή αυτή να γίνεται κάθε χρόνο στα δυο ψηλότερα σημεία του χωριού, στην Ανάληψη και στον Αη Λια, εναλλάξ, και να πάρει το χαρακτήρα πανηγυριού για να το απολαμβάνουμε κι εμείς που τις μέρες του εορτασμού των δυο εκκλησιών δεν μπορούμε να είμαστε στο χωριό. Την ιδέα την έβαλαν οι γυναικές που φέτος, αφιλοκερδώς, φτιάξανε πίτες για να μας τις προσφέρουν και υποσχέθηκαν πως του χρόνου θα είναι περισσότερες!!

Εδώ, αφού τις ευχαριστήσουμε πάρα πολύ για την προσφορά τους θα τις αναφέρω ονομαστικά (για να μην ξεχάσουν κι ότι μας υποσχέθηκαν!!!) Η Χρύσα, γυναίκα του Ιάκωβου Θανάση, που ζύμωσε ένα εκπληκτικό ψωμί με κεντίνια (κι έγινε φυσικά ανάρπαστο!), η Βάσω η Κοντογιώργου, η παπαδιά, η Βάσω η Αναστασίου και η πεθερά μου, η Βούλα η Κοντογεώργου (άμα ήθελε ασ έκανε κι αλλιώς!!!). Δεν αναφέρω τι έφτιαξε η καθεμία γιατί, ειλικρινά, δε θυμάμαι!!!

Η Αδελφότητα νιώθει την ανάγκη να ευχαριστήσει τον κ. Γιώργο Χριστοβασίλη για την οικονομική του υποστήριξη (όπως κάνει ανελλιπώς εδώ και 5 χρόνια) καθώς και τον κ. Γιάννη Χρ. Αποστόλου που κι αυτός συνέβαλλε σημαντικά στην οικονομική ενίσχυση των δραστηριοτήτων. Επίσης τη Ρούλα και το Σπύρο που για τρίτη χρονιά προσέφεραν, αφιλοκερδώς, ατέλειωτη διασκέδαση στα μικρά μας παιδιά στο "Πολύτροπο". Μην ξεχάσουμε όμως και όλους τους... γνωστούς άγνωστους (!!!) που τρέχουν πάνω- κάτω και βοηθάνε με όποιο τρόπο μπορούν (όπως π.χ. Χ. Ζάχος, Γ. Κώστας, Ιακ. Θανάσης, Κ. Μαυροπάνος, Μ. Αναστασίου κ.λπ, κ.λπ...)

Κλείνοντας, ας μου επιτραπεί να εκφράσω και μια προσωπική πικρία. Ο λαός μας λέει πως "χρειάζεται και βαφή για να βαφτούν τα αυγά..."! Για την επιτυχία των εκδηλώσεων αυτών χρειάζονται περισσότερα άτομα, δε μπορούμε να στηρίζομαστε μόνο σε τέσσερις-πέντε ανθρώπους κι επίσης πως αυγουσιτιάτικες εκδηλώσεις δε σημαίνει "περάστε κόσμο, μοιράζουμε μπλούζες!!!"

". Οι μπλούζες μοιράζονται στα παιδιά, είτε παίρνουν είτε όχι μέρος στις εκδηλώσεις, γιατί αυτά το ευχαριστιούνται περισσότερο. Όσες περισσεύουν, σε όσους συμμετέχουν ενεργά.

Δυστυχώς έγινα μάρτυρας σκηνών τραγελαφικών που ειλικρινά ντρέπομαι και που τις θυμάμαι. Το δυσάρεστο όμως είναι πως κατηγορηθήκαμε και για μεροληψία στο μοίρασμά τους! Θεωρώ απαράδεκτο να κάθεται κάποιος στο καφενείο και να μου φωνάζει: "Πήγαινε και φέρε μου τρεις μπλούζες", λες και παραγγέλνει καφέ, την ώρα που εμείς προσπαθούμε να συντονίσουμε τα παιδιά!!!

Ας ελπίσουμε πως του χρόνου θα εκλείψουν τέτοια φαινόμενα. Να είμαστε όλοι γεροί, και... ραντεβού του χρόνου τον Αύγουστο ακόμα περισσότεροι για ακόμα περισσότερες και καλύτερες εκδηλώσεις!

Καλό χειμώνα σε όλους.

Κατερίνα (Καίτη) Κώστα

Συνέχεια από τη σελίδα 6

τόσο κόπο σε τόσο χρόνο συγκεντρώθηκε, με τόση επιμέλεια ταξινομήθηκε, διαβίβηκε, δακτυλογραφήθηκε, διορθώθηκε, εκτυπώθηκε και παρουσιάζεται σε τόσες σελίδες είναι αποκλειστικά έργο ενός χαρισματούχου, ταλαντούχου πνευματικού παιδιού των χωριών μας.

Ο δημιουργός με πολλή διάθεση και μεράκι έκανε έργο πρωτότυπο και πρωτοποριακό. Γνωρίζουμε πόσο δύσκολη είναι τέτοια είδους πνευματική εργασία. Δεν μιμήθηκε ούτε αντέγραψε κανέναν. Έγινε και είναι ο ίδιος οδηγός και μπροστάρης.

Είναι πάρα πολύ δύσκολο να ψάχνεις στο πουθενά να βρεις και να συγκεντρώσεις υλικό, να ερευνησεις αρχεία, να ζωντανέψεις μνήμες και ενθύμσεις παλαιές και ύστερα να διαθέσεις τόσο χρόνο από την οικογένειά σου και τη δραστηριότητά σου. Αυτή η ίδια η εργασία σε καταξιώνει ως επάξιο δημιουργό.

Ένας δημιουργός σπάνιος, ένας δημιουργός ασύγκριτος. Ένας δημιουργός με ελεύθερο πνεύμα, ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ με την πλήρη έννοια του λόγου.

Ο κ. Χρίστος Τούμπουρας είναι ο καλύτερος ερευνητής αφού το βιβλίο - δημιουργήμα του θα είναι και σήμερα και στο μέλλον ανεξάντλητη πηγή πληροφοριών. Τιμή και δόξα στον τόπο μας για ένα συγγραφέα δημιουργού τέτοιου αναστημάτος και υπολόγησης.

Είναι ο πρώτος που τα τόσα γεγονότα καθώς ζωντανέψαν μπροστά του τον έκαναν να χαρεί, να πονέσει, να υποφέρει, να ξαγρυπνήσει, και να ξενοχτήσει έως ότου φτιάξει αυτό που κρατάμε στα χέρια μας.

Ας σκεφτούμε για λίγο εάν βρισκόμαστε στη θέση του, εάν μπορούσαμε να κάνουμε το ίδιο ή παρόμοιο έργο - δημιουργία.

Το βιβλίο αυτό διδάσκει, μορφώνει ανακαλύπτει και αποκαλύπτει σπάνια γεγονότα ιδέες, απόψεις, σκέψεις και στοιχεία. Γίνεται ένας φωτεινός φάρος του παρελθόντος. Ένα παρελθόν γεμάτο έντονα ευχάριστα και δυσάρεστα γεγονότα, γεμάτο συγκινήσεις.

Θα ήταν ευχής έργο να είχαμε και άλλα τέτοια δημιουργήματα για διάφορες δραστηριότητες των χωριών μας. Σκεφτείτε να είχαμε μνήμες καταγεγραμμένες της περιόδου 1821 - 1850.

Το βιβλίο αυτό αξία δημιουργία πανάξιο δημιουργό θα αντέξει στον χρόνο. Αυτό να φανεί ευθύς αμέσως από τις επανεκδόσεις του. Όσο βέβαια θα περνούν τα χρόνια θα γίνει σπάνιο ντοκουμέντο. Ας αναλογιστούμε την αξία του μετά από 50, 100 ή και 150 χρόνια.

Αξιότιμη, ικανοτάτη, πανάξια, πρωτοπόρη, ακριβή μας συμπατριώτη Χρίστο Τούμπουρε. Όλοι εμείς οι τόσο πολλοί που υπήρξαμε μαθητές του Γυμνασίου Αγνάντων και σε ευγνωμονούμε και από καρδιάς σε ευχαριστούμε, σε συγχαίρουμε και σου αφηγούμαστε το χέρι θερμότητας για ό,τι ετοιμάσες και μας προσέφερες.

Ένα μπράβο και χίλια ευγέ πολυαγαπημένε μας.

Από την μακρινή Κομοτηνή με την καρδιά στα Τζουμερκα, Χρίστος Τραχανάς.

3. ΕΛΛΗΝ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΣΑΜΠΟΥΛΑ από τον Καταρράκτη (Στον συντονιστή της

εκδήλωσης κ. Κ. Μαργώνης):

«Κύριε Πρόεδρε της ΙΛΕΤ Σας ευχαριστώ για την πρόσκλησή σας στην απομνημόνευση της εκδήλωσης με την ευκαιρία της παρουσίανσής του βιβλίου του κ. Χρίστου Τούμπουρα με τίτλο: «ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΝΑΝΤΩΝ, Ο Πνευματικός Φάρος των Τζουμερκών», Τόμος Α'.

Μην μπορώντας να παρευρεθώ - προς λύπη μου - σας παρακαλώ θερμά να διαβάσετε το μήνυμά μου αυτό με όποιον τρόπο σας είναι δυνατό.

Κατ' αρχήν ευχαριστώ τον κ. Χρίστο Τούμπουρα, που είχε την ευγενή καλοσύνη να μου στείλει το βιβλίο του. Τον συγχαίρω θερμότητα για το εξαιρετικό και εμπνευσμένο αυτό επίτευγμα. Ένα βιβλίο - ντοκουμέντο, σημείο αναφοράς για όποιον θελήσει να γράψει, να θυμηθεί, να νοσταλγήσει, να ερευνησει στοιχεία, να συγκατανοήσει, να νιώσει ανάταση πνευματική.

Παιδιά που μαθήτευσαν, δάσκαλοι που διδάξαν, γονείς που στήριξαν και σεβάστηκαν την προσφορά του Γυμνασίου προς τα παιδιά τους, όλη η κοινωνία τόσο των Αγνάντων όσο και των άλλων χωριών, πρέπει να νιώθουν υπερήφανοι, γιατί με το βιβλίο αυτό οι προσπάθειές τους φωνογραφήθηκαν και εξιστορήθηκαν γλαφυρά αλλά και ρεαλιστικά. Κι απ' τη αντίθετη όχθη -όσοι έφυγαν-αγάλλονται με το μνημόσυνο που τους γίνεται, με την αναφορά των ονομάτων τους.

Ο Συγγραφέας-λάτρης όπως δείχνει τον πατριό του χώρο-δε λογάρισε κόπο και χρόνο, δε σταμάτησε στην επίπονη έρευνα για αυθεντικά στοιχεία, δεν κουράστηκε να ψάχνει μαρτυρίες, δεν μέτρησε την προσπάθεια που απαιτούσε η επικοινωνία με τόσους κόσμο, που είχε κάτι να γράψει ή να πει. Κι έτσι συγκέντρωσε όλο αυτό το πολύτιμο υλικό και μας παρέδωσε την αυθεντική πορεία του Σχολείου αυτού. Μπράβο του, τον συγχαίρω και πάλι και του εύχομαι υγεία και δύναμη για τα περαιτέρω.

Επίσης, συγχαίρω τον κ. Δήμαρχο Αγνάντων, που ανέλαβε την έκδοση του βιβλίου δείχνοντας έτσι τους πνευματικούς προανατολισμούς της Δημοτικής Αρχής και προσφέροντας έτσι ένα βήμα για την ελεύθερη έκφραση αυτών που το χρειάζονται.

Συγχαίρω την Αδελφότητα Αγνάντιων και τον Πρόεδρό της για τη στήριξη και τη βοήθεια και τη συμμετοχή στην προσπάθεια.

Ιδιαίτερα συγχαίρω την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Τζουμερκών και τον Πρόεδρό της κ. Κώστα Μαργώνη, που φτάνει πάντα πρώτος για την ενθάρρυνση και βοήθεια στις πνευματικές διοργανώσεις και δίνει πνοή στα Τζουμερκα με τις ποικίλες και πετυχημένες εκδηλώσεις τα καλοκαίρια.

Συγχαίρω όλους όσοι έγραψαν κείμενα και βοήθησαν τον Συγγραφέα ο καθένας με το δικό του τάλαντο και από τη δική του εμπειρία και σκεπτική. Ιδιαίτερα με συγκίνησαν τα γραπτά του κ. Χάρου, εκλεκτού Φιλόλογου και Συγγραφέα καθώς και τον κ. Ναπολέοντα Κατσούλη που με το «Ταχυδρομείο του Καταρράκτη» μας αποκάλυψε ένα ταλέντο στην αφήγηση, που δεν πρέπει να σταματήσει εκεί.

Τέλος συγχαίρω όσους βρίσκονται σήμερα σ' αυτήν την

εκδήλωση και τιμούν πρώτα τον τόπο τους και αμέσως μετά τον Συγγραφέα και είμαι βέβαια πως θα αναχωρήσουν με ένα ανεκτίμητο βαρύ βιβλίο στο χέρι και με την καρδιά ελαφρότερη και ευτυχισμένη. Σας ευχαριστώ.

ΟΜΙΛΙΑ- ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΟΥΜΠΟΥΡΟΥ:

«Κυρίες και κύριοι

Το ομολογώ. Βρίσκομαι σε δύσκολη θέση. Δεν είναι κάτι

απλό να παρουσιάσουν το βιβλίο σου από τη μια μεριά ο κ. Χρίστος, ο πρωτοπόρος αυτός περιπατητής - ερευνητής του Τζουμερκιώτικου χώρου και γνήσιος εκφραστής του πολιτισμού και της παράδοσης των Τζουμερκών, και από την άλλη ο κ. Νίκος Μέγας, ο ατόφις αυτός Τζουμερκιώτης, μπουχτισμένος από γράμματα, με απίθανη δημιουργική σκέψη και απίστευτη διανοητική δημιουργία.

Ακόμη δεν μπορώ να παραβλέψω όσα επαινετικά λόγια έπαιναν οι άλλοι προλαλήσαντες. Απλά μπορώ να πω ότι τα λόγια αυτά μου δίνουν κουράγιο να συνεχίσω το έργο μου, που ονομάζεται: **Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ**.

Η δυσκολία μου αυτή ίσως μετριάξει, γιατί έχουμε ένα κοινό σημείο αναφοράς. Όλοι μας περάσαμε την πόρτα του Γυμνασίου Αγνάντων. Και το σπουδαιότερο: Το έχουμε και καμάρι.

Τι ήταν αυτό το Γυμνάσιο; Ήταν ένα απ' όλα τα Γυμνάσια που λειτουργούσαν και λειτουργούν στη χώρα μας; Ένας απλός αριθμός;

Ήταν απλά ένα σχολείο, όπου φοίτησαν τα Τζουμερκιώτópouλα και μπτόρεσαν να ξεφύγουν από την ένδεια και την πνευματική αστία;

Ήταν, τέλος πάντων, αυτό που ήταν και τώρα «νυσταλέος» πια βηλιόλα της απέραντης ερημίας των Τζουμερκών και του χάους της σκληρής του μοναξιάς. **ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΪΨΗΣ** - σέρνει τον σταυρό του μαρτυρίου του ψυχωραγώντας;

Εάν προσπαθήσουμε να προεγγίσουμε το βιβλίο με αυτή την οπτική γωνία μάλλον βρισκόμαστε σε λανθασμένη κατεύθυνση. Δεν είναι έτσι... Το Γυμνάσιο Αγνάντων διαφοροποιείται σε πολλά σημεία από άλλα Γυμνάσια. Είτε το θέλουμε είτε όχι πρέπει να παραδεχτούμε ότι με «λογικές» συνθήκες - εντός εισαγωγικών το λογικές, δεν θα λειτουργούσε κι ούτε θα ήταν ανάγκη να λειτουργήσει. Είναι 5% που θα μπορούσε να πήγαινε στα Γιάννενα ή στην Άρτα και θα αποφοιτούσε από κάποιο αντίστοιχο Γυμνάσιο. Οι υπόλοιποι θα έμεναν εκεί στα Τζουμερκα φύλακες της ερημίας, κλαίγοντας κυριολεκτικά τη μοίρα τους.

Αυτό άλλωστε ήθελε και η Πολιτεία.

Πώς, λοιπόν, μπορεί κάποιος να ερμηνεύσει την προσπάθεια των εθιμόνων και ιθυνόντων το 1948 να συγχωνεύσει το Γυμνάσιο Αγνάντων με το Γυμνάσιο Άρτας; Συγχώνευση σημαίνει κατάργηση. Κι ότι καταρ-

γείται δεν ξαναλειτουργεί. Ευτυχώς που αντέδρασαν τόσο σθεναρά δυο ευεργέτες των Τζουμερκών, ο Γυμνασιάρχης **Δημήτρης Μίλησης** και ο Πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας **Γεώργιος Χριστογεωργιάκης**, ο γνωστός Καφαντάρης και απέτρεψαν την υλοποίηση αυτού του αναστοργήματος.

Βρίσκονται κοντά μας τα παιδιά του Καφαντάρη ο Θανάσης και Κώστας Χριστογεωργιάκης. Καφαντάρηδες κι αυτοί.

Αγαπητέ Θανάση και Κώστα. Και μόνο γι' αυτό να είστε περήφανοι για τον πατέρα σου...

Πώς μπορεί κανείς να δικαιολογήσει τον όρο που έβαλε η Πολιτεία μόνο για το Γυμνάσιο Αγνάντων; Ή η Κοινότητα παραχωρεί μισθωμένο ή ιδιόκτητο κτήριο ή σχολείο δεν λειτουργεί.

Μεγάλη και αδικαιολόγητη, λοιπόν, θα ήταν η παράλειψή μου να μην αναφέρω και τους πρωτεργάτες - αγωνιστές που με τόσο πάθος - ξέπνινα και αποτελεσματικά - έδρασαν για να κατασκευαστεί το κτήριο, χωρίς καμιά ενίσχυση από την Πολιτεία και το παρέδωσαν στην Πολιτεία διδάσκοντας στα τέκνα η επί ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ.

Τους ευεργέτες αυτούς, θα το πω, γιατί έτσι είναι, και τους αναφέρω ονομαστικά. Τον Πρόεδρο δηλαδή του Κοινοτικού Συμβουλίου Αγνάντων αιώνηστο **Μιχάλη Τούμπουρα**. Παρευρίσκονται σήμερα τα κορίτσια του και πολλά από τα εγγόνια του.

Αν ζούσε σήμερα αυτός ο άνθρωπος πιστεύω πως η μόνη θέση που του ταίριαζε ήταν να κάνει σεμινάρια στους Δημάρχους.

Επίσης, τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου Δημήτρη Ζάραγκα, (παρευρίσκεται σήμερα ο γιος του και ο εγγονός του που φέρει και το όνομά του), τον Βασίλη Κολιό (παρευρίσκεται και η κόρη του η κα Δημάρχου) και τον Βασίλη Ρίζο.

Από το τότε Κοινοτικό Συμβούλιο σήμερα εν ζωή είναι ο τότε Αντιπρόεδρος του Κοινοτικού Συμβουλίου κ. Ευάγγελος Μαυροπάνος. Ένα μεγάλο ευχαριστώ...γι' αυτόν και όλους τους άλλους.

Αυτούς και μαζί μ' αυτούς όλους τους Αγναντίτες που άλλοι με προσωπική εργασία και άλλοι με χρηματική καταβολή έφτιαξαν αυτό το κτήριο, όπου στεγάστηκε το Γυμνάσιο Αγνάντων, θέλω να με αυτό το βιβλίο να τους ευχαριστήσω θερμά.

ΑΓΙΑ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥΣ.

Όλα αυτά θα τα διαβάσετε στο βιβλίο και εύκολα θα αχθείτε στο συμπέρασμα πως το Γυμνάσιο Αγνάντων ήταν η αγνή βούληση των Τζουμερκιωτών, ο αγώνας των μαθητών, το βάσανο των γονιών (πώς θα τα βγάλω πέρα), αλλά και το βάσανο (έχω) το παιδί στο Γυμνάσιο). **Σ' αυτό το Γυμνάσιο αποτυπώνεται αναγκαστικά όλη η λειτουργία της Τζουμερκιώτικης κοινωνίας.** Όποιοι επιχείρησαν να γράψουν την ιστορία των Τζουμερκών, αναγκαστικά θα περάσει από το Γυμνάσιο Αγνάντων, γιατί ήταν η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο, η απαιτοχή για μια ανθρωπινότερη ζωή, αξίες που συγκλονίζουν ολόκληρη την τζουμερκιώτικη κοινωνία.

Ήταν το προζύμι της ανελίξης ποτισμένο με ιδρώτα από όλους του Τζουμερκιώτες και νοτισμένο με έναν και μοναδικό σκοπό: «Να μάθουν όλα τα Τζουμερκιώτópouλα παιδιά γράμματα». Ήταν με λίγα λό-

για για όλα τα Τζουμερκα αυτά και άλλα πολλά ανάμεσα.

Ήταν το όνειρο, το όραμα, το βάμα. Βέβαια να πω ότι στη συγγραφή του βιβλίου συνέβαλε ουσιαστικά και η απόφαση του Υπουργού Παιδείας για το κλείσιμο του Γυμνασίου Αγνάντων. Πολλά εισώθηκαν. Η απόφαση αυτή δεν ανακλήθηκε, αλλά στην ουσία ισχύει. Μόνο κάθε χρόνο παίρνει παράταση λειτουργίας το Γυμνάσιο. Η τακτική αυτή είναι άκρως επικίνδυνη, γιατί οι γονείς μη γνωρίζοντας, αν το σχολείο θα λειτουργήσει την επόμενη χρονιά, σκέφτονται από τώρα να στείλουν τα παιδιά τους στην Άρτα ή στα Γιάννενα.

Κυρίες και κύριοι

Το βιβλίο αυτό δεν θα βρισκόταν ποτέ στα χέρια σας, αν με τόσο πάθος και μεράκι δεν βοηθούσαν οι:

α) Ναπολέων Κατσούλης

Φίλε Ναπολέων

Είπατε πως ήταν πια η ώρα. Και το φτιάξαμε. Είναι και δικό σου το έργο. Σε ευχαριστώ θερμά.

β) Χρίστος Παπακίτσος

Α, πώς ξεκίνησαμε χάρμα, το χάρμα

Μ' έναν «τουρβά» Τζουμερκιώτικο ήλιο

Αντέταξε να τον κουβαλήσουμε στους ώμους

Εμείς οι κατασβραχοταξιάρχες,

Όσπου βγήκαν τα πουλιά και κάθισαν στους ώμους μας

Μαζί με σουβλάκια ονειράτα, να τριανταφυλλίζουν τη θέλησή μας.

γ) Νίκος Μέγας.

Φίλε Νίκο

Να σκεφτείς, να σταθείς, να γράψεις, να ελέγξεις, να αποφασίσεις, να...Σ' όλες τις φάσεις ήσουν αρωγός και συμπαράστατης. Σε ευχαριστώ θερμά

δ) Σπυριδούλα Κοντογιάννη.

Αγαπητή Σπυριδούλα

Χαίρω, γιατί πριτάνη ολόκληρα χρόνια λάμπουσαν το λειτουργήμα του εκπαιδευτικού.

Χαίρω περισσότερο, γιατί διατηρείς τη γνησιότητα, την νομιμότητα και την Τζουμερκιώτικη καθαρή σκέψη και δεν ξεχάσεις ούτε τα ροκάφουλα που χωνόσουν μέσα, για να ζεσταθείς και να διαβάσεις τη χημεία ούτε τα γκοτσόποφουλα με τα οποία σκεπάζεις την πρέντζα που έφερνες από το Μονολίθι για να φας όλη την εβδομάδα.

ε) Κώστας Μαργώνης, ο πρόεδρος της ΙΛΕΤ

Εξειδικευμένος στην έκδοση, διόρθωση και παρουσίαση και κριτική βιβλίων. Όλη αυτή την εμπειρία του δεν μου την αρνήθηκε ποτέ. Με συμβούλευσε. Ίσως εγώ να ήμουν και ήμουν αληθινά λίγο, τι λίγο, υπερβολικά φορτικός. Ήξερα όμως ότι με ευχαρίστησε με δεχόταν και με κέρι αφιέρωνε το χρόνο του. Φίλε Κώστα. Σε ευχαριστώ πολύ.

στ) Χρίστος Τραχανάς Από εκεί, από τη μακρινή Κομοτηνή με όνειρο και με όραμα βοήθησε. Διόρθωσε, πρότεινε, υπέδειξε... Να είσαι πάντα καλά, φίλε Χρήστο.

Ευχαριστώ θερμά όλους όσοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή μου και κατέθεσαν γραπτά τις αναμνήσεις τους. Τέλος, να σας ευχαριστήσω όλους για την παρουσία σας και να ομολογήσω ότι αυτή η παρουσία ατσάλωνε τη θέλησή μου να συνεχίσω....

Η εκδήλωση έκλεισε με τη δωρεάν προσφορά του Βιβλίου και με δεξίωση.

ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ-ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
«ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ»

www.agnanta.org.gr e-mail: info@agnanta.org.gr

Άγναντα 31 Ιουλίου 2009 Αρ. Πρωτ.: 91

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου που εκλέχτηκε στις Εκλογές της 26/7/2009 συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ Κώστας, 6932362956
Αντιπρόεδρος: ΚΩΣΤΟΥΛΑ Βούλα, 6977157657
Γεν. Γραμματέας: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Βάσος, 6936174078
Ταμίας: ΚΡΑΒΒΑΡΗΣ Νίκος, 26850.31317

Μέλη:

ΖΙΑΒΡΑΣ Χρήστος του Ευαγγέλου, 6978312840

ΠΑΠΠΑΣ Κώστας του Δημητρίου

ΤΑΤΣΗΣ Βασίλης του Λάμπρου, 6973272957

Αναπληρωματικά μέλη:

ΚΑΠΕΛΗ Δήμητρα του Γεωργίου

ΛΑΪΝΑ Ρούλα του Αριστοτέλη

Για την Εξελεγκτική Επιτροπή εκλέχθηκαν:

ΚΑΠΕΛΗ Χριστίνα

ΚΑΡΥΔΗ Όλγα

ΚΩΣΤΑΣ Γιώργος

Το Δ.Σ.

Επιστολή Χρ. Τούμπουρου

Από τον Χρήστο Τούμπουρο, λάβαμε και δημοσιεύουμε την παρακάτω επιστολή:

«Στο βιβλίο μου «Το Γυμνάσιο Αγνάντων ο Πνευματικός Φάρος των Τζουμέρκων» παραλείφθηκαν κατά την τυπογράφηση από την επιστολή του κ. Μαυροπάνου οι παρακάτω φράσεις και λέξεις:

- σελ. 214, σειρά 22. Να προστεθεί: «με μεγάλη οικονομική δυσκολία να φοιτήσουν στα γυμνάσια Άρτας και μερικοί να διακόψουν τη φοίτησή τους».
- σελ. 216, σειρά 27. Να

προσθεθεί: «από όλη την Ελλάδα οι οποίοι από της ιδρύσεως αυτού υπηρέτησαν με αυταπάνηση κι απλοχεριά, με ισχυρή θέληση, ζήλο, ενθουσιασμό, δημιουργικό πάθος και πείσμα και εξήντησαν κάθε δυνατότητα, δραστηριότητα και ικμάδα για τη διατήρηση, παραγωγή και ποιοτική ανύψωση αυτού παράλληλα προς τις ενέργειες, αγώνες και θυσίες των κατοίκων».

Έν' Αγνάντοις...» την τελευταία 10ετία του 19ου αιώνας

(Αποσπάσματα δημοσιευμάτων παλιών εφημερίδων Αθηνών, που μας είχε αποστείλει το 1979 ο Δικηγόρος και Βουλευτής Άρτας αείμνηστος Δημήτριος Φ. Καρατζένης)

«Τον Απρίλιον 1893 λειτουργούν εις τον Δήμον Αγνάντων τα κάτωθι σχολεία, τα οποία συνεπληρώθησαν υπό του εκ Καλαρρυτών Βουλευτού Άρτης Μιχ. Λάμπρου: Εις την Έν' Αγνάντοις έδραν του Δήμου και της Επαρχίας Τζουμέρκων Έλληνικόν Σχολείον, Δημοτικόν Σχολείον αρρένων, Δημοτικόν Σχολείον θηλέων. Έν τω χωρίω Ραφταναίων Δημοτικόν Σχολείον αρρένων. Έν τω χωρίω Σχωρέτσανα Δημοτικόν Σχολείον αρρένων. Έν τοις χωρίοις Γρετζίστα, Κουσοβίστα, Κουκουλίστα, Λεπιανά, Ράμια, Τσερέτσι και Σκλούπος, Γραμματοδιδασκαλεία».

«Ιανουάριος 1894. Έν Αγνάντοις ετελέσθησαν οι αρραβώνες του Διευθυντού του Ελληνικού Σχολείου Αγνάντων, διδάκτορος Φιλολογίας κ. Γεωργίου Νούσια μετά της δεσποινίδος Αικατερίνης Ιωαν. Μόραλη, διακρινόμενης επί μορφώσεως και ευγενείας».

«Επί τη διασώσει του βασιλέως Γεωργίου του Α' και της Πριγκηπίσσης Μαρίας εκ της κατά την 14^{ην} Φεβρουαρίου 1898 εν Φαλήρω αποπεράσεως δολοφονίας των, εφάλη και Έν' Αγνάντοις Δοξολογία την 6^{ην} Μαρτίου υπέρ της διασώσεως και διαφυλάξεως της Α. Μ. του σεπτού ημών Ανακτος και της Πριγκηπίσσης. Έν τω Ναύ παρήσαν οι κ. κ. Ειρηνοδίκης Γεώργιος Τσίρος, ο Γραμματέας του Ειρηνοδικείου Δημήτριος Χαλκιάπουλος, ο Διευθυντής του Ελληνικού Σχολείου Γεώργιος Νούσις μετά του Ελληνοδιδασκάλου Γεωργίου Καψάλη, άπαντες οι μαθηταί της Ελληνικής και Δημοτικής Σχολής μετά της διδασκαλίσσης και πλήθους κόσμου.....».

ΣΧΟΛΙΟ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΟΣ: Τα ανωτέρω δημοσιεύματα απαντούν από μόνα τους σε εκείνους που ισχυρίζονται ότι τα Άγναντα έγιναν γνωστά ελέω Γυμνασίου Αγνάντων, δηλ. μετά το 1939. Απαντούν, όμως, και σε εκείνους που καλοπαιρίζεται με «εγκαλούν», επειδή γράφω **τα Άγναντα** και όχι «η Άγναντα». Ειδικά γι' αυτούς τους τελευταίους, καλοπαιρίζεται κι εγώ, «απολογούμαι» ως εξής: Μια ζωή διάβαζα ή άκουγα: Ελληνικόν Σχολείον Αγνάντων, Δήμος Αγνάντων, Κοινότης Αγνάντων, Γυμνάσιον Αγνάντων, Σταθμός Χωροφυλακής Αγνάντων, ΟΤΕ Αγνάντων, Ταχυδρομείον Αγνάντων, Μονοπάσιον Αγνάντων κτλ., και μου κόλλησε! Άλλωστε, το Υπουργείο Εσωτερικών (Δ/ση Τοπωνυμιών) γράφει στα κατάστιχά του ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ. Αλλά και όλες οι παλιές εγκυκλοπαίδειες, όλα τα επίσημα Ελληνικά και Διεθνή ονοματολόγια των Υπηρεσιών και όλα τα εγκατεστημένα εγχειρίδια Γεωγραφίας, καταχωρίζουν το χωριό μας ως όνομα ουδέτερο στην ονομαστική του πληθυντικού, το **Άγναντα**. Βέβαια, δεν ξεχνώ ότι παλιότερα στα χωριά μας υπήρχε μια τάση, ιδίως στα παιδιά, να λένε: η πατέρας μ', η παππούλη(ή)ς μ', η μπάρμπας μ' κ'τλ, ίσως επειδή η μάνα ήταν συνεχώς παρούσα, ενώ ο πατέρας, τον περισσότερο καιρό, κυνηγούσε το μεροκάματο στην ξενιτιά και, σε πολλές περιπτώσεις μακροχρόνιας απουσίας του, τα παιδιά (που δεν είχαν πάει ακόμα Σχολείο), δε γνώριζαν ούτε τον ίδιο ούτε το γραμματικό του γένος. Δεν ξέρω καλά τι λέει επί' αυτού η θεωρία του **σταθισμού** (= εμφάνιση στους απογόνους κάποιων ξεχωρισμένων ψυχασωματικών ιδιοτήτων των προγόνων τους). Ας μας το πουν οι ειδικοί.

Χρ. Αρ. Παπακίτσος

Συντήρηση - αναπαλαίωση του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Στρανών

Η Επιτροπή συντονισμού των εργασιών για τη συντήρηση - αναπαλαίωση του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Θεοδουλίων- Στρανών -Σκέζας ευχαριστεί θερμά όσους βοήθησαν με οποιοδήποτε τρόπο για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού και μάλιστα μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Έτσι στις 20 Μαΐου ημερομηνία εορτής του Ναού Ανακομιδή λειψάνων Αγίου Νικολάου) όσοι πιστοί προσήλθαν στην εκκλησία -και ήταν πάρα πολλοί- διαπίστωσαν «ιδίους όμμασι» το επιτελούμενο έργο.

Μετά το τέλος της θείας λειτουργίας προσφέρθηκαν γλυκά, αναμνηστικά, ποτά και πολλών ειδών πίτες τις οποίες έφτιαξαν οι γυναίκες του συντοκισμού Σκέζας.

Στην εφημερίδα δημοσιεύονται και θα δημοσιεύονται κατά καιρούς τα ονόματα των δωρητών, σεβόμενοι πάντα βέβαια την επιθυμία ορισμένων που δεν θέλουν κάτι τέτοιο.

Σημειώνουμε ότι υπάρχουν ακόμα οφειλές οι εκτελούμενες εργασίες ήταν πολλές - αλλά και εργασίες προς εκτέλεση (δάπεδο εκκλησίας, περιβάλλον, χώροι κ.λπ.) γι' αυτό «πιάσα προσφορά» δεκτή.

Ευχαριστούμε θερμά

Η τριμελής Επιτροπή

Καπέλη Χριστίνα (χήρα Δημητρίου)

Τηλ. 210-2312645 - 2685031043 (Άγναντα) -

6973404378

Γιαννούλας Χ. Γιάννης

Τηλ. 2685031777 - 2651043228 - 6974358393

Κωστάκης Δ. Γεώργιος

Τηλ. 2685031031 - 2651031030

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ (σε Ευρώ)

Γιαννούλας Γ. Ευάγγελος..... 50

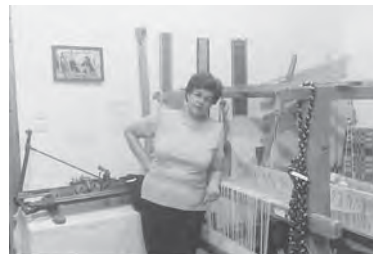
Καπέλης Γ. Βασίλειος.....	100
Καπέλη Β. Ανθούλα.....	50
Κωστάκης Βασίλειος.....	100
Κωστάκης Σ. Γεώργιος.....	50
Καπέλης Δ. Κων/νος.....	50
Καπέλης Κ. Βασίλειος.....	50
Στάμου Αριστεά.....	10
Αναστασίου Χ. Σπυριδούλα.....	70
Αναστασίου Κων/νος.....	50
Γιαννούλα Πρέντζα Αριστεά.....	100
Πρέντζα Βάνα.....	100
Κώστας Γ. Κώστας.....	150
Κοντογεώργου Χ. Γεωργία.....	25
Καπέλη Δερτιμάνη Αντιγόνη.....	200
Καπέλης Χ. Νικόλαος.....	50
Σύλλογος Ταχυδρομ. Αιτωλ/νίας.....	200
Καπέλης Γ. Κων/νος.....	100
Καπέλης Γ. Βασίλειος.....	100
Σιαπάτης Χ. Γεώργιος.....	100
Σιαπάτης Γ. Χρήστος.....	50
Κολιού Μαρία.....	20
Παπακίτσου Σπυριδούλα.....	10
Καπέλης Γ. Ιωάννης.....	100
Γιαννούλα Ε. Βασίλκη.....	25
Γιαννούλας Χ. Νικόλαος.....	40
Νούτσου Παρασκευά.....	40
Γιαννούλας Χ. Ελευθέριος.....	90
Γιαννούλας Χ. Ευαγγελή.....	30
Γιαννούλας Χ. Κων/νος.....	640
Κωστάκης Δ. Γεώργιος.....	50
Κωστάκης Δ. Δημήτριος.....	30
Καπέλη Δ. Αθανασία.....	50
Ντούβαλης Γ. Παναγιώτης.....	50
Αδελφότητα Αγναντιτών Ιωαννίνων.....	200
Εκπολιτιστικός Εξωραϊστικός.....	200
Σύλλογος Αγνάντων.....	200
Καπέλης Γ. Ιωάννης.....	200

Επιστολή της Παρασκευής Καπέλη για το Λαογραφικό Μουσείο

Συμπληρωματικά για τα εγκαίνια του Λαογραφικού Μουσείου της Ι.Λ.Ε.Τ. θα ήθελα να ευχαριστήσω τον αφανή ήρωα αυτής της εκδήλωσης τον Θανάση τον Μπαζούκα, γραμμα-

τέση στο Μουσείο και όποτε θέλουν μπορούν να πηγαίνουν να τα βλέπουν ή ακόμη αν τα χρειαστούν μπορούν να τα παίρνουν.

Σαν πρόεδρος της Αδελφότητας Αγναντιτών Ιωαννίνων θα ήθελα να ευχαριστήσω προσωπικά και εκ μέρους του Δ.Σ., τον Τοπικό Πολιτιστικό Εξωραϊστικό Σύλλογο Άγναντα, στο

τέα της Ι.Λ.Ε.Τ., ο οποίος φρόντισε για όλη την προετοιμασία των εγκαίνιων.

Επίσης θέλω να ευχαριστήσω τον Κώστα Κωστούλα και την Νικολέττα, οι οποίοι, παρά το φόρτο εργασίας των, κράτησαν όλες τις βράρες του καλοκαιριού από το πρωί μέχρι το βρά-

οποίο συγκεντρώθηκαν οι πίττες και σερβίρίστηκαν από εκεί, κατά την ημέρα της γιορτής της πίττας και των εγκαίνιων του Λαογραφικού Μουσείου.

Ευχαριστώ
Παρασκευή Καπέλη - Γεωργονίκου

δν, ανοιχτό το Λαογραφικό Μουσείο, το οποίο επισκέφθηκαν πάρα πολλοί ντόπιοι και ξένοι.

Σας στέλνω μερικές φωτογραφίες απ' το Μουσείο για να δουν όσοι χωριανοί δεν μπόρεσαν να το επισκεφθούν.

Τέλος για μια άλλη φορά θέλω να παρακαλέσω όλους τους χωριανούς που έχουν πράγματα παλιά και δεν τα χρησιμοποιούν, ας τα χαρίσουν στην Ι.Λ.Ε.Τ., να πάρουν την κατάλληλη

Α΄) ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΕΥΤΕΡΗ Β. ΤΖΟΚΑ*

1. Για το βιβλίο του Βαγγέλη Φίλου Θ ε α λ ι α

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ενδοχώ-
ρα, στα Γιάννενα, το 2009, βγή-
καν τα διηγήματα με τίτλο «Θ ε
α λ ι α», του Αγγαντίτη συγγρα-
φέα και Πολιτ. Μηχανικού, που
δραστηριοποιείται στην πόλη
των Ιωαννίνων, Βαγγέλης Φίλου.
Το μότο στην αρχή λέει: «Πώς
να χωρέσει/ η απεριτοσύνη του
μηδενός/ σ' αυτή την αθω-
ότητα». Είναι σε μικρό σχήμα, με
έχει 74 σελίδες. Οκτώ σύντομα
διηγήματα έχει μέσα στις σε-
λίδες του βιβλίου ο Βαγγέλης
Φίλος με χαρακτηριστικούς
τίτλους: Ασπρόμαυρο - Αιχμήλα-
φιο - Τα πράσινα πουλιά - Ο
άγνωστος φόβος - Ο ίσκιος -
«Δακρύδεν γελώντας» - Το γράμμα
- Η τελευταία λέξη. Το «πειρα-
ματικό» (σε μια πράξη) με πέντε
(5) πρόσωπα που συμπληρώ-
νουν: Οι άγνωστοι ερωτώντες
και Το βουνό πλήθος. Είναι το
δοκιμαστικό θεατρικό έργο σε
τέσσερις σκηνές.

ΓΝΩΡΙΖΕΙ από γράφημο ο Βαγγέ-
λης Φίλος και πλέκει τις ιστο-
ρίες του περίτεχνα, με ψυχή. Τα
διηγήματά του είναι σύντομα,
με εικόνες, ιδέες, αναζητήσεις,
φράσεις διαλεγμένες, δουλεμέ-
νες, πυκνές, σφιχτοδεμένες, μαζί
με τις αρετές που ξεχωρίζουν.
Διάλογοι μαστορομένοι που
υποχρεώσασα να παρακολου-
θείς με κομμένη ανάσα το μύθο
του, να ζήσεις τη δράση του, την
αλήθεια και το ψέμα των ονεί-
ρων του.

ΕΧΟΥΝ μια πληρότητα τα
σύντομα κείμενα του Βαγγέλη
Φίλου, που συμπάσχεις καμιά
φορά με τον ήρωα και πνίγεται
απ' την αγωνία. Έχει δυναμική
και ψυχογραφική συγκρότηση,
εντυπωσιάζει και συγκορμίζει
με την αφήγησή του. Μας μιλάει
με μια απλότητα ο διηγηματο-
γράφος Βαγγ. Φίλος, να κατα-
λάβουμε, να μας βάλει στο δικό
του κόσμο. Τα καταφέρνει και
φωτίζει με το κέρι του, ν' ανα-
σάνουμε καθαίο αέρα από κα-
ταζωμένο πεζογράφο και εμείς
τον ευγνωμονούμε, για την πε-
ρίεττα της καρδιάς και της
σκέψης μας...

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

2. Για το βιβλίο του Χρίστου Α. Τούμπουρου: ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΝΑ- ΝΤΩΝ Ο Πνευματικός Φάρος των Τζουμέρκων (Τόμος Α΄)

Η ΕΚΔΟΣΗ του Δήμου Αγνά-
ντων - Ν. Αρτας, τον Απρίλιο
του 2009, με τίτλο: «ΤΟ ΓΥΜΝΑ-
ΣΙΟ ΑΓΝΑΝΤΩΝ - Ο Πνευματι-
κός Φάρος των Τζουμέρκων»
(Τόμος Α΄), έχει επιμελητή και
ερευνητή, τον μαθητή τότε του
Γυμνασίου και τώρα Δικηγόρο
Χρίστο Α. Τούμπουρο.

«ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ σ' όλους του
μαθητές/τριες του Γυμνασίου
Αγνάντων (τότε και τώρα)»
θα γράφει στην πρώτη σελί-
δα. Είναι σε μεγάλο σχήμα 8" ,
έχει πολύχρωμο εξώφυλλο (στο
γκρενάι) και μια ασπρόμαυρη
φωτογραφία, σε κορνίζα, με
τους μαθητές του Γυμνασίου,
οι πρώτοι αποφοίτησαντες
(1952) μόνο αγόρια, δεκαοχτώ
τον αριθμό, λείπουν τα δύο κο-
ρίτσια [Ευταξία Ανδρομάχη και
Πολίτη Ιουλία] και έχουν το πη-
λίκιο με κουκουβάγια. Το βιβλίο
έχει 488 σελίδες, με πλούσια
κείμενα, μαρτυρίες καθηγητών,
μαθητών/τριών, από εκείνα τα
χρόνια και σπάνιο φωτογραφι-
κό υλικό.

Ο ΠΡΟΛΟΓΟΣ του ρέκτη Δη-
μάρχου Αγνάντων **Χρήστου
Χασιάκου**, μας λέει ανάμεσα
στ' άλλα: «...Το βιβλίο αυτό εί-
ναι έρευνα-μελέτη από το 1939,
τότε που ιδρύθηκε το Γυμνάσιο
Αγνάντων. Με σχολαστικό ψά-
ξιμο και ακάματη προσπάθεια ο
συγγραφέας Χρ. Τούμπουρος,
κατόρθωσε ν' αποτυπώσει τη
λειτουργία του κατά τη δύσκο-
λη δεκαετία 1940-1950. Και
συνεχίζει τα μετέπειτα χρόνια.
Ενα βιβλίο γραμμένο με μεράκι,
με γνώση και συναίσθημα, με
ευθύνη και σεβασμό έναντι του
Πνευματικού αυτού Ιδρύματος
και της ιστορίας του...».

ΤΟ «ΠΡΟΛΟΓΙΣΜΑ» απ' τον
συγγραφέα (Αγγαντίτη) και μα-
θητή στο Γυμνάσιο Αγνάντων
(εγγραφέντα το 1946) και από
τους πρώτους αποφοίτησαντες
(1952) **Χρήστο Αρ. Παπακί-
τσο**, είναι χαρακτηριστικό στο
λόγο: «... Διάβασα το βιβλίο
μονορούφι κι όταν το τελείω-
σα, έπιασα τον εαυτό μου να ονει-
ρεύεται!...».

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΤΟ «ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ» και
η «Εισαγωγή» από τον συγ-
γραφέα Χρίστο Τούμπουρο, τα
λέει στο Α' μέρος με βαθιά τη
νοσταλγία σ' εκείνα τα χρόνια,
που αναθυμιάται πρόσωπα και
πράγματα και με τίτλο «Στα-
θερά προσηλωμένοι», που «εί-
ναι ομφάλιος λώρος και δε μας
αφήνει να ξεφύγουμε». Όπως
και το Β' μέρος η «Εισαγωγή»
είναι η προσπάθεια που έκανε
για να γραφεί το βιβλίο αυτό, η
έρευνα και η συλλογή, η τεκμη-
ρίωση του βιβλίου αυτού.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ αναφορά εί-
ναι το κείμενο που γράφηκε το
2008 από το **Σύλλογο Καθηγη-
τών του Γυμνασίου Αγνάντων**
και «σχοιάζον» την πραγματι-
κότητα». Όπως και του μαθητή
και συγγραφέα, φιλόλογου **Μι-
χαήλ Χάρου** με τίτλο: «Τότε...». Από
το χειρόγραφο Ημερολόγιο
που κρατούσε η μαθήτρια **Συ-
ριδούλα Κοντογιάννη** (Μονο-
λίθι), απομόνωσε δύο σελίδες
γεμάτες αγωνία και περιπέτεια
απ' τη ζωή εκείνη, με ημερομη-
νία: «Εν Αγνάντων τη 29 Ιανου-
αρίου 1963, ημέρα Τρίτη», φω-
τοτυπήθηκε και παρουσιάζεται
μια μαρτυρία.

ΑΝΘΩΛΟΓΙΟ κειμένων και
φωτογραφιών, εγγραφών και
αναφορών είναι το Έργο «ΤΟ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΝΑΝΤΩΝ», από
τους μαθητές για τα Δημοτικά
Σχολεία του χωριού τους που
φοίτησαν και πήγαν στο Γυ-
μνάσιο. Ο Χρίστος Α. Τούμπου-
ρος με πολλή αγάπη, μεράκι και
σεβασμό συνέλεξε κι έκανε ένα
θυμιατό και έδωσε την ψυχή
του, να το χαρούν οι τωρινόι και
οι επίγονοι. Μακάρι να υπάρξει
συνέχεια...

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

* Ο **Λευτέρης Τζόκας** από το
Πέτα Αρτας (Πρόεδρος της Ενω-
σης Ελλήνων Λογοτεχνών) είναι
**Συγγραφέας Λογοτεχνίας, Ιστορι-
κός, Κριτικός Λογοτεχνίας, Δημο-
σιογράφος.**

Β΄) ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΑΡ. ΠΑ- ΠΑΚΙΤΣΟ:

1. Για το βιβλίο του του Δρ ΔΗΜ. ΧΡ. ΣΤΑΜΟΥ Φιλολόγου - πρώην Λυκειάρχης: «ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΑ ΔΕΝΤΡΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΜΑΝΤΑ» (Αθήνα, 2009)

Τις γενεαλογικές ρίζες του,
που βρίσκονται βαθιά στη γη
της Πράμαντας, έψαξε και, σε
κάποιο βαθμό, τις βρήκε και τις
αποκαλύπτει μέσα από το βι-
βλίο του ο Δρ **Δημήτριος Χρ. Στά-
μος**, ακάματος ερευνητής και
μελετητής, πολυβραβευμένος
και πολυτάλαντος Συγγραφέας,
Φιλολόγος - πρώην Λυκειάρχης,
αλλά και διακεκριμένος Πολιτι-
κός Επιστήμων από την Πράμα-
ντα.

Η έρευνά του ξεπερνά σε
βάθος χρόνου τα 150 έτη. Πιο
βαθιά ήταν αδύνατο να φτά-
σει. Από εκεί και κάτω, δεν τού
'δωσε κανείς «χέρι να πιστεί,
να κρατηθεί», να στηριχθεί, να
δεν καθαρά, να διαπιστώσει και
να αποκαλύψει. Ο κ. Στάμος δε
γράφει τίποτε αν δεν μπορεί να
το στηρίξει σε στοιχεία αδιάσει-
στα και κρυστάλλινα. Αποστρέ-
φεται, απεχθάνεται τις ευκασίες,
τις μυθοπλασίες. Αυτό έκανε
στα εννέα (9) προηγούμενα βι-
βλία του. Το ίδιο κάνει και στο
δέκατο, που αναφέρεται στους
γενάρχες του, τον Δ. Β. Κοντοδή-
μο (εκ μμήνης) και Π. Δ. Στάμο
(εκ πατρός).

Η έρευνά του αυτή αποτελεί
εκδήλωση αγάπης, ευλάβειας
και μνήμης προς τους συγγενείς
του που, όπως γράφει, «έχουν
περάσει στην αντίπερα όχθη»,
αλλά και προσκλητήριο συ-
νάθροισης των συγγενών του
της ζωής». Τους νιώθει όλους
σάρκα εκ της σαρκός των προ-
γόνων του. Δεν τους ξεχωρίζει.
Η ομαμοσύνη ανέκαθεν συ-
γκροτεί τη γενιά, τη συνέχει και
τη διαωνίζει.

Από καταβολής κόσμου, το
γένος ήταν ο μαγνήτης, η δύνα-
μη του πυρήνα, που κρατούσε
γύρω του τη γενιά, τη «φρα-
τρία». Η απόψη αυτή του Συγ-
γραφέα στηρίζεται σε στοιχεία
που αντλεί από την Αρχαιοελ-
ληνική Γραμματεία, της οποίας
είναι εμβριθής μελετητής. Είναι,
ίσως, ο πρώτος που αξιοποιεί
και τέτοιες πηγές σε θέματα
γενεαλογίας, τονίζοντας τη δι-
αχρονικότητα του γένους, της
οικογένειας.

Το πόνημα του κ. Δημ. Στάμου
διατελλόμενο, αποτελεί εγγυ-
νημένη μέθοδο αναζήτησης των
ρίζων του γενεαλογικού μας δέ-
ντρου και αξιόπιστο οδοδείκτη
για εκείνους που ψάχνουν να τις
βρουν ή, έστω, να τις προσεγγί-
σουν. Και τέτοιοι αναζητητές
είμαστε όλοι μας. Αργά ή γρή-
γορα, θα νιώσουμε την ανάγκη
να μάθουμε από πού ξεκινήσα-
με και τίνων φύτρα είμαστε. «Το
δέντρο με τα κλωνιά του, κι' ο άν-
θρωπος με τη γενιά του», λέγει ο
λαός. Αλλάς, θα νιώσουμε σαν
φύλλα ή φτερά στον άνεμο!...

Χρήστος Αρ. Παπακίτσος.

2. Για το βιβλίο του ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ Γ. ΣΧΙΣΜΕΝΟΥ: «ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΜΗΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙ- ΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ»

Σε μεγάλο σχήμα (σε μέγεθος
σελίδας Α4), με καλαίσθητα
εξώφυλλο και οπισθόφυλλο και
σε 375 καλοτυπωμένες σελίδες,
κυκλοφόρησε από τον εκδοτικό
Οίκο «Υδρόγειος» (Θεσσαλονί-
κη 2009) το έβδομο, κατά σειρά,
βιβλίο του συντοπότη μας (από
την Ελάτη), προβεβλημένου και
ευφύμως γνωστού Εκπαιδευτι-
κού, Συγγραφέα, Λαογράφου κ.
Αριστείδη Σχισμένου με τίτλο:
**«Μύθοι και παραδόσεις μη-
μείων και τοποθεσιών του
Νομού Αρτας».**

Το βιβλίο με κατέπληξε! Το
θεωρώ άριστο στο είδος του.
Και οι φωτογραφίες του, και η
αλληλουχία των ενοτήτων, και η
γλωσσική του συγγραφέα αι-
σθητική και πληρότητα, και η
με ορθολογισμό και ευθυκρισία
ερμηνεία και αξιολόγηση των
μύθων και των θρύλων, και προ-
πάντων η γνώση, η υπευθυ-
νότητα και η αυξημένη ευαισθη-
σία του Συγγραφέα, σε κάνουν
να διαβάσεις και να ξαναδιαβά-
ξεις το βιβλίο και σε κάθε ανάσα
σου να νιώθεις να πλημμυρίζει
το «είναι» σου από τους ξεδιω-
ρους χυμούς της πατρώας Γης! Το
βιβλίο αποτελεί πολύτιμη
«κιβωτό» διάσωσης των Μύ-
θων και των Παραδόσεων, των
Μημείων και των Τοπωνυμιών
του Νομού μας, του πολιτισμού
μας, της ψυχής μας!

Ευχαριστώ από καρδιάς τον
εκλεκτό Συγγραφέα Αριστείδη
Σχισμένο (Κολοκοτρώνη 8 Αρτα
Τ.Κ. 47100, τηλ. 26810-73147)
και για την τιμή που μου έκανε
συμπεριλαμβάνοντας σ' αυτό
και αρκετά δικά μου δημοσιεύ-
ματα που αναφέρονται σε θρύ-
λους και παραδόσεις των Αγνά-
ντων και για την ευγενική δω-
ρεά και αφιέρωση του βιβλίου
του. Τον συγχαίρω για το έργο
του και του εύχομαι υγεία και
δύναμη, για να προσφέρει στον
τόπο μας και άλλες, τόσο καλές,
πνευματικές δημιουργίες.

Χρήστος Αρ. Παπακίτσος

Η καρδιολόγος μας

Ιατρείο άνοιξε η Καρδιολό-
γος Ντίνα Αγγέλη, κόρη της
δασκάλας Αρτεμισίας Δήμου
- Μπαλοδήμα, στην οδό Σε-
μιπέλου 6 στην Αθήνα.

Η Ντίνα μας, σπούδασε
στην Ιατρική Σχολή της Αθή-
νας και μετεκπαιδεύτηκε στο
Χιούστον του Τέξας.

Εργάζεται εδώ και 15 χρό-
νια στο Ιπποκράτειο Νοσοκο-
μείο της Αθήνας. Είναι στην
ομάδα του κου Στεφανανή.

Αχρείαστη να 'ναι, αλλά
μια καρδιολόγος, μας είναι
αναγκαία στον έντονο ρυθμό

που ζούμε.

Δέχεται κάθε μέρα μετά από
τηλεφωνική επικοινωνία μαζί
με τον τηλ. 6932722510.

Είναι η δική μας καρδιολό-
γος.

Η Αδελφότητα της εύχεται
σωστές διαγνώσεις.

Ζάχος Χάρις
Αντιπρόεδρος
της Αδελφότητας

**Υ.Γ. Φίλε αναγνώστη, γρά-
ψε κάπου το τηλέφωνό της
και το ξαναλέω: Αχρείαστη να
'ναι!!! Ξέρω εγώ τι σας λέω!**

Κωνσταντίνα Αγγέλη

Λέκτορας, Α' Παν/κής Καρδιολογικής Κλινικής,
Ιπποκράτειο ΓΝΑ

Μετεκπαιδευθείσα στο Baylor College of Medicine, Houston

Τηλ: 6932722510

**Από το 1984 στην υπηρεσία των πελατών μας.
5.000 δείγματα κορνίζας, πίνακες ζωγραφικής
Ελλήνων και ξένων ζωγράφων.**

Ειδικές τιμές στους πατριώτες.

**Αλ. Παναγούλη 1 - Ν. Ιωνία Αττικής
Τηλ. 210-2790395
Σας περιμένουμε!!!**

ΕΙΡΗΝΗ Κ. ΒΗΧΑ

ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟΣ - ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΟΣ

210 80 15 663
6944 74 46 33
eirini_vich@hotmail.com
ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 3, ΚΗΦΙΣΙΑ, 14 562 ΑΘΗΝΑ

Πολιτιστική - Πνευματική «υπερθέρμανση»

Συνέχεια από τη σελίδα 1

εμάς τους Τζουμερκιώτες να απολαύσουμε αυτήν την κορυφαία και πολύ πετυχημένη, όπως μάθαμε, πνευματική-πολιτιστική εκδήλωση. Η παρακείμενη της πλειάδας Εκκλησία, στέγασε την εκδήλωση και βοήθησε στο να εξελιχθεί σε πραγματικά μυσταγωγία.

6) Την 11-8-2009 στο «Μπαλκόνι τ' Ουρανού», τη Σκοπέα, το ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων παρουσίασε, με εξαιρετική επιτυχία, την κωμωδία του Ρουζάνε «Αλμοσκέα». Κατάμεστο το «Αράχθειο Θέατρο», το κομψό, το «μπιμπλό» θεατράκι, το στολίδι των Τζουμερκών! Πρόσχαρη, πολιτισμένη και πολύ ανθρώπινη η υποδοχή των επισήμων και των θεατών από το ζεύγος **Ηλία** και **Ρίτας Νάστου** και από τον άξιο Πρόεδρο της Αδελφότητας **Κ. Ζανίκα**. Εμπνευσμένες, πνευματώδεις, πολύ ζεστές, πολύ ανθρώπινες και γεμάτες ευαισθησία οι ομιλίες της κ^ς **Ρίτας Νάστου** και του Προέδρου κ. **Κων. Ζανίκα**. Καταπληκτική η παρασχεθείσα φιλοξενία! Τον πνευματικό και ηθικό πολιτισμό κάθε τόπου τον ενσαρκώνουν τα αξια τέκνα του, που τον ακτινοβολούν και τον προβάλλουν όπου κι αν βρεθούν. Συγχαρητήρια!

7) Την 13-8-2009 πραγματοποιήθηκε στα **Πράμαντα** εκδήλωση με θέμα: «**Νομάδων κτηνοτρόφων εγκώμιο**». Ήταν μια εκδήλωση που την δικαιούσαν οι Πραμαντιώτες κτηνοτρόφοι. Στα πλαίσια αυτής της πολύ πετυχημένης εκδήλωσης έγινε η παρουσίαση του καταπληκτικού βιβλίου-Λευκώματος με τίτλο «**Η άνοδος των νομάδων των Πραμάντων στις βουνοκορφές της Πίνδου**» του Πραμαντιώτη Φιλολόγου, Συγγραφέα και Λαογράφου κ. **Νίκου Καρατζέν**. Καλύτερος και αυθεντικότερος εκφραστής και παρουσιαστής της νομαδικής ζωής των κτηνοτρόφων των Πραμάντων από τον Νίκο Καρατζέν, που «παίδοθεν» γούτκε και «ένιωθε στο πετσί του» όλες σχεδόν τις πτυχές της ποιμενικής ζωής, δε θα μπορούσε να βρεθεί. Βίωσε και απόλαυσε τις ομορφιές της φύσης και τους καθαρούς αέρες του βουνού, που του οξυγόνωσαν δημιουργικά το πνεύμα και τον ολοκλήρωσαν ως άνθρωπο και επιστήμονα. Έτσι φτιασμένος, με γνώση και ζήλο, ανα-

θύματι τις ανιζοότητες και τις χαρές της ποιμενικής ζωής και τις προβάλλει από το βιβλίο του με αριστουργηματικές περιγραφές και φωτογραφίες. Συγχαρητήρια! Συγχαρητήρια και στο Δήμο Πραμάντων και στη «Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Πολιτισμού και Κοινωνικής Ανάπτυξης», και για την εκδήλωση προς τιμή των Πραμαντιωτών κτηνοτρόφων και για την έκδοση του θαυμάσιου βιβλίου-ουτοκουμέντου του Ν. Καρατζέν. Ευχόμαστε, η καλή αρχή που έγινε με αυτό το βιβλίο να συνεχιστεί. Είναι η καλύτερη προσφορά στο πνεύμα, στον πολιτισμό και στον τόπο μας. Είναι από τα ανεκτίμητα άδρια και διαρκή αγαθά που μπορεί και πρέπει να προσφέρει ένας Δήμος. Τέτοιες προσφορές δεν είναι φθορές. Μένουν και μετά από εμάς και μπολιάζουν δημιουργικά και γονιμοποιούν το πνεύμα και το ήθος των γενεών που μας διαδέχονται. Θα επαναλάβω και εδώ, ότι το καλύτερο φως που μπορεί να φωτίσει τα Τζουμέρκα σε όλες τις πτυχές τους, είναι το Τζουμερκιώτικο!

8) Το Σάββατο 22-8-2009 έγιναν στο **Άνω Γραικικό** τα εγκαίνια του αρτιστούτστου Φαρμακείου της Αρτινής νεαρής Φαρμακοποιού **Μερούσας Τομουτζόγλου**, ενώπιον πλήθους κόσμου από όλη την περιοχή του Δήμου Αγνάντων και όχι μόνο. Το παραδοσιακό λιθόκτιστο κτίριο στο κέντρο του χωριού, οι καλαίσθητες προθήκες, η λειτουργικότητα των εσωτερικών χώρων και προπάντων η ευγένεια, η προσήνεια και η φιλόξενη διάθεση της ιδιοκτήτριας, εντυπωσίασαν και τους πλέον απαιτητικούς. Η παρουσία, ως «συνεπικούρου» της Φαρμακοποιού, του γνωστού για το ήθος, την εργατικότητα και την εμπειρία κ. **Δημήτρη Λιάπατα**, που επί 28 χρόνια ήταν η «φυχή» του Φαρμακείου Αγνάντων, εγγυάται τις υψηλές στάθμες υπηρεσιών που θα παρέχονται σε ένα μεγάλο τμήμα των κατοίκων των Δυτ. Τζουμερκών. Η δεξίωση που παρασχέθηκε στους προσκεκλημένους ήταν ζεστή, πλούσια και εναρμονισμένη πλήρως προς τα γνωστά σε όλους μας φιλόξενα αισθήματα των κατοίκων του Γραικικού.

Ευχόμαστε καλές δουλειές.

Άγναντα, Καλοκαίρι 2009

Το βαθύτερο νόημα της ανθρώπινης ύπαρξης είναι η επικοινωνία με τον συνάνθρωπο! Είπε κάποιος σοφός. Τρίτη 28 Ιουλίου 2009.

Παίρνω ώρα εννέα πρωινή το λεωφορείο από το Πρακτορείο στον Κηφισό. Άρτα. Αμέσως τοπικό για Τζουμέρκα, ζέστη, πέθανα. Όμως από το Ξεροβούνι αντίκρυστα τη μοναδική φύση των βουνών μας, παρηγορήθηκα.

Επίπτα στον συνοικισμό μου από το Πρακτορείο (Παλαιοχώρι) με περιποιήθηκαν οι δικό μου, σκεπάστηκα με κουβέρτα, ξεχάσα τα υπόλοιπα.

Από την άλλη μέρα: Πάμε στον Καρράκτα; (Πήγαμε δύο φορές).

Πάμε στο ΠΑΝΟΡΑΜΑ... Στον Γιάννη Γιαννούλα... Στο Νεκροταφείο ν' ανάψουμε το καντήλι...

Έγιναν όλα αυτά, και εγώ δεν χορταίνω το μοναδικό τοπίο των Αγνάντων!

Σήμερα έχει Αμπελοχώρι! (Είδα πάλι τα φοβερά ποτάμια, τους γκρεμούς, παντού καινούργια σπίτια είδα παλιούς μου μαθητές ή συμμαθητές, γνώρισα και άλλους...).

Σάββατο 1 Αυγούστου. Συνάντηση οι αποφοιτήσαντες το 1961; στο παλιό Γυμνάσιο. «Και να μετρώ και να 'χουν περάσει άκ! Τόσα χρόνια από τότε!» όπως λέει κι ο ποιητής.

Είστε, είπα κάποια στιγμή, η γενιά που πρώτοι εσείς μάθατε γράμματα (ευλογημένο το Γυμνάσιο Αγνάντων)... Που με τα πτυχία σας φέρατε στην Ελλάδα την ανάπτυξη! Ένα βιβλίο μου «ο δρόμος μου περνούσε από τα Σχολεία» (Σχολικό έτος 1959-60, εδώ ως καθηγήτρια) έχω για σας αυτόν τον χαιρετισμό:

«Όμως μέσα σ' αυτή την ταλαιπωρία, τη φτώχεια και την καταπίεση, μέσα σ' αυτές τις αίθουσες - στρατώνες, τα παιδιά έλαμπαν σαν διαμάντια. Όμορφα, πονεμένα, φτωχά και σοβαρά, κουρασμένα... πανέξυπνα και μελετηρά, έσκυβαν το κεφάλι τους και διάβαζαν, γιατί ήξεραν πως πρέπει να πετύχουν - και πετύχαιναν.

Ρωτούσα αργότερα και μάθαινα, ότι στη συντριπτική τους πλειονότητα είχαν πετύχει σε Σχολές και σπούδαζαν.

* Παιδιά του τότε, υπομονετικά και φιλότιμα, φωτεινά μου πρόσωπα και μάτια λυμπερά, σας θυμάμαι, σαν σύνολο με απέραντη συμπάθεια για την κοινή μας μοίρα στα χρόνια μας τα παιδιά...».

Τρίτη 4 Αυγούστου, ώρα 7 το βράδυ: Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαιοχωρίου οργάνωσε με μεγάλη επιτυχία, όπως και πέρυσι τέτοια μέρα, «Βραδιά» στο εκκλησάκι μας. Τα μέλη του Συλ-

λόγου κουράστηκαν πολύ. Οι κυρίες ετοίμασαν πίτες νοστιμότητες. (Εγώ -τι καλά!- δεν έκαναν τίποτε! Όλους!). Και Βέβαια: Μουσική, χορός, ιστορίες, ανέκδοτα!

Εντωμεταξύ, διαβάσω το θαυμάσι βιβλίο «Το Γυμνάσιο Αγνάντων» του Χρίστου Τούμπουρου. Αχ, τι αγώνας ζωής... Και πόσο κοντά μας -χρονικά- είναι κοντά μας, πρόσφατο παρελθόν δηλαδή, η

ξυπολουσία, το φόρτωμα στην πλάτη, η ανυπαρξία φαρμάκων, ο αναλφαριθμητισμός, ο ποδαρόδρομος... Πόσα πέτυχε αλήθεια, πόσα κατασκεύασε και επετέλεσε η γενιά μας!... Και όλοι εμείς, οι Τζουμερκιώτες, φτερουγίσουμε προς τον κόσμο από τον φεγγίτη που λέγεται «Γυμνάσιο Αγνάντων»! Και συμβάλαμε γενναία στην αλλαγή, στην ανάπτυξη.

Πέμπτη 6 Αυγούστου 2009: Πανηγύρι στο Παλιοχώρι - Μεταμόρφωσης του Σωτήρος. Η πλατεία γεμάτη με τραπέζια και κόσμο, η κομπανία στη θέση της, τα μεγάφωνα στη διαπασών, οι άνθρωποι -καλομυτημένοι, ζωηροί- χορεύουν ασταμάτητα... εγώ γύρω - γύρω, άλλους τους είχα δει και πέρυσι, μερικούς συγγενείς είχα χρόνια και χρόνια να τους δω... κάποιους τους γνωρίζω τώρα - φαντάσσο!

Ό,τι και να πεις, τα πανηγύρια -προγραμματισμένη μαζική αντάμωση- υπήρξαν μεγάλη επινόηση, ιδίως για κοινότητες απομονωμένες, ορεινές. Και τώρα βέβαια είναι ένα ανάμωμα για μας, που αφήσαμε τα άγωνα βουνά και σκορπίσαμε στα πέριχτα της οικουμένης.

Σας στέλνω θερμό χαιρετισμό.

Καλή αντάμωση του χρόνου!

Το γέρας!...

Αν ξεθωριάσεις, αν μαραθεις,
αν γεράσεις,
μην παίρνεις το λόγο.
Θα κουράσεις...

Αλί!..., αν ποτέ σου δεν είχες
μοίρα στον ήλιο...
Στην καρδιά σου θα χάνουν
πυρωμένο τον ήλιο.

Αν χαζέψεις, αν «παρθείς»,
αν σαλέψεις,
τυχερός θα είσαι, αν ταχέως
«μισέψεις».

Το γέρας του γέρου, ο Θεός
τού το δίνει.
Βαρετός πριν να γίνει, τη ζωή
τού τη σβήνει...

Χρ. Αρ. Παπακίτσος

Φωτο-αναμνήσεις

Πανηγύρι στην πλατεία του χωριού. Χορεύουν οι: Σοφία Χ. Ρίζου, Αγγαία Ευνταξία, Ανδρομάχη Ευνταξία, Χαριτίμη Χαλκιά, Αγγαία Αηδόνη, Σία Μπαλαδής, Μαρίνα Καρύδη, Καίτη Πανούτσου και Μαρίνα Χαλκιά

Διακρίνονται Από αριστερά: Κων/νος Κακάβας, Αθανάσιος, Δημήτριος και Λάμπρος Λιόντος, Λάμπρος Κατελής (Πεσές), Χρήστος Λιόντος, Γεώργιος Λεμονιάς, Γεώργιος Πριτοβέλης, Βασίλειος Κωστούλας

Φαρμακείο

Μερούσα Τομουτζόγλου

Άνω Γραικικό - Τηλ.: 26850-51034

Ο πολιτισμός είναι το είδωλο μέσω του οποίου ο κάθε λαός αντικατοπτρίζει την υπαρκτή του οντότητα και την Εθνική του ταυτότητα.

Μεγάλοι στρατηλάτες, απαράμιλλοι ηρωισμοί, ξακουστοί ρήτορες, φιλόσοφοι, ιστοριογράφοι, συγγραφείς, λογοτέχνες, γλύπτες, ζωγράφοι, ποιητές, τραγουδοποιοί, χορογράφοι και καλλιτέχνες που είχαν το χάρισμα να σμιλεύουν την πέτρα και να αποτυπώνουν εκεί την καθημερινή ανθρώπινη εικόνα διανθισμένη με έντονα συναισθηματικά χαρακτηριστικά αποτελούν την κιβωτό με το αμύθητης αξίας υλικό που προσδιορίζει την προέλευση, τις ρίζες και την διαχρονική πορεία στα βάθη των αιώνων.

Ιδιαίτερα εδώ σε μία χώρα που είναι το λίκνο των γραμμάτων, των τεχνών και του πολιτισμού δεν αρκεί το τετριμμένο "είμαστε υπερέφανοι για την καταγωγή μας." Οφείλουμε όλοι πολίτες και πολίτες να συνειδητοποιήσουμε την μεγάλη ευθύνη και το βαρύ φορτίο που κουβαλάμε στις πλάτες μας και το οποίο έχουμε την μεγάλη υποχρέωση ως ιμάντες μεταφοράς να παραδώσουμε άφθαρτο στις νεότερες γενιές σαν την πλέον πολύτιμη παρακαταθήκη.

Ουδείς μέχρι σήμερα αποτόλμησε να αμφισβητήσει ότι εδώ είναι το κέντρο του πολιτιστικού κόσμου και όσο και αν κάποιοι υπέκλειψαν ένα μικρό κομμάτι από τον Παρθενώνα και όσο και αν κάποιοι βόρειοι γείτονές μας προσπαθούν να σφετερισθούν ένα μικρό κομμάτι της ιστορίας μας δεν μπορούν να μειώσουν το εκτυφλωτικό φως του πολιτιστικού μας πλούτου.

Είναι δε τόσο μεγάλη η γενναιοδωρία και η μεγαλοσύνη μας που σε ορισμένους που ήρθαν ταπεινοί προσκυνητές και μας ζήτησαν τους επιπράγμα να μελετήσουν, να εμβασθούν και να πάρουν μαζί τους φεύγοντας πολλές από τις αρχές και τις αξίες της δημιουργίας, της δημοκρατίας, του ανθρωπισμού και της κοινότητας και ως ετερόφωτοι να χτίσουν λιθαράκι, λιθαράκι το δικό τους πολιτιστικό οικοδόμημα.

Η διαχρονικότητα των πολιτιστικών δρώμενων παραμένει αναλλοίωτη στο πέρασμα του χρόνου και δεν είναι τυχαίο ότι σε μια εποχή έκπτωσης ηθών, αρχών και αξιών οι πολίτες τρέχουν αυθαρήματα και γεμίζουν αίθουσες με κάθε μορφής πολιτιστικές εκδηλώσεις ενώ σε άλλου είδους και κυρίως σε πολιτικά προσκλητήρια γυρίζουν την πλάτη.

Και αυτό όμως το συγκριτικό πλεονέκτημα η Ελληνική πολιτεία το θεωρεί δεδομένο και εκτός από την αδιαφορία αφήνει ανεκμεταλλεύτη μια αστείρευτη και σημαντικότεστη πηγή πλούτου που κάτω από κάποιες προϋποθέσεις θα μπορούσε να δώσει λύση στο οικονομικό πρόβλημα της χώρας.

Άλλοι λαοί στύβουν την πέτρα (την πολιτιστική) και

Πολιτισμός σημαίνει φως...

προβάλλοντας ...το τίποτα καταφέρνουν και δημιουργούν προστιθέμενες αξίες και σημαντικά εισοδήματα για τους πολίτες.

Όσοι είχαν την τύχη να επισκεφθούν την Αίγυπτο εκτός των άλλων χρήσιμων συγκρίσεων θα διαπίστωναν ότι την πρώτη θέση στο ΑΕΠ της χώρας αυτής κατέχει το τουριστικό συνάλλαγμα και οι άδολοι πόροι της διώρυγας του Σουέζ. Και όταν μιλάμε για τουρισμό εννοούμε τον πολιτιστικό τουρισμό αφού εκεί ...πέραν του Νείλου υπάρχει η έρημος.

Και η πολιτιστική εκθέματα έχουν να παρουσιάσουν οι Αιγύπτιοι. Μόνο τάφους, νεκροταφεία και μούμιες.

Κατάφεραν να δημιουργήσουν έναν μύθο γύρω από τον τρόπο τήρησης των νεκρών τους και με την κατάλληλη διαφημιστική καμπάνια και προβολή να συμμαχίζονται κατά εκατοντάδες οι τουρίστες από όλον τον κόσμο να δουν δύο μεγάλες και δύο μικρότερες πυραμίδες όπου είχαν ταφή οι βασιλείς Ραμσήδες ένα ένα μουσείο το 80% του οποίου είναι μούμιες και τα καθημερινά αντικείμενα ενός ανύπαρκτου Βασιλιά του Τουταγχάμουν που πέθανε από αφροδιστικό νόσημα σε ηλικία 19 ετών και που βρέθηκαν άθικτα στον αλύτωτο τάφο του.

Ευτυχώς που για τους Έλληνες τουλάχιστον τουρίστες υπάρχει και η αρχοντική κατοικία του Κων/νου Καβάφη στην Αλεξάνδρεια και εμπλουτίζει το τουριστικό ενδιαφέρον.

Και το ρεζουμέ από έναν πολυδιαφημισμένο πολιτισμό είναι ότι οι Αιγύπτιοι δεν ενδιαφέρονταν για το πώς θα αναθέρψουν σωστά, και πως θα μορφώσουν τα παιδιά τους αλλά για το πώς θα ... φτιάξουν τον τάφο τους.

Εμείς εδώ σε έναν ακόμη τομέα δεν καταφέρνουμε να διαχειριστούμε αυτά που απλόχερα μας άφρασαν οι πρόγονοί μας και που είναι τόσα πολλά που όπου και αν γυρίσεις κανείς ξεφυτρώνουν αγάλματα, αρχαία θέατρα και τεκμήρια μιας ακμάζουσας πολιτείας και πολύ μεγάλων ανδρών.

Δεν είναι τυχαίο που εδώ παρά την κατακραυγή της τοπικής κοινωνίας δεν υπάρχει το παραμικρό ενδιαφέρον και η ελάχιστη πολιτική βούληση που θα ξαναγονάτινε τα εγκαταλεημένα και φθαρμένα από τον χρόνο και την ανθρώπινη παράνοια ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία που εκτός του ότι αποτελούν σημεία αναφοράς για τους

Αρτιούς θα μπορούσαν να αποτελέσουν πόλο έλξης για προσέλκυση τουριστών και για δημιουργία δραστηριοτήτων οικονομικού ενδιαφέροντος.

Η μόνη περίοδος που η πολιτεία άσκησε πολιτική και προσπάθησε να βάλει πιο ψηλά τον πολιτιστικό πήχη ήταν η περίοδος της Μελίνας όπου όχι μόνο διεκδικήσαμε με συντονισμένο τρόπο τα κλεμμένα μαρμάρια αλλά φύσσε δυνατός άνεμος που αναπτέρωσε το ενδιαφέρον της κοινωνίας για τα πολιτιστικά δρώμενα.

Ακόμη και όταν η παγκόσμια κοινότητα σχεδόν αυτεπάγγελα για ένα γεγονός τεράστιας σημασίας έστρεψε το βλέμμα κατά δω και οι προβολείς αστραποβόλησαν στο Μουσείο της Ακρόπολης εμείς ακολουθήσαμε την πεπατημένη. Δέσμοι του μικροκομματικού δώσαμε μεγαλύτερη σημασία στην αποκόμιση πολιτικού οφέλους και μικρότερη στην κεφαλαιοποίηση ενός σημαντικού γεγονότος για την χώρα.

Είναι έργο του Καραμανλή, όχι είναι έργο της Μελίνας ήταν η δημόσια αντιπαράθεση που κυριάρχησε. Λες και δεν υπάρχει ο Ελληνικός λαός που πληρώνει και θέλει να αισθάνεται υπερήφανος όταν βλέπει ότι τα χρήματά του πιάνουν τόπο.

Μήπως άραγε και οι άνθρωποι του πολιτισμού τυγχάνουν καλύτερης αντιμετώπισης;

Αυτοί που με το έμφυτο ταλέντο και με την δημιουργική τους ικανότητα θα μπορούσαν να είναι οι καλύτεροι πρεσβευτές για την γενέτειρά τους πολιτισμού όχι μόνο δεν αξιοποιούνται αλλά πολλές φορές ταπεινώνονται όταν αναλαμβάνουν μεγάλα πολιτιστικά γεγονότα και απογοητεύονται.

Αλλά και την ίδια αντιμετώπιση έχουν και οι εκατοντάδες εθελοντές, οι άνθρωποι των πολιτιστικών συλλόγων που δεν φειδόμενοι χρόνου και χρημάτων και διαθέτοντας κάθε ικανότητα των δυνάμεών τους για να υποκαταστήσουν την ανυπαρξία της πολιτείας να διατηρήσουν άβυσσο στην μνήμη των νεότερων γενεών την μεγάλη ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά και τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις μας.

Για να διεκδικήσουν κάποια χρηματοδότηση πρέπει να αυτομαρτυρωθούν με τις ώρες έξω από πολιτικά γραφεία και όποιοι το καταφέρνουν αυτό γίνεται στην λογική της ρουσφετολογικής εξυπηρέτησης.

Αυτοί όμως δεν απογοητεύονται αφού το Ελληνικό ένστικτο της αυτοσυντήρησης τους οδηγεί στην δράση, ώστε να αλληλοεπικαλύπτεται η υποτυπώδης δραστηριότητα της πολιτείας και να διατηρείται η πολιτιστική μας ύπαρξη.

Εκεί που η πολιτεία αδιαφορεί, αδυνατεί ίσως, μας πληγώνει όμως, έρχονται οι δημιουργοί με το πλούσιο καλλιτεχνικό τους έργο και οι άνθρωποι των συλλόγων, οι ατλάοι, οι καθημερινοί, οι άνθρωποι της διπλανής μας πόρτας και επουλώνουν τις πληγές...

Τον Δημήτρη Χαμπτή

Σύνδεση Τζουμέρκων με την Εγνατία οδό

Το θέμα βάλτωσε. Σε μελέτες ξοδεύτηκαν περίπου 2 εκατομμύρια ευρώ

Μεγάλωση κατά 10 χρόνια από τότε που ήρθε στο φως η ιδέα του παραπάνω θέματος.

Ηδη ολοκληρώθηκε η Εγνατία οδός των 750 χλμ/τρων και ημείς οι Τζουμερκιώτες περί άλλα τυρβάζουμε.

Το πρόβλημα μας έχει 2 μελέτες.

1. Τμήμα κόμβος αράβου (Μπαλντούμα) - Κράψη μήκους 11 χλμ/τρα.

2. Τμήμα Κράψη - Παλαιχώρι - Προσήλιο - Πράμαντα μήκους 28,50 χλμ/τρα. Δηλαδή συνολικό μήκος Μπαλντούμα - Πράμαντα 40 χλμ/τρα.

Η μελέτη παραδόθηκε στη Νομαρχία Ιωαννίνων τον Μάρτιο του 2005. Έλειπε μόνο η μελέτη των 3 γεφυρών από τις 5 που προέβλεπε η οριστική μελέτη. Τη μελέτη των 3 γεφυρών, άρχισε να την κάνει η Νομαρχία, και μέχρι σήμερα δεν ολοκληρώθηκε.

2α Προμηθεύτηκε την οριζοντιογραφία της 2ης μελέτης (Κράψη.....Πράμαντα). Οριζοντιογραφία σημαίνει όπως βλέπω από ψηλά, από πάνω το δρόμο. Έχει κλίμακα 1:5000.

Το ανάγλυφο του εδάφους είναι πολύ ανώμαλο με χαράδρες μικρές και μεγάλες και ποιότητα εδάφους προβληματική στο μεγαλύτερο μήκος. Το έδαφος είναι κυρίως αργιλώδες, το πέτρωμα λιωλιθώδες σε διάφορες παραλλαγές, όπως είναι μάλλον σε όλη την Πίνδο. Προβλέπονται 20 γεφυρές συνολικού μήκους 2000 μέτρων μήκους, 4 σήραγγες συνολικού μήκους 577 μέτρων, τοίχοι αντιστήριξης, οπλισμένα επιχώματα κ.τ.λ., κ.τ.λ.

Στο ρέμα Γκούρα της Ανατολικής που ξεκινά από το Βαθύπεδο, προβλέπεται μία γέφυρα 240 μέτρων (ή μεγαλύτερη). Η μελέτη αυτή παραδόθηκε στη Νομαρχία τον Μάρτιο του 2009 αλλά, αλλά.....

2β Κάθε μία από τις παραπάνω εργασίες, θέλει μελέτη εδαφομηχανική, στατική, χρειάζονται γεωτρήσεις, προφορτίσεις εδαφών για τη μελέτη της συμπίεσης κ.τ.λ. Με

άλλα λόγια χρειάζονται πολλές ειδικότητες μηχανικών. Για να υποβληθεί μια μελέτη έργου για χρηματοδότηση στο Δ' Κοινοτικό πλαίσιο (ΕΣΠΑ), πρέπει να γίνουν οι παραπάνω μελέτες, να υπολογιστεί το κόστος κάθε μιας χωριστά, και κατόπιν το κόστος του έργου. Ισως να χρειάζεται πρόσληψη συμβούλων με πείρα σε σύνθετα θέματα, για να μπορέσει η Νομαρχία να φέρει σε πέρας το πρόβλημα που αφορά τα Τζουμέρκα. Οι Νομαρχίες, όλες οι Νομαρχίες, από την οργάνωσή τους δεν είναι σε θέση για τόσο μεγάλα έργα, έργα πολυσύνθετα, περίπλοκα, απαιτητικά.

3. Η γέφυρα Γκούρα στο Καλαρύτικο ποτάμι (Μιχαλίτσι προς Κτιστάδες) έγινε από τη Νομαρχία πριν από 20 χρόνια περίπου. Έχει 2 ανοίγματα. Έχει δύο αξιοπρόσεκτα σημεία. Η θεμελίωση είναι επιφανειακή και όχι σε πασσάλους που είναι ο κανόνας (Κάποτε θα υποσκαφεί). Το μεσόβαθρο έχει ορθογωνική διατομή και όχι ελλειπτική που επιβάλλεται για λόγους υδραυλικούς.

Με τεχνικούς σαν αυτούς της γέφυρας Γκούρα, δεν γίνεται ο δρόμος σύνδεσης των Τζουμέρκων με την Εγνατία οδό. Να μην κρύβουμε την αλήθεια. Φαντάζομαι παρόμοιες σκέψεις θα επικράτησαν προ ετών, και αποφεύστικη η κατασκευή της Εγνατίας οδού, να γίνει από ξεχωριστό φορέα, την "Εγνατία οδό", και μάλιστα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, μακριά από τις αγκυλώσεις του δημοσίου λογιστικού, με ότι τούτο συνεπάγεται.

4. Σήμερα που γράφεται το παρόν άρθρο, συμπιέται με την παράδοση σε κυκλοφορία όλης της Εγνατίας οδού των 750 χιλιομέτρων. Η εταιρία "Εγνατία οδός" στην αρχή είχε προσλάβει ξένους συμβούλους. Σε 2 ή 3 χρόνια τους απέλυσε, γιατί οι δικού μας μηχανικοί

Γράφει ο πολ/κός Μη/κός Δημήτρης Κ. Πολύ μέρος

και βεβαιώθηκαν ότι γνωρίζουν τα θέματα που θα αντιμετωπίσουν.

Η "Εγνατία οδός" έχει

αναλάβει την επίβλεψη της Ιονίας οδού, και του άξονα κεντρικής Ελλάδας (Ε65).

5. Κάτω τη σκέψη να εισηγηθούμε σαν Τζουμερκιώτες (Δήμαρχο)3Κοινοτάρχες, Πρόεδρος συνομοσπονδίας Ηπειρωτών, κ.τ.λ.) την ολοκλήρωση των μελετών και την υποβολή του φακέλου για χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, να την αναλάβει η Εγνατία οδός, η οποία στη συνέχεια να κάνει το δρόμο δηλ. να δημοπρατήσει το έργο και να επιβλέπει την κατασκευή του. Το Δ' Κοινοτικό πλαίσιο (ΕΣΠΑ) είναι για την περίοδο 2007 - 2013. Μέχρι σήμερα (τουλάχιστον στη Θεσσαλία που ζω), όλο μελέτες γίνονται. Οι κουτόφρακοι (sic) οι ευρωπαίοι δεν θα μας δίνουν συνέχεια παρατάσεις.

Λυπάμαι που το θα το πω, αλλά στη Νομαρχία Ιωαννίνων το θέμα βάλτωσε, (παρά την εκτίμηση και συμπάθεια που τρέφω προς τον συνάδελο μηχανικό Νομάρχη). Να ζητήσουμε συνάντηση με τον κύριο Σουφλιά, ή τουλάχιστον τον γενικό γραμματέα του ΥΠΕ-ΧΩΔΕ, και να τον θέσουμε το παραπάνω πρόβλημα. Αν δεν χρηματοδοτηθεί όλο το έργο (Μπαλντούμα - Πράμαντα), να ζητήσουμε να χρηματοδοτηθεί το τμήμα Μπαλντούμα - Κράψη - Παλαιχώρι μήκους 11+15=26 χιλιομέτρων. Το Παλαιχώρι είναι κόμβος και από εκεί φαίνεται η Πράμαντα.

6. Υπολογισμός κόστους έργου. Είναι μια πρόχειρη προσέγγιση, μια τάξη μεγέθους κόστους που παίρνει σαν βάση, το κόστος της πρώτης μελέτης (Μπαλντούμα - Κράψη) των 11 χλμ/τρων. Το κόστος ο μελετητής το 2005 το έβγαλε 30 εκατομμύρια ευρώ.

Για το 2° τμήμα της μελέτης λόγω των πολλών γεφυρών και σήραγγων κάνω προσαίτηση 40% στο κόστος ανά χλμ/τρο της πρώτης μελέτης.

Ετσι για το τμήμα Κράψη - Πράμαντα με 28,50 χλμ/τρα υπολογίζω κόστος 120 εκατομμύρια ευρώ.

Αρα το συνολικό κόστος (για τις 2 μελέτες) κατασκευής του δρόμου είναι 30+120=150 εκατομμύρια ευρώ περίπου.

Σε περίπτωση που θα κάνουμε μόνο το τμήμα Μπαλντούμα - Κράψη - Παλαιχώρι = 11+15=26 χλμ/τρα, το κόστος θα είναι της τάξεως μεγέθους 100 εκατομμύρια ευρώ περίπου. Κανονικά το κόστος υπολογίζεται όταν γίνει μελέτη του έργου, προμετρηση εργασιών, κοστολόγηση μιας εκάστης κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Στην περίπτωση μας, απλώς προσεγγίζουμε την τάξη του μεγέθους του κόστους.

7. Τα νομικά (κόστος έργου) μοιάζουν φαραωνικά, στη μίσηρη πραγματικότητα με την οποία αντιμετωπίζονται τα Τζουμέρκα από την πολιτεία. Μήπως κυνηγάμε ανεμόμυλους;

Μέχρι σήμερα οι μελέτες κόστισαν περίπου 2 εκατομμύρια ευρώ. Ναι, αλλά η ζωή δεν είναι μόνο αριθμοί. Μια ανθρώπινη ζωή δεν είναι τίποτε, αλλά και τίποτε δεν αξίζει, όσο μια ανθρώπινη ζωή.

Πεθαίνουν μερικοί μέχρι να φτάσουν στο νοσοκομείο Ιωαννίνων, από το δρόμο της γέφυρας της πλακάς, που έχει ηλικία 60 περίπου ετών, και δεν δέχεται άλλη βελτίωση.

Μήπως γίνει κανένα θαύμα, και αυτή η ύστατη επέμβαση μας, αποδειχθεί προφητική;

Αν δεν γίνει ο δρόμος με τη χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ, στα 2 ή 3 επόμενα χρόνια, τότε ΤΕΤΕΛΕΣΤΑΙ τα Τζουμέρκα. Τόσο μεγάλα έργα δεν γίνονται με Νομαρχιακές πιστώσεις... Και οι ελιτίδες έχουν τέλος.

Η 10^η Συνδιάσκεψη Πολιτιστικών Συλλόγων και Αδελφοτήτων Δήμου Αγνάντων

Συνέχεια από τη σελίδα 6

3) Στους **νερόμυλους** των κεντρικών συνοικισμών των Αγνάντων «Κοίμηση Θεοτόκου» και «Άγιος Γεώργιος», που κατασκευάστηκαν τη δεκαετία του 1870. Χαρακτηρίστηκαν, επίσης, «Διατηρητέοι». Πρέπει να συντηρηθούν οι ίδιοι και οι «νεροτρουβιές» τους και να ξαναστηθούν τα μαντάνια τους, ώστε όλο το παλιό σύστημα (μύλος-νεροτρουβιά-μαντάνια) να βρίσκεται σε κατάσταση λειτουργίας. Θα «δένουν» πολύ σφιχτά με το επί της πλάτης των Αγνάντων αρτιούστατο Λαογραφικό Μουσείο Τζουμέρκων. Ο πεζόδρομος «Κοδέλλες» είναι ιδανικός χώρος απολαυστικού περιπάτου για όσους θέλουν να επισκεφτούν το Μουσείο περπατώντας.

4) Στο **καληντερίμι** του πεζόδρομου στις «Κοδέλλες» που αποτελεί αυτό καθ' εαυτό «εν δώματι» Μνημείο. Συνδέει τους δυο κύριους Συνοικισμούς των Αγνάντων. Κατασκευάστηκε κατά την τελευταία δεκαετία του 19^{ου} αιώνα, ύστερα από προτάσεις του τότε Βουλευτή Τζουμέρκων Κων. Κοττίκα. Το «φιλόδοξο» αυτό Καληντερίμι εάν αναπαλαιωθεί, προστατευτεί από υδάτινες διαβρώσεις και τυχόν καταπονήσεις, φωτιστεί επαρκώς και γίνει ασφαλές για τους πεζούς με κυκλοδρόμια από την πλευρά του γκρεμού, θα αποτελέσει μνημείο-στολίδι των Αγνάντων και ιδανικό χώρο περιπάτου μέσα σε τοπίο απείρου φυσικού κάλλους. Οι σχετικές εργασίες που είχαν αρχίσει και προχωρήσει κατά μερικές δεκάδες μέτρα πριν την ίδρυση των Καποδιστριακών Δήμων, όταν Πρόεδρος της τότε Κοινότητας Αγνάντων ήταν ο κ. Ιωάν. Γιαννούλας, πρέπει να συνεχιστούν και να συμπληρωθούν.

5) Στον **πλάτανο της πλάτης** του συνοικισμού «Κοίμηση Θεοτόκου». Τον φύτεψε ο

Διοικητής της Φρουράς (Τάγματος) Τζουμέρκων την 24 Ιουνίου του 1882, την πρώτη Επέτειο της Απελευθέρωσης των Τζουμέρκων, εις ανάμνηση του μεγάλου αυτού ιστορικού γεγονότος. Μερικές προσπάθειες που έγιναν κατά τον περασμένο αιώνα για τον εορτασμό κατά την ημέρα αυτή των «Εφευθερίων των Τζουμέρκων», δεν απέδωσαν. Καιρός είναι να τις επαναλάβουμε και ο Πλάτανος-Συμβολή της Εφευθερίας μας- να αναδειχθεί σε Ιστορικό Μνημείο. Προς το παρόν, μια μαρμαρίνη πλάκα που να θυμίζει το γεγονός, δεν αποτελεί πολυτέλεια, ούτε κοστίζει. Άλλωστε, ως Ιστορικό Μνημείο θα προβάλλει την Πλάτεια και θα εμψυχώνει το Λαογραφικό Μουσείο Τζουμέρκων της ΙΛΕΤ. Σκεπάζει με τις πυκνές φυλλοσιές του και δροσίζει με τον βαθύ όγκο του και την Πλάτεια και το Μουσείο.

6) Στον **Άγιο Χριστόφορο** και στον **Άι-Λια**. Γύρω από τα Εξωκλήσια αυτά και τους ομώνυμους πόρους, στρατηγικής σημασίας για τα Άγναντα και την ευρύτερη περιοχή, έχουν διαδραματιστεί σημαντικά πολιτικά γεγονότα κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα. Πολλοί θρύλοι για «Κρυφό Σχοδείο» στον Άγιο Χριστόφορο και για εκεί συναυλίες Ελλήνων και Τούρκων, παρουσία και ξένων διαπραγματευτών, για διευθέτηση διαφορών, έχουν ήδη καταγραφεί στην εφημερίδα «ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ» και αλλού, όπως επίσης πολλή έχουν γραφεί για το θρυλούμενο Μοναστήρι του Άι-Λια και τις συναφείς με αυτό παραδόσεις.

7) Στη **Βρύση του Χαλασμένου** στα Κονάκια. Βρίσκεται σε τοπίο απείρου κάλλους, σκεπασμένο «πληοστεγώς» με πυκνές και πλατύφυλλες φυλλοσιές αιωνόβιων πλάτανων. Το νερό της πηγής είναι γαργαρο και παγωμένο. Παλαιότερα, κατά τα καλοκαίρια είχε

πολύ μεγάλη επισκεψιμότητα. Υόρρευε 15 σπία με 80 κατοίκους και πόντιζε πολλή δεκάδες στρέμματα καλλιεργήσιμης γης. Θρυλείται ότι δίπλα της εγκαταστάθηκαν το 1804 ένας παππούς με τα διασπέντα τρία νήπια εγγόνια του, απομεινάρια του «**χαλασμού**» των Μπυσαρινών στη Μονή του Σέπτιου. Αυτοί ήταν και οι πρώτοι κάτοικοι των Κονακίων. Ο παππούς διήλθε από τη βρύση διηγούταν, σε κάθε διαβάτη ή διψασμένο, τα του τρωμερού εκείνου χαλασμού και έτσι η πηγή πήγε το όνομα «**Βρύση του Χαλασμένου**» ή νερό του χαλασμένου». Η ιστορία του χώρου (50-60 μ²) μπροστά από τη βρύση και το κτίριο μιας καλαίσθητης βρυσούλας ογκού μ³ περίπου θα αναβίθαινε το τοπίο-μνημείο και θα αποκτούσε την παιδεία του αϊγιή και επισκεψιμότητά. Με κατάλληλη δε προβολή, βελτίωση του δρόμου, διαρρύθμιση του χώρου και με έναν ρεκτά επιμελητή, θα μπορούσε να εξελιχθεί σε Αναψυκτήριο πανηπειρωτικής εμβέλειας, πλούσιο σε θρύλους, παραδόσεις και ιστορία.

Τέλος αναφέρθηκε σε **στοιχεία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος**, όπως είναι:

α) Τα ευρήματα του Θωμά Αναστασίου στα Κονάκια Αγνάντων, τα οποία η Αρχαιολογική Υπηρεσία που τα παρέλαβε το 1988, τα ενέταξε χρονολογικά στον 4^ο π.Χ αιώνα.

β) Τα χαλάσματα στον Ζήφυλο, στις «Πλάκες» κ.τ.λ. (Τέτοια ευρήματα και χαλάσματα υπάρχουν σε όλη τα χωριά του Δήμου μας).

γ) Η αμφιθεατρική και απάντηνη τοποθεσία με το τοπωνύμιο «**Πολύκοινα**». Θρυλείται ότι εκεί ήταν ένας από τους χώρους (θέατρο), στον οποίο συναντιούνταν οι αντιπροσωπείες του «**Κοινού των Αθαμάνων**» (184-167 π.Χ). Κατά πολύ παλαιούς θρύλους που έφτασαν στα αυτιά των παππούδων μας, στην τοποθεσία είχαν βρεθεί επεξεργασμένες μεγάλες πέτρες κατάλληλες για αναβαθμίσεις θεάτρου, οι οποίες αργότερα τεμαχίστηκαν και χρησιμοποιήθηκαν στις τοιχοποιίες σπιτιών και χωραφιών στα Πολύκοινα και τη Βουρτάνα. Κατ' αλήθειαν ακρόαση, ο όρος «Πολύκοινα» ενδεχόμαστε στο θεσμό της κοινοκτημοσύνης της προϊστορικής περιόδου.

Όλα αυτά μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθούν και να αποτελέσουν αντικείμενο έρευνας της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.

Οι Αδελφότητες, εξ άλλου, θα πρέπει να ευαισθητοποιήσουν τα μέλη τους και όλους τους χωριανούς τους, ώστε να σεβονται και να τιμούν τα Μνημεία της Ιστορίας και του Πολιτισμού μας, και τα τυχόν ευρήματα (αρχαία νομίσματα, βέλη, αιχμές δοράτων, κεραμικά κ.τ.λ.) που εντοπίζουν κατά τη διάνοιξη δρόμων, θεμελίωση των σπιτιών κτλ, να τα θέτουν υπόψη των αρμοδίων αρχών και να μην τα διαχειρίζονται όπως τα υπόλοιπα μπάζα. Μπορεί αυτά να σηματοδοτούν την εκεί ύπαρξη «Εθνικού Θησαυρού», ανυπολόγιστης αξίας.

Χρ. Αρ. Παπακίτσος

ΦΕΣΤΙΒΑΛ «ΑΡΑΧΘΕΙΟΥ» ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ 2009

Στις 11, 12 και 13 Αυγούστου 2009 πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία το Φεστιβάλ θεατρικών παραστάσεων στο «**ΑΡΑΧΘΕΙΟΝ**» υπαίθριο πέτρινο θέατρο στο Παλαιοχώρι Σκούπας Άρτας.

Στις 11 Αυγούστου δόθηκε θεατρική παράσταση «**Λα Μοσκέτα**» από το ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων. Ήταν μια καταπληκτική τρελή κωμωδία που αφορά την καθημερινή μας ζωή και όπου στο τέλος θριαμβεύει η αρετή κι όλα τελειώνουν όμορφα. Ήταν μια εξαιρετική παράσταση με γνωστούς ηθοποιούς που διασκέδασε τους θεατές. Θερμά συγχαρητήρια στον Καλλιτεχνικό Διευθυντή κ. **Σπύρο Μισθό** και σε όλους τους συντελεστές της παράστασης.

Ευχάριστη έκπληξη αποτέλεσε η παρουσία πολλών φίλων με επικεφαλής τον Δήμαρχο κ. **Χ. Χασιάκο** από τα Άγναντα. Διακρίναμε τον δάσκαλο κ. **Χ. Ζάχο** με τη σύζυγό του, τον επιμελητή κ. **Ι. Μπαρμπα** με την οικογένειά του, τη γεωπόνου κ. **Πηνελόπη Τούμπουρου** με το σύζυγό της, την ιατρό κ. **Πα-**

κωμωδία με πολλά μηνύματα για μικρούς και μεγάλους. Θερμά συγχαρητήρια στους συντελεστές των παραστάσεων, ιδιαίτερα στη σκηνοθέτιδα κ. **Αννίτα Γκαϊτατζή**.

Τις παραστάσεις παρακολούθησε πλήθος κόσμου από το χωριό μας και από την ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων και τίμησαν με την παρουσία τους ο Υφυπουργός Υγείας κ. **Γ. Παπαγεωργίου**, ο Βουλευτής Άρτας του ΠΑΣΟΚ κ. **Α. Τσιρώνης**, ο Νομάρχης Άρτας κ. **Γ. Παπαβασιλείου**, ο Δήμαρχος Αγνάντων κ. **Χ. Χασιάκος**, ο τέως Δήμαρχος Αγιάλεω κ. **Ι. Μυστακόπουλος**, ο Πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών κ. **Ε. Τζόκας**, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ξηροβουνίου κ. **Φ. Νάστος**, η Δημοτική Σύμβουλος του Δήμου Άρτας κ. **Ο. Γεροβασιλή**, ο Δημοτικός Σύμβουλος του Δήμου Ξηροβουνίου κ. **Β. Μόσχος**, ο Πρόεδρος της ΙΛΕΤ κ. **Κ. Μαργώνης**, ο Πρόεδρος της Δημοκριτικής Ομοσπονδίας κ. **Χ. Λαναράς**, ο Καθηγητής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου

Ο δήμαρχος Αγνάντων Χρ. Χασιάκος, η Ρίτα Νάστος και ο στρατηγός Κώστας Ζιανίκας

ρσσκευή Τούμπουρου, τον δικηγόρο κ. **Χρήστο Τούμπουρο** με τη σύζυγό του και πολλούς άλλους. Κοντά τους είδαμε και τον Ναύαρχο κ. **Γ. Κοντογιάννη** και τον καθηγητή κ. **Ν. Μέγα** από το Μονολίθι. Τους ευχαριστούμε θερμά και θα τους περιμένουμε και στις επόμενες παραστάσεις μαζί με τους φίλους τους.

Στις 12 Αυγούστου δόθηκε η παιδική θεατρική παράσταση «**Η φωνή που κάθηκε στο Δάσος**» της Μ.Σαββίδου από την εταιρεία θεάτρου Θεσσαλονίκης «**Λαμπρόνι**». Ήταν ένα αστείο και τρυφερό παραμύθι που έδωσε την ευκαιρία στους μικρούς μας φίλους να πάρουν μηνύματα περί φιλίας, αγάπης, συνεργασίας, δικαιοσύνης. Νιώσαμε όλοι παιδιά.

Στις 13 Αυγούστου δόθηκε από τον ίδιο θίασο η θεατρική παράσταση «**Εκθρόι εξ Αίματος**» του Αρκά. Ήταν μια απολαυστική, πρωτότυπη και απολαυστική

ου Ιωαννίνων κ. **Γ. Γιαννάκης**, οι Δημοσιογράφοι κ.κ. **Γ. Παπασωτηρίου** και **Κ. Μπασιλά**, πολλοί πολιτευτές του Νομού μας, εκπρόσωποι της Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εκπρόσωποι της Πανεπιστημιακής και Τζουμμερκιώτικης Ομοσπονδίας, και πολλοί Πρόεδροι και εκπρόσωποι Συλλόγων της περιοχής.

Ευχαριστούμε θερμά τον Νομάρχη Άρτας κ. **Γ. Παπαβασιλείου** για τη χορηγία του, τον Δήμαρχο Ιωαννίνων κ. **Ν. Γκόντα** και τον καλλιτεχνικό διευθυντή του ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων κ. **Σ. Μισθό** για την ευγενική διάθεση του θιάσου.

Το Ίδρυμα «**Σταύρος Νιάρχος**» για τη δωρεά του και τον πρόεδρο της ΙΛΕΤ κ. **Κ. Μαργώνη** για τη χορηγία που προκειμένου για την οργανόγνωση.

Με βαθύτατη εκτίμηση και φιλικούς χαιρετισμούς, Ρίτα Νάστος

ΦΩΤΟ-ΑΠΟΒΕΙΞΕΙΣ

Η Σκέζα φιλοξένησε φέτος το καλοκαίρι 150 άτομα. Ο δρόμος -σαν μοντέρνο παιδικό παντελόνι- αρχίζει με τοιμήτο, κατόπιν λαγκούβες, ύστερα άσφαλτος και μετά αρχίζει ο Γολγοθάς των αυτοκινήτων.

Η Έλλη του Νίκου Καπέλη κάνει τον επιστάτη

Η φωτογραφία δείχνει το αληθές της υπόθεσης. Αγαπτιέ δήμαρχε, νομίζω ότι ο δρόμος μας δεν είναι θέμα των κατοίκων της περιοχής.

Ο φωτογράφος δήμαρχε, ανε-

παρκής. Τα φώτα στις κολώνες φωτίζουν τα... τσουπύρια.

Οι κάτοικοι του βράδυ που ανεβαίνουν, δε βλέπουν ούτε τη μύτη τους. Σκέψου, να 'χουν πει και κανένα τσίπουρο στο Λεμονιά, θα τους βρούνε την

άλλη μέρα στο λαγκάδι. Εύχομαι να μη συμβεί κάτι τέτοιο. Τι να τα κάνει τα φώρα την άλλη μέρα!!! Για δέστε το κι αυτό!!!

Ζάχος Χάρης
Αντιπρόεδρος της Αδελφότητας